

FESTIVALURI:

Veneția (II)

*Intrați în sala de cinema
ca la muzeu, ca la teatru,
sau
doar să mâncați semințe?*

●
San Sebastian

Întoarcerea la melodramă

●
**ROBERT
REDFORD**

Imoralitate la Hollywood

Fantasme noi la vicii vechi

●
Hărțuire sexuală

● Actor numai pentru bani?
(Tom Hanks în Forrest Gump)

JOS B.B.!

CAMELIA STĂNILĂ din Focșani ne mărturisește scurt și cuprinzător: „Nu intenționez să vă laud, am mai făcut-o cu prisosință în scrisorile precedente”. Camelia dorește în schimb să ne critice; și cum critica e constructivă, să-i dăm

cuvântul: „Trebuie să vă spun că m-ați dezamăgit oarecum cu posterele publicate în ultimele două numere ale revistei, mai ales cu cel din nr. 5/1996. Știu că aceasta este o părere subiectivă, dar nu știu căți doresc să albă un poster cu Brigitte Bardot”. Nu sunt atât de mulți ca cei ce-i vor pe Van Damme, de pildă. Te asigur, există destui fani B.B. În plus, argumentul că „actrița nu mai arată așa de bine ca în tinerețe” nu prea stă în picioare. Admiratorii ei o iubesc chiar dacă între timp a împlinit 60 de ani și de la 38 a părăsit lumea cinematografică. După aceea corespondenta se revoltă și împotriva actorilor români „posterizați” de noi, sfătuiindu-ne să „dăm” actori mai valoroși. Cum n-am înțeles prea bine ce înseamnă pentru tine „actori valoroși”, te aștept cu o scrisoare „explicativă”, la care, fii sigură, îți voi răspunde, cu un bob zăbăvăl însă. La redacție citim tot, dar răspundem cât putem, ce să-i facem, apariție lunară, spațiu limitat.

MISTERIOASELE

De câțva timp unii corespondenți (și mai ales corespondente) au fost loviți de sindromul „știți cine sunt, dar să nu spuneți”. **VICTORIA** din Brăila, declară că „are 16 ani și-i admiră nespus pe Sergiu Nicolaescu, dar și pe Ioana Crăciunescu și Victor Rebengiuc. Are curajul să mărturisească: „Îmi pare rău doar că am pierdut enorm atunci când am preferat să merg la alte filme sau pur și simplu să stau acasă în loc să văd un film cu adevărat bun ca **E PERICOLOSO SPORGERSI, BALANȚA, ION, BLESTEMUL PĂMÂNTULUI, BLESTEMUL IUBIRII**”. Și continuă: „Poate că sunt mai ciudată, dacă în locul lui Van Damme sau Arnold Schwarzenegger îi prefer pe Cary Grant, Audrey Hepburn, De Niro sau Jessica Lange”. Nu, nu ești ciudată, Victoria, doar că te numeri printre cei care devin cu adevărat cinefilii.

O altă „misterioasă” semnează **ELISA** – București după ce se indignează: „Când vor binevoi distribuitorii de filme să aducă **PULP FICTION** pe marile noastre ecrane?” Întrebare legitimă la care, din păcate, deocamdată nu știm să răspundem. Apoi ne spune de-a dreptul: „Dumneavoastră sunteți drogrurile mele”. Sperăm că un drog care se va transforma în „vicium” benefic.

Și în sfârșit **B.A.B.** – din Alba Iulia căruia îi răspund puțin mai „cifrat” (conform dorinței sale): După cum observi, nu publicăm nimic sub titlul „Dezinovovățirea grăbitului critic”. Oricum, ține capul sus și apără-ți opiniile (și interesele). În plus – de acord, mai vorbim. Dar sub semnătură.

SE FAC FILME NUMAI PENTRU BANI?

Din Iași, ne scrie **GEORGIANA BOTEZATU**: „Vreau să vă spun și eu părerea mea despre filmele care se fac acum. Consider că până în 1990 s-au făcut filme pentru a fi filme, iar actorii interpretau rolurile mai cu sentiment, puneau suflet în arta cinematografică. Acum se fac filme pentru bani, iar actorii interpretează rolurile după valoarea onorariilor, pe ei interesându-i cota la box-office și milioanele pe care le au în bancă”. N-am înțeles dacă te referi la cinematografia noastră, la cea americană, sau la cinematografie, în general. Oricum, îți pun întrebarea (la care aștept răspuns): Ce zici de Robert De Niro în **OBSEȘIA?** sau de Emma Thompson în **RAȚIUNE ȘI SIMȚIRE?** sau de Tom Hanks în **FORREST GUMP** și **PHILADELPHIA?** Și lista poate continua... Și nu văd nimic rău dacă un film e pe primul loc la box-office, deci, în preferințele spectatorilor. De ce nu s-ar îmbina și în cinema plăcutul cu utilul?

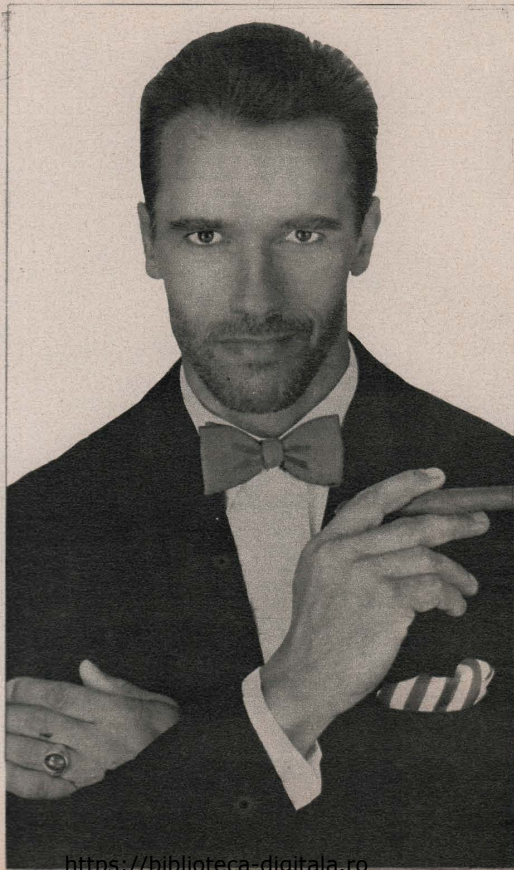
FILM ȘI LEGIUNEA STRĂINĂ

O„neună după filme”, cum se autocaracterizează **NICOLETA NASTAI**, Baia Mare, ne mărturisește că a devenit o enciclopedie ambulată în privința filmelor și actorilor. „Pot ține plept unei triade (?) de întrebări despre războaiele din Coreea, Vietnam, Afganistan. Pe lângă acestea mă fascinează armele și tot ceea ce este legat de ele. Chiar fac în fiecare sâmbătă două ore de tir cu unchiul meu care este polițist”. Poate ni s-ar fi părut ieșite din comun aceste pasiuni dacă nu ne mărturisea că actorul tău preferat este Arnold Schwarzenegger. Prefer totuși să aflu că în viitor te vor fascina mai mult filmele decât armele. Cred că se poate trăi „frenetic” și fără Legiunea străină sau arme de nu știu ce calibru. Uită-te puțin în jurul tău. De multe ori e de-ajuns să traversezi strada și neprăvăzutul te poate trage de mânecă.

FĂRĂ CONCURSURI

AUREL PASCU, Mediaș, crede că puzderia de concursuri din paginile revistelor și de la posturile de televiziune „m-au făcut să uit să mai recepționez mesajul celei de-a șaptea arte, intențiile celor care o fac, dar și impresiile celor cărora le este destinată”. Dacă ți-ai dat seama de asta, nu-i totuși pierdut. Faptul că în Mediaș din trei cinematografe unul s-a transformat în salon Bingo, iar altul în bancă „i-a făcut pe mulți dintre iubitorii de cinema, să se îndrepte spre televiziunea (prin eter sau cablu)”. Cu o anumită parte a economiei de piață din păcate, momentan, nu ne putem lupta. Strângeți pumnii și rândurile, cinefilii din Mediaș și umpleți până la refuz singurul cinematograf din oraș!

● „Îmi plac armele,
îmi place și Arnold Schwarzenegger”

Din sumar: noiembrie 1996

FESTIVALURI: Veneția (II) – Intrați în sala de cinema ca la muzeu, ca la teatru, sau doar să mâncați semințe? p. 4-5-10; San Sebastian: Întoarcerea la melodramă p. 6-7

CORESPONDENȚĂ: New York între patru ochi p. 8-9

DOSAR TEMATIC: Imoralitate la Hollywood: Fantasma noi la vicii vechi p. 12-13-16; Hărțuire sexuală p. 14-15

PE ECRANE: Dracula, un mort iubăreț; Multiplicity; Solo p. 17; Vii și morți; Cocoșatul de la Notre Dame; Twister; Moartea și fata; Deewana p. 20-21

PE MICUL ECRAN: Conferință la nivel înalt; Întoarcerea în paradis p. 20

PROFILURI: Gwyneth Paltrow p. 24; **MEREU VEDETE:** Paul Newman p. 25

SPOT: p. 26-27

BLOC NOTES p. 29

CINEGLOB, FILM FAX p. 30-34; **FAN CLUB** p. 11

S-AU NĂSCUT ÎN LUNA... p. 9; p. 33

ÎN ACEST NUMĂR SEMNEAZĂ: Mircea Alexandrescu, Irina Coroiu, Adina Darian, Dana Duma, Andrei Gorzo, Rolland Man, Dumitru Solomon, Doina Stănescu, Alex. Leo Șerban

● „Un film cu adevărat bun – Ion, blestemul pământului, blestemul iubirii” de Mircea Mureșan (cu Ioana Crăciunescu)

SE VINDE... SE CERE

RALUCA BERIVOE (Târgoviște) dorește să achiziționeze (contra cost, firește) numerele 3, 4, 5, din 1995 care îi lipsesc din colecție. (Adresa ei: str. Bucovinei, bl. 45, sc. A, ap. 10, cod. 0200 Târgoviște). Ne mai roagă să publicăm un profil și un poster cu Robert Redford care este „pentru mine, la ora actuală, cea mai de respectat personalitate a lumii filmului”. R.B. ne anunță că a văzut recent **CABARET ÎN FAMILIE** care „nu i s-a părut o comedie foarte reușită, în ciuda distribuției”. „Singura scenă care pot să spun că m-a amuzat cu adevărat a fost cea din final, când conservatoarea familie a fetei trebuie să se dezghizeze în travestiți (sic!) pentru a scăpa de presă. Gene Hackman e memorabil în travesti”. În incheiere, Raluca e de părere că ar fi bine să apară Almanahul Noul Cinema care ar da satisfacție multor cititori ai revistei și iubitori ai filmului. Răspunsul redacției este: găsiți-ne un sponsor și noi îl pregătim!

UN VECHI CORESPONDENT O IA DE LA... ZERO

KOLEA KURELIUK ne scrie din nou din celebra (deja) Măriștea Mică, jud. Suceava, de data asta despre **PUNCTUL ZERO**. Scrisoarea începe românesc: „Exact ca acum 25 de ani, am evadat din Măriștea Mică, de data asta fără vărul meu, Mazureac Ionel, și fără ca opoziția de acasă să știe. Am tot așteptat acest film, care m-a dezamăgit un pic...” Urmează impresiile: „Filmul debutează într-un ritm alert care se păstrează 1 h și 52 min... Actorii noștri nu joacă mai prejos față de cei americani. Problema teroriștilor a rămas nerezolvată... Peisaje

(Continuare în pag. 35)

● „O prefer pe Audrey Hepburn”

Rubrica „Dialog cu cititorii” este realizată de Dumitru SOLOMON

STELE DE MÂINE ȘI DE AZI

La Festivalul internațional de film de la Geneva, în 1992, Maia Morgenstern a primit trofeul „Stele de mâine” pentru rolul din **Balanța** de Lucian Pintilie; același trofeu l-a obținut și Irina Movilă în 1994 pentru **Pepe și Fifi** de Dan Pița. Acum, o a treia actriță română confirmă valoarea școlii noastre actricești.

Premiul special al juriului Festivalului de film de la Geneva din 1996 pentru cea mai bună actriță i-a fost decernat Oanei Pellea pentru rolul din **Stare de fapt** de Stare Gulea (vezi și nr. 12/1995, p. 17). Motivația juriului, condus de regizorul Lucian Pintilie a fost: „Pentru intensitatea dramatică și emoția interpretării”.

O SOLUȚIE CAM UTOPICĂ

CARMEN VICOL din Bacău ne roagă să publicăm adresele Caselor de filme precum și ale lui Lucian Pintilie, Mircea Daneliuc, Nae Caranfil.

Adresa Caselor de filme este Casa Presei Libere – unde poți fi informată atât înlegătură cu celelalte adrese solicitate, precumși cu tarifele scenariilor, ale actorilor, costul producției etc. Ideea de sponsorizare de masă e bună în principiu, nu însă, cred, și în cazul spectatorilor din România, mai săraci, evident, chiar decât producătorii din România.

NOU! Pentru 1997

Vă puteți abona și direct la redacția noastră.
Prețul abonamentului:
3 luni – 5 500 lei. 6 luni – 11 000 lei. 12 luni – 22 000 lei
Plata se face prin mandat poștal pe adresa redacției:
Noul Cinema Piața Presei Libere nr. 1 Sector 1
71341 București, pentru Dl. Adrian Constantinescu.
Completați citeț numele și adresa dumneavoastră.
De asemenea, la cerere, revista poate fi expediată poștal prin ramburs.

**ÎNCEPÂND
CU NUMĂRUL
VIITOR
NOUL
CINEMA
VĂ OFERĂ
PENTRU
NUMAI 400 LEI
ÎN PLUS –
O REVISTĂ
DE 48 PAGINI
ÎN LOC DE 36.**

DIALOG cu cititorii

Intrați în sala de cinema ca la muzeu,

VENETIA (II)

Ioseliani a avut talentul, dar nu și abilitatea sau norocul lui Kusturica care imediat după ce i s-a acordat Palme d'Or la Cannes anul trecut, a declarat presei că filmul său e prea lung și-l va scurta cu aproximativ 30 de minute. Ceea ce a și făcut, înainte de difuzarea sa comercială. Ioseliani a trimis **Briganzii** la preselecție însălat „la prima mână” și nici măcar integral. Evidența sa originalitate a determinat însă selecționerii Mostrei să-l rețină în competiția oficială. Și au avut dreptate. **Briganzii** călătorește prin istorie, de la Cromwell la Robespierre, până la Lenin și Stalin, confiscând puterea în numele poporului spre a se transforma în tirani. Periplul lor devine în viziunea lui Ioseliani o veselă mascaradă a durerilor experiențe istorice. Un eficace umor georgian filtrează dramele umanității.

Nu în aceeași formă l-am regăsit în competiție pe Jean-Luc Godard. Exhibiționist și eclectic ca și în precedentul **Hélas pour toi**, în acest **For Ever Mozart**, Godard pune și el în imagini un „teatru” al tragicolor războaie civile – cu spotul pe cel din Bosnia. Cât de departe suntem de acel minunat **Departé de Vietnam** din anii '60. „De ce titlu

● O cavalcadă prin istoria tiranilor: **Briganzii** de Ioseliani – Premiul special al juriului

● Victoire Thivisol – micuța interpretă din **Ponette** (r. Jacques Doillon) ce i-a „suflat” Cupa Volpi Terezei Zajickova din **Vesna aleargă repede** (r. Carlo Mazzacurati)

For Ever Mozart, când fundalul sonor al genericului este Imperialul de Beethoven?” a fost întrebarea pe care i-a adresat-o, la conferința de presă, colega mea Viorica Bucur. Este prima dată, cred, când presa a avut ocazia să-l vadă pe Godard deconcertat! Godard pare a fi într-adevăr *à bout du souffle*.

Nu însă Schlöndorff, preocupat tot de destine aflate sub dictatul războaielor în **Monstrul** – poate cel mai interesant film al cineastului german din ultimii ani. Abel, eroul

său, este un soi de **Forrest Gump** francez aruncat de soartă în rândurile armatei celui de-al treilea Reich. „Șansa” de a fi devenit prizonier al adversarilor – îi va salva viața! Povestirea dezvoltă ideea omului sub vremi și prezintă hazardul ca element cheie al existenței. Pe cât de germanic în esență, filmul este pe atât de universal ca adresă.

În pleiada consacraților aflați în competiția Mostrei venețiene, s-a aflat și Lelouch cu **Bărbați, femei – mod de întrebuințare**. Participarea sa a provocat unul dintre

scandalurile ce au băntuit Mostra în acest an. Producătorul francez – binecunoscut nouă – Marin Karmitz a protestat public față de selectarea filmului lui Lelouch în competiție, invocând slaba sa calitate artistică. Protestul său venea în întâmpinarea curentului general defavorabil filmului în Franța. Argumentele de ordin estetic nu se justifică însă. Nu numai că în festivaluri se pot vedea adesea filme cu adevărat slabe, dar **Bărbați, femei – mod de întrebuințare** este o spirituală comedie de moravuri contemporane, în care sunt orchestrate cunoscutele teme din filmele lui Lelouch, începând cu seducătorul **Un bărbat și o femeie** (1966). Nemulțumirile provocate de film își pot avea cauza în distribuirea ca protagonist – un om de afaceri charismatic și lipsit de scrupule – a cunoscutului politician francez – ex-deputatul Bernard Tapie, devenit ținta mai multor procese. Personajul se inspiră întrucâtva din biografia reală a interpretului, dar filmul pune accentul pe miracolul vieții pe care prea puțini știu să-l prețuiască. Am regăsit un Lelouch tandru, sentimental așa cum îl știam, dar mult mai spiritual. Dincolo de iritarea produsă, politicianul care a fost Bernard Tapie – se dovedește a fi și un actor înăscut. La Veneția circulau zvonuri că unul dintre Majors intenționează deja să-i propună un rol. Succesul la succes trage

Regizorul francez, Jacques Doillon a provocat un altfel de scandal. La 52 de ani din care 27 dedicați cinematografului, mai întâi ca documentarist și din 1974 ca regizor de ficțiune, Doillon a acumulat o experiență extrem de nuanțată în lucrul cu adolescenții cărora le-a dedicat numeroase filme. Acum interesul său artistic a fost atras de comportamentul unei fetițe de patru ani care refuză să creadă că nu-și va mai vedea niciodată mama – moartă într-un accident de mașină. Până ce a ales-o ca interpretă pe Victoire Thivisol (trei ani și jumătate când au început filmările pentru **Ponette**), Doillon a făcut probe cu aproape 300 de copile. Alegerea sa este cu adevărat impresionantă, fetița trăindu-și aievea personajul. În alcătuirea acestuia, Doillon a utilizat reacțiile și replicile selectate din reacțiile fetițelor cu care a făcut probe. Rezultatul travaliului său e într-adevăr remarcabil, de aceea majoritatea profesioniștilor prezenți se așteptau ca regizorul să fie recompensat. Dar cu un președinte de juriu ca Polanski care nu este doar un creator de cinema, ci a fost și a rămas și un creator de scandaluri (v. și nr. 5/96, p. 25-26), te poți aștepta la orice. El a hotărât să acorde Cupa Volpi pentru cea mai bună interpretare feminină nonpro-

53^a mostra
internazionale
d'arte
cinematografica

ca la teatru sau doar să mâncăți seminte?

Și un festival își are propria dramaturgie: suspens, pasiuni, tensiuni, decepții, surprize, fani și lacrimi discrete.

● Regizorul Claude Lelouch și Agnès Soral din *Bărbaiți, femei* – mod de întrebuințare

siguranță prea mică să participe la viața publică a cinematografului!

Importantă rămâne însă performanța emoțional-artistică realizată de acest minujios regizor.

Puțem socoti că actrița exclusă de la *Cupa Volpi* de acest „turbulent Polanski” – a fost Tereza Zajickova.

Șansele actriței ca debutantă în rolul titular din *Vesna aleargă repede* erau evidente. Nu numai că filmul era realizat de unul dintre cei mai bine văzuți dintre tinerii regizori italieni, Carlo Mazzacurati, nu numai că era produs de cel mai puternic grup din industria filmului italian condus de Cecchi Gori, nu numai că tânăra actriță cehă, aflată la debut, avea o frumusețe foarte specială, dar și pentru că personajul interpretat de ea aborda cea mai veche profesiune din lume, dintr-un unghi inedit. Eroina este o tânără cehă care dezorientată de tranziție și frustrată de precaritatea condițiilor materiale de acasă, hoiărăște să rămână clandestin în Italia ca să facă bani făcând trotauul. Nu cunoaște pe nimeni, nu are nici o liră și nu știe nici un cuvânt din limba vorbită aici, dar „afacerea” îi rentează și ea practică profesiunea liber ateasă, la rece, fără plăcere, dar și fără patetism, regrete sau disperări. Vinderea trupului devenea astfel calea spre libertate și independență. Ea va cădea însă sub incidența mafiei... În final o regăsim eliberându-se prin fugă și de o posibilă dragoste ce i-ar fi asigurat stabilitatea. Un film construit în cheia realismului devenit emblematic de o jumătate de secol pentru cinematograful din peninsula și de o autentică prospețime. Un film ce poate satisface egal exigențele marelui public și ale criticii. Și totuși a fost exclus cu totul din palmares. „Mă identific aproape total cu *Vesna*”, declară Tereza Zajickova la conferința de presă. Și eu am venit în Italia fără să cunosc limba, fără să știu pe nimeni, doar ca să încep o aventură... cinematografică. Sunt însă ca și eroina,

mândră că sunt cehă”, a declarat actrița cu același sânge rece ca și eroina sa.

Au fost ca să spun așa scandaluri la vedere, dar au existat și scandaluri de culise rezultate din anume presiuni și tensiuni inerente în fond, ce arată că existența unui festival se desfășoară după legile comune ale dramaturgiei.

S-a comentat că pe filiera britanică s-au înregistrat semnale ce indicau o insatisfacție față de posibila premieră a epopeii republicane irlandeze susținută în *Michael Collins* (v. nr. trecut, p. 4) sau față de exaltarea mișcării sandiniste din anii '70, din filmul lui Ken Loach *Carla's Song*. Ambele filme s-au regăsit însă în Palmares.

La rândul lor „trustul” Majors-urilor americane și-au manifestat dezacordul față de entuziasmul criticii italiene ce anunțau *Funerariile* lui Abel Ferrara ca pe un posibil candidat la Leul de aur. Regizorul ce se autointitulează „un proletar al New Yorkului”, realizează poate cel mai cumințe film al său, parafrază statică, dar la fel de săngeroasă la *Nașul* lui Coppola. Mărturisesc că nu am înțeles nici entuziasmul criticilor italieni, nici rezerva manifestată peste ocean, doar dacă aceasta se adresa autorului, un cunoscut protestatar al cinematografului înregimentat normelor hollywoodiene.

Și proiecția celui de al doilea film italian din competiție a fost urmată de o avalanșă de proteste. *Planese Nunzio, 14 ani în mai*, urmarea seducția unui adolescent de către un preot. Autorul, Antonio Capuano, face parte din noul curent de cinești napoletani care în ultimii ani au revigorat cinematograful italian. Tema aleasă cunoaște acum o frecvență ce tinde să degeneze în ostentație. Dar în cazul dat, implicarea unui prelat catolic în coruperea sexuală a unui minor nu putea decât să provoace o suită de indignări în țara Sfântului Scaun. Opoziția la orice premiu a fost extrem de răspăcată. De

înțeles. Păcat însă, deoarece formula scenică propusă de Capuano, la debut, era extrem de interesantă. Într-un Napoli dominat de drog și mafie, o afecțiune sinceră putea apărea și ca o cale de salvare de la fără-delege, o purificare. Stilistic, filmul era conceput ca un documentar. Repetate stop-cadre pe eroii dramei, care își anunțau ca într-o anchetă identitatea, vârsta, condiția socială... ancorau ficțiunea într-o manieră originală în realitate. Dar nu este pentru prima dată când tabuurile moralei interzic recunoașterea originalității de expresie. Important este că premiate sau nu, filmele continuă să ne îmbogățească experiența emoțională și să ne sporească cunoașterea despre semenii noștri.

Tocmai această forță a filmului îl face să fie din ce în ce mai mult în atenția guvernanților. A fost și motivația înființării Asociației franco-italiene având ca președinte de onoare pe Claudia Cardinale, și ca scop crearea unui front comun al cinematografiilor din țările respective, pentru a contracara dominația filmului de limbă engleză: american, britanic, australian sau neozelandez.

Am asistat la Fundația Cini, impunător complex arhitectonic, de pe insula San Giorgio aflată în lagună la egală distanță între Lido și Veneția, la reuniunea inaugurală onorată de prezența miniștrilor culturii din țările respective: Douste Blazy din Franța și Walter Veltrui – fostul director al cotidianului l'Unità înainte de a deveni ministrul Bunurilor Culturale din Italia.

Urgența acestei obligatorii antante a fost indicată și de laureații cu Leul de aur pentru întreaga carieră din acest an. Dacă Vittorio Gassman, Dustin Hoffman, Robert Altman au peccatului tradițional conferire cinematografică italo-americană, amănarea acordării acestui trofeu pentru cariera Alidei Valli – cum s-a intenționat inițial – pentru anul viitor, spre a putea fi acordat acum actriței franceze, din aceeași generație, Michèle Morgan, a avut și menirea de a evidenția necesitatea recunoașterii valorilor reciproce franco-italiene. Nu pentru că marea actriță franceză nu ar fi lăsat urme de neșters în istoria filmului din ultima jumătate de secol. Apoi Morgan a fost și vedeta primei coproducții italo-franceze *Fabiola* realizată de Alessandro Blasetti în 1984. Președintele Unifrance, Daniel Toscan du Plantier a fost cel care a propus cu insistență candidatura lui Michèle Morgan, înțind să sublinieze contribuția festivalului de la Cannes la crearea gloriei lui Fellini, Visconti, Antonioni și a multor actor cineaști italieni ca și la cea a Claudiei Cardinale, Sophiei Loren, Marcello Mastroianni recompensați la festivalul de pe Croazetă (care urmează în mai viitor să-și sărbătorească semicentenarul), insinuând astfel că filmul italian poate avea ca și în viitor porțile deschise. Alianța dintre cinematografiile franceză și italiană are însă semnificații și mai complexe așa cum s-a putut deduce și din prezența masivă de la

Adina DARIAN

(Continuare în pag. 10)

● Somnul rațiunii naște monștri: *Monstrul* interpretat de John Malcovich în regia lui Schlöndorff

fesionistei de patru ani! La anunțul premiului, mulți dintre cei prezenți în seara finală și-au manifestat zgometos dezacordul. De pe scenă Polanski le-a strigat iritat: „Dacă vă credeți pricepuți, mai bine veniți voi să faceți pe jurajii!” A doua zi, ziarele titrau: „La anul o să premiați un câine”. În acest sens a existat un consens al criticii. În timpul aceeași micuța Victoire dormea neștiutoare, undeva în Franța, ceea ce i-a făcut pe Polanski să-și manifeste tot turbulent dezacordul, că micuța nu a fost adusă să-și ia premiul. Doulon i-a răspuns cu subtilitate galică: „Dacă nu este prea mică să primească un premiu, este cu

● Un pilot (Will Smith), un președinte (Bill Pullman) și un savant (Jeff Goldblum) construiesc imaginea Noului vis american în *Ziua independenței*

● Dustin Hoffman pierdere (ca regizor) pierdere Visului american de la început în *The American Buffalo*

Întoarcerea

an Donostia Sebastian

E normal ca un festival internațional de film să atragă mult mai mulți spectatori decât proiecțiile obișnuite din sălile de cinema. Dar, anul acesta, la a 44-a ediție a festivalului de la San Sebastian, afluența spectatorilor a întrecut orice așteptări. Cu două-trei ore înainte de deschiderea caselor de bilete se formau cozi

de fapt adevăratele vedete ale filmelor pe care le-am văzut. Melodrama e integrată abil, de exemplu, într-un film de război precum **Capitain Conan** de Bertrand Tavernier. După proiecție aproape toți reprezentanții presei credeau că el va obține unul dintre premiile principale ale festivalului. Decizia juriului – întâmpinată cu fluierături și proteste – a fost alta. **Capitain Conan** a obținut doar o mențiune specială, creată ad-hoc, „pentru reconstituirea atmosferei epocii”.

datului său. În timpul unei bălăii îi va încredința o armă presupusului dezertor, luându-l cu el în luptă. Băiatul moare, Curtea Marțială nu mai are pe cine să judece, mamei i se spune că fiul ei a murit ca un erou. Filmul e construit din astfel de episoade relatate însă sobru.

Cum o mare parte a fost filmată în România, l-am întrebat pe regizor cum a decurs colaborarea cu echipa română. Mi-a răspuns că tehnicienii și actorii români au fost excelenți, însă în ceea ce privește partea administrativă greutățile au fost imense.

Lone Star de John Sayles – unul dintre cele mai bune filme din selecția necompetitivă – istorisește un incident la granița americano-mexicană, în care sunt implicate destinele mai multor locuitori ai localității de frontieră. Trecutul revine în memoria lor, evocat în flash-back-uri de o frumusețe învâluitoare. O aparent simplă panoramă și schimbarea ecleraajului aduce în același decor evenimente petrecute cu zeci de ani în urmă. În final cei doi îndrăgostiți, pe care părinții au încercat să-i separe permanent, descoperă că sunt frați.

Rețetele melodramei clasice ar fi cerut acum ca ei să plângă și să se despartă, sau ca unul dintre ei să moară. Sayles rezolvă situația altfel: ea îi spune lui că oricum nu poate avea copii, deci nu există riscul apariției unui urmaș conceput prin incest. Vor rămâne împreună. Final de neconceput

● **Capitain Conan** de Bertrand Tavernier

imense. Oamenii stăteau în frig, în ploaie sau, dimpotrivă, în bătaia razelor soarelui (capriciile vremii au făcut ca în aceeași zi să ai impresia că se succed toate anotimpurile), în speranța că vor obține un bilet. Organizatorii, luați prin surprindere, au împărțit în ultimele zile croissants celor care stăteau, în perfectă ordine, la rând. Cineva a întrebat: „Dar o cafea nu ne daji?” În hohotele de râs ale mulțimii, i s-a răspuns: „Poate anul viitor”.

Deși de multe ori la ora prânzului biletele pentru spectacolele de seară erau deja vândute, nu am văzut nici un „întreprinzător” oferind bilete la suprapreț. Amatori, probabil, s-ar fi găsit să cumpere. Dar mentalitatea de acolo diferă de cea de acasă...

Încă și mai neobișnuit era faptul că cei care aveau bilete seoseau cu o oră înainte la proiecție, așa că întotdeauna la ușile cinematografelor existau cozi. Cel care seosea în ultimul moment trebuia să se mulțumească doar cu un loc în primul rând.

Obișnuit cu sălile pe jumătate goale de acasă – de multe ori chiar în cazul unor retrospective sau evenimente cinematografice – n-am putut decât să mă bucur văzând că interesul pentru film nu a dispărut.

de fapt adevăratele vedete ale filmelor pe care le-am văzut.

Melodrama e integrată abil, de exemplu, într-un film de război precum **Capitain Conan** de Bertrand Tavernier. După proiecție aproape toți reprezentanții presei credeau că el va obține unul dintre premiile principale ale festivalului. Decizia juriului – întâmpinată cu fluierături și proteste – a fost alta. **Capitain Conan** a obținut doar o mențiune specială, creată ad-hoc, „pentru reconstituirea atmosferei epocii”.

Tavernier se inspiră dintr-un eveniment real – un batalion francez este pur și simplu „lăsat” de autoritățile militare în Balcani la sfârșitul primului Război mondial. Oamenii continuă să moară degeaba, în lupte inutile. Film antirăzboinic și antimilitarist în care ideile nu sunt exprimate în cuvinte mari și lozinci – cum s-a întâmpilat adesea în istoria cinematografului. Vorbearm de elementele de melodramă abil inserate – o mamă încearcă să-și salveze fiul, considerat dezertor, dar de fapt rătăcit în liniile unui front în care nu se mai știe cine este dușmanul. Comandanții se arată inflexibili, deși vor să pară umani. Cel care părea cel mai puțin înclinat spre compasiune, căpitanul, va salva onoarea sol-

● **Mulholland Falls** de Lee Tamahori (Nick Nolte și Jennifer Connelly)

într-o producție a marilor studiouri, mereu atente la respectarea moralei. Iată de ce Sayles se încapățânează să-și turneze filmele departe de Hollywood, ținând la condiția sa de cineast independent. Să mai notăm că, în distribuția impecabilă, îl întâlnim pe Matthew McConaughey, actor ajuns pe prima pagină a tuturor revistelor după ce a primit unul din rolurile principale, alături de Sandra Bullock, în *A Time to Kill*, cea mai nouă ecranizare a unui best-seller semnat John Grisham. Drumul de la filmul independent la block-buster a fost scurt pentru el.

● **Lone Star** de John Sayles (cu Matthew McConaughey)

Juriul

Affonso Beato – director de imagine (Brazilia)

Ulrich Felsberg – producător (Germania)

Mike Figgis – regizor (Marea Britanie)

Paz Alicia Garciadiego – scenarist (Mexic)

Alberto Iglesias – compozitor (Spania)

Abbas Kiarostami – regizor (Iran)

Maria de Medeiros – actriță (Portugalia)

la melodramă

O producție independentă a cucerit și premiul Euskal Media, în valoare de 200.000 dolari, oferit de guvernul basc unui realizator afiliat la primul sau al doilea film. **Johns** de **Scott Silver** aduce melodrama în lumea prostituțiilor din Los Angeles. Titlul este un joc de cuvinte, putând desemna mai multe persoane care se numesc John – și există în film trei-patru personaje cu acest nume –, dar tot **Johns** le spun prostituțiile clienților. Unul dintre „băieții pierduți”, John (**David Arquette**), se trezește într-o dimineață într-un parc, constatând că i-au fost furat pantofii despre care credea că îi aduceau noroc și în care-și ascunseseră economiile. De acum înainte lucrurile vor merge prost pentru el. Prietenul său, **Donner** (**Lukas Haas**), îi propune să abandoneze „meseria” și să se angajeze împreună într-un parc de distracții dintr-un mic orașel de provincie. După mai multe peripeții John acceptă propunerea lui **Donner**, dar vrea să „mai facă fericit un ultim client”. Acest client îl va ucide.

Filmările au durat oar 20 zile, dar regizorul **Scott Silver** s-a documentat luni întregi, vorbind cu prostituate, chiar plătinându-i pentru a-și povesti viața. „Există mulți tineri care vin la Los Angeles în speranța că vor deveni vedete de cinema, dar ajung până la urmă să facă trotuarul, pentru că nu au bani, sunt departe de familie și nu-și pot găsi o slujbă”, declară cineastul. Împlinind observația socială cu momente în care sentimentalul este bine dozat, regizorul debutant în câmpul ficțiunii – a mai semnat câteva documentare pentru canalul de televiziune **CBS** – reușește un film care iese din sfera cinematografului *underground*, în care sunt plasate de obicei astfel de subiecte.

Și despre filmul spaniol **Mas que amor, frenesi / Nu-i doar dragoste, e nebunie** putem spune același lucru. O lume populată de prostituate, travestii, criminali, drogați, polițiști psihopați ne este prezentată într-un inedit amestec de comedie trăznită, melodramă și thriller. Pe generic apar trei regizori, toți debutanți – **Alfonso Albacete**, **Miguel Bardem** și **David Menkes**. Înainte de proiecție mulți erau sceptici – cum poate arăta un film realizat „în colectiv”? Acest scepticism era în mare parte datorat faptului că în primele zile ale festivalului fusese prezentat un film semnat de doi regizori, **Carlos de Silva** și **George Sluizer** – **Mortinho por chegar a casa / Mor s-ajung acasă**, film modest, care a stârnit întrebări de genul: „De ce era nevoie de doi cinești, când oricum mâna regizorală nu prea se vede?”

Și totuși, **Mas que amor...**, producție tricefală care amestecă genurile, și în care nu există un personaj principal – greșeala fatală, cum scrie în orice curs de dramaturgie cinematografică –, este o certă reușită, având unitate stilistică și captând interesul spectatorului din primele minute. Aproape imposibil de povestit, căci el conține cel puțin șase fire narative diferite, filmul amintește prin atmosfera sa „trăznită” de **Almodovar** din perioada sa cea bună (nu de **Almodovar** din **Floarea tainei mele**, un eșec lamentabil – vezi și nr. 11/95, pag. 22), reușind pe alocuri chiar să depășească prin inventivitate filmele acestuia. S-a spus chiar că e o dovadă că **Almodovar** are continuitori în peisajul cinematografic iberic. El are și predecesori

A douăsprezecea noapte de Trevor Nunn (Helena Bonham-Carter)

Palmares

Marele premiu **Scioica de aur, ex-aequo** – **Bwana** de **Imanol Uribe** (Spania) și **Trojan Eddie** de **Gilles Mac Kinnon** (Marea Britanie)

Premiul de regie: **Francisco J. Lombardi** pentru **Bajo la piel** (Peru)

Premiul de interpretare masculină – **Michael Caine**, **Blood and Wine** de **Bob Rafelson** (SUA)

Premiul de interpretare feminină – **Norma Aleandro**, **Sol de otono** de **Eduardo Mignogna** (Argentina)

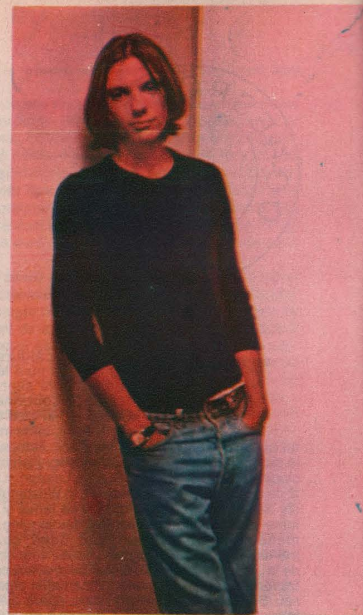
Premiul **Euskal Media**, al tânărului realizator: **Johns** de **Scott Silver** (SUA)

– cum am putut constata într-o retrospectivă dedicată lui **Eloy** de la **Iglesia**, cineast de certă originalitate, care merită să fie descoperit (sau redescoperit), și asupra căruia voi reveni.

Comedia și melodrama se împletesc și în filmul brazilianului **Carlos Diegues**, **Tieta din Agreste**, inspirat dintr-un roman de **Jorge Amado**. **Sonia Braga** întrupează pentru a treia oară un personaj imaginat de cunoscutul scriitor, după **Doña Flor** în 1976 și **Gabriela** (1983), ambele în regia lui **Bruno Barreto**. **Tieta** a fost alungată de acasă la 17

ani, când tatăl său a descoperit că nu mai e virgină. După 26 ani ea se întoarce în satul natal. Este bogată, lăsându-i pe ceilalți să creadă că e văduva unui bancher. Ne-am putea imagina o răzbunare peste ani, gen **Vizita bătrânei doamne**. Dar, să nu uităm, acțiunea se petrece în **Brazilia**, o lume total diferită de **Europa bătrânei doamne**. Sătenii văd în ea un fel de apariție cerească ce i-ar putea scăpa de sărăcie. Familia o lingusește. **Tieta** însă își seduce nepotul, apoi plănuiește să-și construiască o casă pe malul mării. Nepotul se îndrăgostește de o fată din vecini, **Tieta** e furioasă. Renunță însă la planurile de răzbunare. Se află că de fapt este patroana unui elegant bordel și areea și-a strâns-o practicând cea mai veche meserie din lume.

Chiar dacă filmul are multe lungimi și nu face dovada unei inventivități regizorale, el merită toată atenția pentru excelenta prestație actoricească a **Soniei Braga**, despre care am auzit destul de puține în ultimii zece ani, după ce ne încântase pe toți în **Sărutul femeii păianjen** (1985) de **Hector Babenco**. **Sonia Braga** a fost și vedeta favorită a fotoreporterilor, pozând degajată ori de câte ori acestia o solicitau. Abia soșită de la aeroport, ea a acceptat ca mai bine de o jumătate de oră să stea în fața aparatelor de fotografiat, pe scările hotelului, în timp ce sute de fani scandau în cor: „**Sonia, Sonia!**”

Johns de **Scott Silver** (**Lukas Haas**)

Atitudinea ei era cu totul diferită de cea a majorității vedetelor, care se grăbeau spre camerele lor pentru a-și reface machiajul înainte de a se lăsa fotografiate.

Un alt film care introduce elemente de melodramă într-o comedie a fost și **A douăsprezecea noapte** de **Trevor Nunn**. Piesa lui **Shakespeare** este transformată de regizor – într-un mod nu foarte original, trebuie să o spunem. Nu hohote de râs dorește el, ci o reflecție asupra puterii iubirii. Modul în care este înțeles textul naște multe nedumeriri, dar interesant este faptul că unele personaje de obicei tratate în cheia comicalului grosier prind aici mai multă carne, devenind oameni și nu marionete – o mențiune specială pentru subțila interpretare a lui **Richard E. Grant** (excelent actor, căruia din păcate i se oferă numai partituri de pian din **Dracula**, **Joc de culise**, **Vârsta inocenței**, de exemplu) în rolul lui **Sir Andrew**.

Dacă până și comedia a înglobat melodrama, de ce ar lipsi aceasta dintr-un film polițist? **Mulholland Falls** este primul film american al neozelandezului **Lee Tamahori** (semnatat al remarcabilului **Au fost cândva războinici** – vezi nr. 11/94, p. 11). Cronicile apărute în zilele următoare au fost fie reținute, fie au desființat filmul. Pentru mine a fost o adevărată încântare. Atmosfera de *film noir* este perfect redată în această poveste cu polițiști, gangsteri și militari situată în anii '50 la **Los Angeles**. (Un alt film noir modern, **Devil** în a **Blue Dress** de **Carl Franklin**, a trecut neobservat la ediția de anul trecut a festivalului, deși ar fi meritat o soartă mai bună).

Descoperirea cadavrului unei tinere de moravuri ușoare duce la o anchetă a poliției care ajunge la cele mai înalte niveluri ale armatei SUA. Generalii cred că este pusă în pericol securitatea experiențelor nucleare și fac presiuni pentru închiderea cazului. Dar un detectiv încăpătânat (**Nick Nolte**) nu vrea să asculte de nici un avertisment. Atunci ofițerii îi trimit scrisorile detectivului un film (pe vremea aceea lucrurile nu se rezolvau doar cu videocasete sau dischete, ca în filmele de astăzi) pe care sunt înregistrate „reprezente” de amor torid dintre acesta și tânăra ucisă. Urmează drama conjugată, soldată cu despărțirea. Acest „ingredient melo” este perfect integrat narajunii, nu e doar un pretext pentru edulcorarea poveștii, cum se întâmplă adesea în astfel de filme. Iar faptul că nu avem un *happy ending* explică parțial insuccesul filmului. Ancheta nu stabilește clar o vinovăție, polițiștii folosesc metode la fel de murdare ca și răufăcătorii, o întâlnire între detectiv și soția lui nu duce la împăcare.

Formula dominantă pare a fi: rețete vechi în haine noi. Florosite cu ingenuizitate, aceste formule vechi pot reduce spectatorii în săli.

Rolland MAN

Tieta din Agreste de **Carlos Diegues** (**Sonia Braga** și **Cláudia Abreu**)

● Liza Minelli:
„Uneori regizorii
mă găsesc,
alteori nu”.

tru aceștia, o cronică bună într-un ziar important face enorm.”

Îi spun că am văzut, deja, câteva filme recente ale unor independenți – *Welcome to the Dollhouse* al lui Todd Solondz, *I Shot Andy Warhol* al lui Mary Harron, *Heavy* al lui James Mangold – care acum face un film cu De Niro și Stallone, *Copland*. Ah, știu: am văzut, dintre acestea, doar filmul lui Harron – care mi-a plăcut foarte mult. E nemaipomenit că mai pot apărea asemenea filme, sau că Joel Coen poate să facă un film ca *Fargo* – care mi se pare cel mai bun film al Coenilor de până acum!”

Dar nu există riscul ca „marea industrie” – îl întreb – să ducă cinematograful într-o zonă (efecte speciale/Dolby/psihologie zero/un strop de scenariu...) care nu prea mai are de-a face cu cinematograful, așa cum îl știm? „Mă bucur nespun că-ți pui această problemă pentru că și eu mi-am pus-o. Adevărul e că nu știu ce se va întâmpla... Riscul e mare, dar tot ce pot să fac – eu sau dumneata, care iubești Cinema-ul la fel ca mine – este să sper că niște cineaști precum Coenii – sau alții ca ei – or să poată să mai facă filme, înconjurați din toate părțile de *Twisters*. De fapt, vorbim despre modificări de mentalitate: publicul însuși nu mai e același... Mie-mi place enorm Eric Rohmer, însă aici în SUA îl știu o mână de cinefili! Vorbim între noi. Din fericire, ne plac aceleași lucruri.”

Andrew Sarris mă roagă „să transmit salutările sale tuturor cinefililor” din țară; și o fac, doar – cum spuneau și el – „vorbim între noi”, nu?

Gentle Liza

Întâmplarea, și numai întâmplarea, mi-a scos în cale un star: pe Liza Minnelli. În America, dacă un rendez-vous cu un gazetar sau chiar un critic de prestigiu lui Andrew Sarris este relativ ușor de aranjat (funcționează solidaritatea de breasă), a sta de vorbă cu cineva „hot” de la Hollywood înseamnă de șansă... Altminteri, înfășurate în cordoanele de bodyguardzi ca niște mumiile contemporane, starurile sunt inabordabile, punct!

Era încă o zi de vară, cam pe la ora prânzului, mă găseam în magazinul „J & R World” (un complex de magazine specializate în aparatură audio-video) pentru niște cumpărături de ultim moment. Nu bănuiam, desigur, nimic când, la ieșire, am observat că lumea se oprise pe trotuarul din față în așteptare... Tentația era mare să întreb, ca la noi, „Ce se dă?”, însă un așiu cu poza Lizei mă lămură: la 12, marea cântăreață și actriță dădea autografe pe ultimul său CD, „Gently”. La doișpe trecute fix, freamăt în mulțime – limuzina, ioc! Atunci văd în masa de oameni, o față care distribuie un fel de dosare și-mi croiesc drum până la ea. Oferea, într-adevăr, caiete de presă ziaristilor prezenți și, datorită ei (THANKS A LOT, LORRAINE!) am reușit nu doar să intru, ci chiar să stau de vorbă cu Ea – cu minunata Liza Minnelli!

Alex. Leo ȘERBAN
(Continuare în pag. 35)

lata-ne deci din nou în fața unui concurs, în două etape, cu întrebări care se vor referi la filmele aflate în ultimele luni pe ecrane, la articolele apărute în ultimele numere din revista noastră, dar care vă vor testa și cunoștințele cinefilie.

În afara de premiul I, în valoare de 100.000 lei, câștigătorii, desemnați prin tragere la sorți, vor fi recompensați cu obiecte promoționale puse la dispoziție de Guild Film Romania, Media Pictures International și Româniafilm.

Vă reamintim că răspunsurile pentru ambele etape trebuie trimise în același plic până la 20 Ianuarie 1997 (data poștei) pe adresa:

NOUL CINEMA
Plaja Presei Libere nr. 1, sector 1
71341 București
cu mențiunea „Pentru concurs”.

Răspunsurile vor fi însoțite de taloanele decupate din revistă (chestionarul poate fi copiat, deci nu e nevoie să vă distrugeți revista!)

NUMELE PRENUMELE
PROFESIUNEA VÂRSTA
ADRESA TELEFONUL

Etapa întâi

1. Jan De Bont, regizorul filmului *Twister*, a realizat o altă peliculă de succes, care a lansat cariera actorilor distribuiți în rolurile principale. Despre ce film este vorba și cine sunt protagoniștii?

.....

2. Protagonistul filmului *Jack*, Robin Williams, este unul dintre cei mai bine cotați actori comici americani. Numiți alte trei filme văzute și pe ecranele noastre după 1989 din distribuția cărora făcea parte cunoscutul actor.

.....

3. Pentru ce film a luat regizorul Neil Jordan Leul de aur la Festivalul de la Veneția în 1996?

.....

**Concurs cu premii
organizat de
NOUL CINEMA
în colaborare cu
GUILD FILM ROMÂNIA,
MEDIA PICTURES
INTERNATIONAL
și
ROMÂNIAFILM
Ediția a IX-a**

TALON

I

VENETIA (III)

CONCURS
ediția a IX-a

Intrați în sala de cinema ca la muzeu, ca la teatru sau doar să mâncați semințe?

(Urmare din pag. 5)

Fundația Cini. Pe lângă elita criticilor și ziarștilor au fost prezenți cineasți italieni din toate generațiile de la Antonioni, Monnicelli, Scola, Ferreri, Tornatore, Salvatore la Maccacurati, Capuano etc., etc bineînțeles președintele RAI dl. Enzo Siciliano. S-a remarcat și echipa forte a filmului francez din care amintim pe Daniel Toscan du Plantier, Jérôme Clement – directorul Canalului de televiziune Arte, regiunii Claude Lelouch, Robert Enrico etc. și a altor personalități din audio-vizual. Dintre măsurile preconizate câteva sunt de interes și pentru cinematografia noastră aflată în grea suferință din lipsă de sistem, nu de talent.

S-a afirmat că succesul filmului european nu mai poate fi asigurat în afara unor structuri favorizante. S-a decis crearea unor săli specializate pentru filmele italiene în Franța și pentru filmele franceze în Italia. Televiziunea publică italiană (RAI) împreună cu Institutul Luce s-au angajat să producă pentru 1997, 20 de filme de ficțiune pentru marele ecran: 10 filme italiene și 10 coproducții cu cinematografia europeană. Lelouch a susținut ideea că „în lipsa unui

conduc azi cinematografia română nu ar putea întredeschide această poartă și pentru noi?

Se încearcă astfel activarea unei strategii globale pentru a preveni pierderea identității culturale europene și înlocuirea acesteia cu mono-cultura americană.

Trebuie să recunoaștem însă că forța cinematografului american care reprezintă în mare proporție o mono-cultură, oferă și o alternativă. După întâlnirile avute în primăvară, în Statele Unite, mi-a apărut evident că filmul comercial american, confortabil instalat în sălile de cinema europene reprezintă doar fața văzută a icebergului. Mii și mii de tineri americani reinventează în acest timp limbajul cinematografic (vezi „Armata din umbră” nr. 5/96, pag. 8). Filmul Ninei Menkes, *Bloody Child* văzut la Locarno (v. nr. 8/96, pag. 4) avea să-mi întărească această convingere. La Veneția am văzut și un alt film remarcabil ce contrazice ideea monoculturii cinematografului de peste ocean. Este vorba de debutul în regie al lui Dustin Hoffman cu *The American Buffalo*.

În discuția avută cu celebrul actor, al cărui talent l-am admirat dintotdeauna, dar a cărui inteligență și luciditate profes-

măsură premonitorie. Titlul reprezintă o metaforă. Buffalo era simbolul culturii indiene și el a fost ucis. Așa s-a stins și promisiunea Visului american. America a fost țara libertății individuale, dar odată ascensiunea marilor concerne începută cu Tabacco individul a fost eliminat. Onestitatea nu mai are câștig de cauză, doar forța banului. Puștil din piesă, privat de dragostea familiei (după cum știți familia e și ea pe cale de dispariție...), lipsit de un loc de muncă, aflat în imposibilitatea de a se impune în vreun fel pentru că societatea nu-i oferă nici o șansă, recurge la drog și delincvență. În aceea ce mă privește constat că respectul pentru arta spectacolului este de asemenea cu mult diminuat față de acum 35 de ani, când am debutat. Succesul a ajuns identificat exclusiv cu contul în bancă, cu box-office-ul. Alțeva nu mai contează. Mi se pare că Mamet a făcut o sumbră prevestire.”

The American Buffalo nu a fost inclus în nici una dintre selecțiile Mostrei. El a fost difuzat doar pentru presă, la cererea expresă a lui Hoffman. Piesa de 120 de pagini a fost redusă la un scenariu de 70 pagini. Și așa cele două personaje, doi perdanți în tradiția lui Bogart, dialoghează non-stop. Puștil este cel de-al treilea personaj, a cărui ratare se prefigurează.

● Pianese Nunzio 14 ani în mai de Antonio Capuano
Un excelent debut
pe o temă contestată

distribuitor pan european, filmul american va continua să aibă întâietate în cinematografe”. Sunt 850 de Case producătoare în Europa și ele nu au nici 5% din eficiența celor șase Majors din distribuția americană. Avem nevoie de asemenea de un distribuitor european pentru rețelele de televiziune, sau o rețea de televiziune pan europeană în așa fel încât filmele noastre să poată ajunge în casele europenilor în aceeași proporție cu cele americane.”

În acest nou front cinematografic, Asociația Franța-Italia intenționează să coopteze toate cinematografiile de limbă de origine latină, în așa fel încât să includă în acest patrimoniu cinematografic producții și din țările din America de Sud, Spania și Portugalia. Ne întrebăm de ce forurile care

sională mi s-au relevat pregnant acum, el mi-a spus: „În America lucrurile nu stau deloc așa cum par a fi. De obicei lumea merge la cinema ca să se distreze, dar cred că sunt și oameni care merg la cinema ca la un muzeu sau ca la un teatru. Pentru aceștia am făcut acest film. Desigur pentru America filmul este divertisment, dar el este și artă încât e bine să renunțăm câteodată la distrația-popcorn – și să acceptăm o invitație la meditație”.

Hoffman aparține acelei categorii de intelectuali americani, decepționați de exaltarea Visului american, din care fac parte și un Arthur Miller sau și mai tânărul dramaturg David Mamet. Tocmai piesa acestuia scrisă cu 20 de ani în urmă, când Manet avea 26 de ani, a ecranizat-o acum Hoffman, care declară: „Mi se pare în mare

Dacă filmul lui Hoffman deplângea pierderea Visului american, cel al lui Roland Emmerich, *Ziua independenței* (văzut și la noi cu același succes ca peste tot în lume) reprezenta acea parte a cinematografului de peste ocean angajată să construiască un Nou Vis american. Acela al superputerii mondiale chiar cu prețul pierderii eu-lui propriu.

Și totuși, atâta timp cât producătorul și scenaristul filmului *Independence Day*, Dean Devlin nu s-a sfii să-mi definească *Ziua independenței* ca un „super popcorn movie” înseamnă că luciditatea cineasților americani față de propria operă, îi poate face – în orice clipă – capabili de conversie de la superspectacol la filmul de atitudine. Sau viceversa.

A. D.

FAN

Club

vă răspunde:

Adina Verescu, București; Carol Docilescu, Cluj:

ROBERT MITCHUM. Născut la Bridgeport (Connecticut) în 6 august 1917, el n-a avut o copilărie prea fericită. Tatăl, muncitor feroviar, își petrecea timpul mai mult la crăsmă decât acasă, iar când totuși ajungea și acolo, le trăgea o mamă de bătaie, lui Robert și surorii lui mai mici, Roberta, „ca să nu uite că eu sunt stăpânul lor și să învețe că plozii numai așa pot fi crescuți, în frică”. Mama, femeie slabă și neinstruită, nu îndrăznea să-și înfrunte soțul, și când totuși o făcea, primea ea „corecția” rezervată copiilor. Sătul de un asemenea trai, Robert fugi de acasă la vârsta de 14 ani, după ce fusese exmatriculat pe rând, din cele două școli prin care trecuse. Datorită staturii sale este angajat hamal în port. Se satură repede și, în 1933, în plină depresiune economică, lucrează într-o mină, încărcând vagonete cu minereu („Cred că prin mâinile mele au trecut tone de minereu, mult timp am avut palmele crăpate și unghiile negre, mizeria îmi intrase în carne și aveam impresia că nu mai voia să iasă”). În timpul liber, tânărul Robert câștiga câțiva dolari în plus boxând cu parteneri impuși, pe cei mai mulți dintre ei trimițându-i la podea în câteva minute. Își face mulți dușmani, și într-o noapte în urma unei încălțări, îl bate crunt pe unul dintre ei. Este arestat și stă un an în închisoare, „cu lanțuri la picioare” va spune el mai târziu. Cumințit, după efectuarea pedepsei, Robert Mitchum hotărăște că trebuie să facă ceva serios în viață. Are talent literar și începe să scrie povestioare pentru copii, apoi texte pentru muzicaluri, și chiar „rescrie pe înțelesul tuturor” un almanah alcătuit de un celebru astrolog hollywoodian. Între timp face figurație în aproximativ 20 de filme și refuză cu încăpățănare să urmeze vreun curs dramatic. „N-am avut încredere niciodată în metoda Actors Studio. Știu că dacă vrei să fii muzician și vrei să dai examen musai la Juilliard School, trebuie să ai ureche muzicală. În schimb, la Actors Studio, poate intra oricine, condiția e să fie înalt și frumos”.

Adevăratul debut cinematografic și-l face în *Bataan* (r. Tay Garnett – 1943) și odată cu acest rol impune un personaj emblematic cinematografului american: tipul marocănos, insuportabil, cinic, mușcător în replică și iute la mână. Ceva între Humphrey Bogart (dar mai ironic) și Clark Gable, (dar cu mai puțin succes la femei). În 1945 cu rolul din *The Story of G.I. Joe* este nominalizat la Oscar și studioul RKO hotărăște să-l ia sub contract și să facă din el un star. În 1948 este

însă arestat pentru deținere de marijuana dar, surpriză, incidentul îi sporește celebritatea și, alături de Jane Russel, va deveni vedeta studiourilor RKO, râvnit (și împrumutat) pentru câte un film studioului MGM (*Under Current* – r. Vincente Minnelli, 1947) și Warner Bros. (*Pursued* – r. Raoul Walsh, 1947). Din 1951 cu *His Kind of Woman* – r. J. Farrow, Mitchum adaugă personajului său un strop de calm, o studiată nonșalanță și, mai ales „lansează” privirea filtrată printre gene, vocea răgușită, dar învăluitoare. Cariera lui numără peste 150 de filme, roluri de mai mare sau de mică întindere, toate însă impregnate cu tușa lui caracteristică: *Night of the Hunter* (r. Charles Laughton, 1955), *Heaven Knows, Mr. Allison* (r. John Huston, 1957 – un soldat naufragiat împreună cu o călugăriță pe o insulă pustie – Mitchum realizând aici una din cele mai fine, mai subtile creații ale lui), *Home from the Hill* (r. Vincente Minnelli – 1960), *El Dorado* (r. Howard Hawks, 1967), *The Good Guy and the Bad Guy* (r. B. Kennedy, 1969), *Ultimul nabab* (r. Elia Kazan, 1976), *Matilda* (r. Daniel Mann, 1978), *Somnul de veci* (r. Michael Winner, 1978), *Maria's Lovers* (r. A. Mihalkov-Koncealovski, 1985), *Mr. North* (r. Danny Huston, 1988), *Presumed dangerous* (r. George Lautner, 1990)... Despre *Cape Fear* (r. J. Lee Thompson, 1962) după care Martin Scorsese a realizat un remake în 1992 (cu Nick Nolte și Robert De Niro), Mitchum își amintește: „N-am văzut nici prima, nici a doua versiune. Mi-am luat banii și am plecat. Am acceptat scurta apariție în filmul lui Scorsese nu din considerente sentimentale, ci pentru că am fost plătit cu un sfert de milion de dolari pentru o singură zi de filmare. Aș fi fost un prost să refuz”. La aproape 80 de ani, Robert Mitchum apare din ce în ce mai rar în film. Dar legenda lui de „băiat rău” și actor instinctiv a rămas. Ca și răspunsurile lui tipic „mitchumiene” rostite cu ocazia pușinelor conferințe de presă la care a acceptat să participe: „Secretul meseriei de actor? Joci de la 9 dimineața la 6 seara și vineri treci pe la casă și-ți încasezi banii. Ți se spune ce să faci și cum să faci. Așa a putut de altfel să ajungă star până și Rin-Tin-Tin...” ● „Amintirea cea mai plăcută? Filmul regizat de Charles Laughton. M-a întrebat dacă nu vreau să interpretez un rău foarte rău. Am răspuns: «Prezent». El mi-a spus că personajul își câștiga traiul citind Biblia în public. I-am replicat că pica extrem de bine, pentru că nici eu cam de mulțor n-o mai citisem. De ce Laughton n-a mai realizat și alt film? Simplu: pentru că a murit!” ● Despre *Thunder Road*, film scris și produs de el: „Obosisem să tot citeșc scenariul care

ROBERT MITCHUM

nu-mi plăceau deloc. Secretara mea m-a întrebat de ce nu încerc să scriu eu unul. Mi-am zis: «Chiar, de ce?» Și i-am scris, cu ajutorul alcoolului și al... fiscalului. Am fost întrebat cât va costa filmul. Am răspuns: între 350.000 și 750.000 dolari. De ce o diferență atât de mare între minimum și maximum? Și i-am dat gata: «Cu cât o să mă enervați mai mult, cu atât o să vă coste mai scump».

● „Cu Preminger m-am certat la *Rosebud*. M-a dat afară. Un prieten m-a întrebat cu cine am fost înlocuit. «Cu Peter O'Toole» am răspuns eu. Tipul a exclamat: «E ca și când l-ai înlocui pe Ray Charles cu Hellen Keller!» (o americană născută în 1880, oarbă, surdă și mută care a reușit în cele din urmă să vorbească. Și-a scris autobio-

grafia și a făcut să plângă o Americă întreagă n.n.)

În 1993, la San Sebastian, Robert Mitchum a primit un premiu Donostia pentru întreaga carieră. Întrebat atunci cum s-ar defini ca om și actor el a răspuns: „Să mă gândesc... 1,82 m, 92 kilograme, 140 sau 150 de filme, 4 sau 5 piese de teatru. Și două imagini: una a actorului, cealaltă – a omului. Nehotărât, brutal, un tip în care nu poți avea încredere, orgolios. N-am fost de acord niciodată cu imaginea asta. Ea a fost inventată de presă. Dar cum n-aveam chef s-o contrazic, am făcut totul ca lumea să creadă că așa sunt. Și a crezut”.

Doina STĂNESCU

FANTASME

la

HOLLYWOOD

„Ce caută o fată frumoasă ca tine într-un loc ca ăsta?”
Replica etalon din atâtea filme americane își găsește parcă cea mai justificată acoperire în mediul „prostituției high-life” din Los Angeles. Departe de a fi recrutate din familiile lipsite de mijloace materiale, blondele californiene cu cele mai lungi picioare ca și tinerele venite de prin alte meleaguri atrase de mirajul hollywoodian, nu de puține ori cu veleități intelectuale, provenind din mediile bine înstărite, ajung să practice, cu o ușurință aproape de neînțeles, sexul pentru bani.

Anunțuri de tipul „Se caută blondă naturală, frumoasă, pentru un rol principal într-un film de ficțiune; nu se solicită o experiență profesională anterioară” a determinat mii și mii de fete care visau să ajungă o Mary Pickford în trecut sau acum o Sharon Stone să-și încerce norocul. Se știe că Hollywoodul a frânt de-a lungul unui secol de cinema înfini mai multe destine decât a creat staruri nemuritoare. Dar magnetismul marelui loz, ce dă acces la glorie și avere, continuă să ademenească făpturi inocente, mai ales în țara unde riscul a fost întotdeauna ridicat la rangul de doctrină națională.

Hollywoodul s-a dovedit de asemenea îndreptățit să candideze la titlul de Cetate eternă a filmului, nu doar datorită succeselor sale considerabile, ci și prin abilitatea cu care a știut întotdeauna să-și asume și să depășească insuccesele, scandalurile, catastrofele, fie ele financiare, profesionale sau morale. Și, în epilog, utilizându-le adesea chiar pentru ficțiune și... rentabilitate.

Linda, Liza și Tiffany

♡
You'll
Never
Make
Love
in This
Town
Again
♡

DOVE
BOOKS

noi la VICII vechi

Totul de vânzare: Propunere indecentă cu Woody Harrelson și Demi Moore

Cu mai puțin de un an în urmă Editura Dove Books publica în premieră absolută un volum de mătură de la patru tinere: Robin, Liza, Linda, Tiffany care, pornite în viață cu șanse de afirmare sau cu dorința de a-și intermeia o familie normală, au ajuns în topul boxoffice-ului prostituatelor de lux. Destinările lor ce implică numeroase personalități din lumea filmului american de la producători de casting până la super staruri au stârnit un scandal pe măsură. De altfel titlul volumului „You'll Never Make Love in This Town Again” („Nu veți mai face dragoste niciodată în acest oraș”) arată că autorii care au consemnat confesiunile, Jennie Louise Frankel, Terrie Maxine Frankel și Joanne Parrent, au fost pe deplin conștienți de efectul bombă pe care-l va avea publicarea volumului, prin compromiterea mulțor figuri-cult din lumea Hollywoodului. De reținut că în ciuda situațiilor povestite fără perdea, lucrarea sfârșește prin a avea, indirect, un efect moralizator. Așa cum reiese și din prefața semnată de Dr. Lois Lee, fondator-director executiv al Fundației non profit „Children of the Night”, menită să recupereze adolescente între 11 și 17 ani, din prostituție. Misiune deloc simplă, deoarece în țara proclamată a tuturor posibilităților există atât „Mișcarea ce se opune ca femeile să devină doar obiect de întrebuințare sexuală” dar și „Uniunea prostituatelor” – COYOTE (Call off your old tired ethics – renunță la principiile eticii învechite), uniune înființată de prostituata Margo St. John.

Totul începe din nevoia de a-și procura o biată sută de dolari de pe urma câtorva ore petrecute cu un bărbat și evoluează către câștiguri fabuloase de o mie sau chiar 10.000 de dolari pentru o noapte petrecută cu un nabab, plus bacșișurile, plus cheltuielile de reprezentare, plus... plus... Și totul sfârșește după doar câțiva ani de umilnă, deznaudeje, ultragiu fizic și sărăcie. Întrebarea ce se dorea „filosofică” lansată în filmul lui

Adrian Lyne **Propunere indecentă** (cu Demi Moore și Robert Redford) nu făcea decât să ridice tentația la cota de un milion. În realitate, niciodată, nici cel mai bogat om din lume nu a oferit unei femei pentru o noapte petrecută împreună peste 10.000 de dolari.

Robin și Liza sunt surori. Se poate spune că familia lor făcea parte din show business. Mama era top model, tatăl regizor de filme soft-porno. Banii câștigați le-au permis să se instaleze într-o casă confortabilă în elegantul cartier Westwood

determinat-o pe tânăra soție la prima infidelitate conjugală, jurându-i amor etern. Robin divorțează. Casa de pe Elm Street unde au trăit scurta lor fericire e vândută. Cum-părătorii, soții Menendez, aveau să ajungă pe prima pagină. Ei au fost victimele propriilor fii Lyle și Eric care și-au ucis părinții cu sânge rece pentru a deveni mai repede moștenitorii averii (așa cum am relatat la vremea respectivă).

Promisiunile lui Lorenzo Lamas se dovedesc mincinoase. Curând ea nu mai prezintă interes. Spre a se consola, Robin înțepine legături pasagere cu persoane pro-

Pentru multe tinere prostituția reprezintă o sursă de venit spre a-și putea procura droguri și a face față stresului cotidian.

din L. A. Robin, sora mai mare, frecventa o școală selectă. S-a văzut astfel invitată la petrecerile colegelor din buna societate. „Ce a regizat tatăl tău?” a întrebat-o odată mama colegii la care se afla. Robin apucă să răspundă „101...”, mama gazdă s-a gândit la **101 dalmățieni**. Robin se referise la **101 Acts of love...** Când lucrurile s-au lămurit mama a interzis fiicei sale să o mai frecventeze pe Robin. Curând, în Westwood, familia ei a fost socotită prea excentrică pentru a mai fi acceptată. De altfel, tatăl fetelor – alcoolic, iar mama – prea adesea absentă din pricina turneelor de modă, nu și-au putut supraveghea copiii.

„Deși eram mult mai puțin frumoasă decât Liza doream să mă fac actriță. La 15 ani am apărut în câteva filme publicitare de serie B și începusem să iau lecții de actorie”. La 19 ani Robin s-a căsătorit cu un businessman. „Am cumpărat o casă în Beverly Hills. Eram invitați la party-uri de rang A, mi s-a dat să joc câteva roluri în seriale TV (Ryn's Hope și Falcon Crest). Eram fericită”.

La filmări Robin l-a avut partener pe Lorenzo Lamas. Prototipul amozului latin a

eminent din industria spectacolului. Printre acestea și actorul Gary Busey, toboșar în grupul muzical al actorului Kris Kristofferson. Dragostea pasională de la început eșuează repede în acte de violență deoarece Gary era intens dependent de droguri. Dar se poate pune întrebarea: cine nu se droga la Hollywood începând din anii '80? O întrebare retorică desigur care explică multă tragedii individuale, dar și schimbarea la față a Cetății filmului. Robin a fost și ea atrasă pe această cale. Ca pentru atâtea tinere prostituția reprezintă la început și sursa de venit pentru a-și procura droguri.

O victimă a drogului a fost mai repede decât s-ar fi crezut și Liza, frumoasa soră a lui Robin. E drept că și mediul lor familial le-a favorizat decăderea. Liza și-a început viața sexuală la 13 ani cu un surfer mai mare decât ea cu patru ani. După aceea a fost de câteva ori victima avansurilor sexuale ale unei rude care locuia cu ei. Părinții erau prea ocupați și fata n-a găsit niciodată momentul, nici curajul să li se destăinuie. Abandonează liceul, debutează ca prezentatoare de modă și capătă câteva apariții în filme prin relațiile

tatălui. Dar tot relațiile tatălui aveau s-o împingă pe adolescentă către prostituție. O vedetă a filmelor porno o invită să-și petreacă un weekend la ea. Odată ajunsă la locuința acesteia i se dă să prizeze o doză de LSD, iar apoi gazda îl asistă pe partenerul ei să o violeze.

Multe dintre destăinuirile acestor tinere par aproape incredibile. Dar ele sunt reale și explică frecvența redării acestor situații în filmul de ficțiune american. Abuzul sexual la care sunt supuși copiii în chiar propriile familii revine cu insistență, nu doar pentru a descifra o tragică realitate, dar și pentru a o preveni. Escalada violenței în filmul lui Oliver Stone **Născuți asasini** își are aceeași sursă. Iar Anjelica Huston, în debutul ei regizoral din acest an cu **Bastarda din Carolina**, construiește o dramatică poveste pornind de la aceeași patologie. O fetiță (Jena Malone) este repetat violată și agresată de tatăl ei vitreg (Ron Eldard). Mama ei (Jennifer Jason-Leigh) îi vor trebui prea multe dovezi până să se convingă. Pe stilul filmului, de factură clasică cu o rigoare ireproșabilă, și-au pus evident amprenta primii trei regizori cu care Anjelica a lucrat: John Huston (tatăl actriței), Elia Kazan și Coppola.

O fostă colegă de școală, mai mare decât Liza, Tiffany, o va introduce în mediul cinematografic real. Așa îl întâlnește pe producătorul Bob Evans (fostul soț al lui Ali MacGraw) ce locuia în Beverly Hills în casa ce aparținuse cândva Gretei Garbo. Era în 1979, Evans co-producea **Cotton Club** al lui Coppola. Filmările au rămas legate și de scandalul ce a izbucnit, atunci, datorită consumului de droguri pe platou și chiar de o crimă în care Evans se pare că a fost implicat. Liza povestește că Evans a scăpat de condamnare numai datorită procurorului Robert Shapiro care îi era prieten (aceiași care a asistat procesul O.J. Simpson, care a fost achitat deși multe probe îl suspectau a fi ucigașul soției sale). Tot prin Tiffany, Liza avea să-i cunoască pe Al Pacino, James Caan, Roman Polanski, Jack Nicholson, Francis Ford Coppola, Robert Altman, Warren Beatty. O parte dintre ei au devenit ulterior partenerii ei de sex. Liza a început așadar să fie invitată la proiectele private, de fapt pretexte pentru ședințe de drog sau orgii sexuale. Abia după prima mare ședintă petrecută la Evans, Liza a înțeles că Tiffany era o prostituată de lux și că încasa bani dacă recolta noi venituri.

Prietenul Lizei a rugat-o să-i facă rost de o mie de dolari pentru a scăpa dintr-un bucluc. Spre a-i dovedi cât îi iubește, Liza se hotărăște să dea curs invitației unui cuplu de promeneji și să petreacă o seară cu un client arab. Partea Liza urma să fie de 50%. Dar după ședința respectivă Liza s-a simțit atât

de deprimată încât a cheltuit o parte din bani ca să-și procure cocaină. Pașii următori nu au întârziat. Experiențele au devenit din ce în ce mai dese și mai dure. Prinții din Arabia Saudită onorau practici sexuale sado-masochiste cu două sau chiar cinci mii de dolari. Stresul și urmele de violență de pe chipul Lizei o împingeau însă să mărească doza de drog.

Faimoasa scenă din **Instinct primar** când romanciera interpretată de Sharon Stone inițiază polițistul (Michael Douglas) în plăceri sado-masochiste, legându-l cu cătușele de barele patului nu face decât să reia situații devenite comune după cât se pare la Hollywood. De asemenea, **Jade** (cu Linda Fiorentino) în care regizorul William Friedkin și-a permis să înfățișeze asemenea scene practicate chiar de aparținătorii legalizați, explică marginalizarea filmului de către rețelele de difuzare așa cum a declarat presei cineastul, anul trecut la festivalul de la Veneția.

Adina DARIAN

(Continuare în pag. 16)

HĂRTUIRE

la

HOLLYWOOD

În 1994 apărea pe ecranele americane **Disclosure** al lui Barry Levinson, film care a rulat la noi anul trecut cu titlul **Hărțuire sexuală**. Indiferent de meritele sale artistice – minime – filmul a adus în centrul atenției o problemă despre care la noi se vorbește mai puțin, dar care în Occident a dus la câteva procese răsunătoare și la o serie de cărți care tratează subiectul hărțuirii sexuale din diferite unghiuri: juridic, psihologic, sociologic etc. În filmul lui Levinson acțiunea se petrece într-o mare întreprindere specializată în tehnologie de vârf. Se pare însă că problema se pune și mai acut în industria filmului.

După cum spune Sheila Kuehl, consilier juridic al unei organizații feministe din California: La ce te poți aștepta de la o industrie în care, în cele mai multe cazuri, femeile sunt disprețuite? În lumea filmului și în cea a muzicii, femeile sunt în general privite ca niște „puicute”. E de ajuns să privești cum sunt ele prezentate în multe filme și în majoritatea clipurilor video, în care sunt obligate să se îmbrace sumar sau, mai degrabă, să se dezbrace. Hărțuirea sexuală e un lucru perfect acceptabil pentru cei care lucrează în aceste domenii, care cred că femeile sunt făcute doar pentru a satisface fantaziile bărbaților*.

O producătoare de la un studio important, care a preferat să nu-și dezvăluie numele, din teama de a nu suferi represalii din partea superiorilor, a dezvăluit că a fost nevoită să-și schimbe locul de muncă după ce fostul șef i-a făcut avansuri. Acesta a început prin a-i spune că arată bine, că se îmbracă sexy. Apoi a încercat să-i maseze gâtul, spunându-i că este prea încordată. În timpul unei ședințe, i-a pus o mână pe genunchi. Deși încerca să-l evite, după o altă ședință el i-a cerut să mai rămână puțin și a încercat să o sărute. Ea l-a amenințat că va

depune o plângere împotriva lui, dar de teamă nu a făcut-o.

După câteva luni, el a chemat-o în biroul lui, pretextând o afacere urgentă. La un moment dat s-a scuzat, a trecut în încăperea alăturată și, cinci minute mai târziu a apărut în birou complet gol și a început să-i adreseze cuvinte obscene, alergând după ea în jurul biroului. După ce a reușit să scape, femeia l-a amenințat că va suna la poliție, la soția lui și la avocatul ei. Dar tot n-a făcut-o. „Eram într-o situație jenantă. Mă gândeam că dacă îl voi reclama, totul s-ar putea întoarce împotriva mea. Mi-am spus că nu am altceva de făcut decât să-mi caut altă slujbă”. A plecat la un alt studio, dar acum regretă că nu a făcut public cazul. „Au trecut deja doi ani și mă gândesc că e vina mea dacă același lucru s-a repetat cu o altă angajată. Dacă mi se va mai întâmpla așa ceva, nu o să mai stau pe gânduri. Îl voi da în judecată pe cel vinovat. Acum știu că pot câștiga, și că presa mă poate ajuta!”

Nu este un caz izolat. Shelly Mandell, avocată la Los Angeles, declară: „M-am ocupat trei ani de cazuri de hărțuire sexuală. Mi-am dat seama că este ceva obișnuit în lumea filmului. Cîndva se spunea că, pentru a obține un rol, actrițele trebuie să se culce cu producătorul sau regizorul. Această mentalitate nu s-a schimbat”.

Dar între Hollywood vârstei de aur – când multe starlete erau dispuse la orice pentru a-și vedea numele pe un generic de film – și cel de astăzi există mari deosebiri. Chiar dacă mentalitatea a persistat, grupurile de presiune feministe au adus schimbări importante. Au creat, de exemplu, EEOC – Equal Employment Opportunity Commission – care se ocupă cu cazurile de tratament discriminatoriu. Sta tisticile acestei comisii arată că de la 40 de plângeri de hărțuire sexuală în industria filmului, radioului și televiziunii, depuse în 1991, s-a ajuns la 91 de plângeri anul trecut. Și numărul acestora

e în creștere. E totuși numai partea vizibilă a icebergului, crede Christine Page, activistă feminista: „Aș putea spune că, în cel mai bun caz, doar 15 la sută dintre cazuri sunt cunoscute. Oricum, e un progres. În urmă cu zece ani se depuneau plângeri doar în mai puțin de cinci la sută din cazuri”.

Una din explicațiile date pentru numeroasele cazuri de hărțuire sexuală se referă la comportamentul vedetelor care sunt bine plătite, au o mare putere de influență și cred că totul le este permis. Atunci când filmează departe de studiouri, și totodată departe de soluțiile sau prietenele lor, câteodată luni întregi, ei cred că se pot distra cum vor. Una dintre membrele unei echipe de filmare, care – iarăși – preferă să nu-și dezvăluie identitatea, spune: „Atunci când se filmează departe de studiouri, ei își spun: „Dacă nu ești acasă, nici legile nu mai sunt valabile”.

Tammy Bruce, președinta National Organization for Women, crede că marile vedete masculine și producătorii au un comportament misogin, dar că fiind celebri și/sau puternici, nu sunt aproape niciodată reclamați. „Cu cât sunt mai celebri, cu atât mai mult au impresia că se situează deasupra legii. Cred că pot face ce vor și există o adevărată lege a tăcerii care-l protejează. Această situație trebuie să înceteze”.

În ultima vreme această situație a început să se schimbe, mai multe acuzații de hărțuire sexuală fiind făcute publice. O figurantă de 17 ani a depus plângere împotriva lui Timothy Busfield, vedetă a serialului TV **thirtysomething**, care a încercat să o determine să se culce cu el în timpul filmărilor la **Little Big League**. Alți doi actori din serialul **The Wonder Years**, Fred Savage, care avea pe atunci 16 ani și Jason Hervey, 20 ani, au rezolvat „amiabil” problema în momentul în care asistenta de costume Monique Long i-a acuzat că au hărțuit-o sexual și că Hervey, la un moment dat, i-a prins mâinile la spate și a simulat un act sexual cu ea.

Cele mai multe plângeri (90%) vin din partea femeilor, dar există și bărbați care sunt hărțuiți. Jon Voight, de exemplu, a acuzat-o pe Laura Pals, cu care încheiase un contract pentru a produce împreună un film. Ea „ar fi pretins să fie sărutată și îmbrățișată la fiecare întâlnire, prelungind fiecare sărut cu evidente subînțelesuri”. Pals a replicat că pretențiile lui Voight sunt „stupide” și nu vor decât să îndepărteze atenția opiniei publice de la o altă plângere pe care ea o depusese împotriva impresarului actorului, care nu respectase anumite clauze contractuale.

Unii ziaristi afirmă că această creștere a numărului de acuzații de hărțuire sexuală se datorează faptului că, în mai multe cazuri, tribunalul din Los Angeles a dat câștig de cauză reclamanților, acordându-le despăgubiri care au ajuns de ordinul milioanei. (Recordul fiind de 7,1 milioane dolari). Și totuși, multora le e teamă că dacă depun o astfel de plângere, gestul lor le-ar putea afecta cariera. Avocatul Dan Stormer, de exemplu, declară: „În trecut un astfel de caz distrugea în mod sigur cariera reclamanței. Ea nu-și mai putea găsi o slujbă în industria filmului. Era o adevărată conspirație. Acum există o șansă de a-și putea continua activitatea, dar această șansă este încă redusă”.

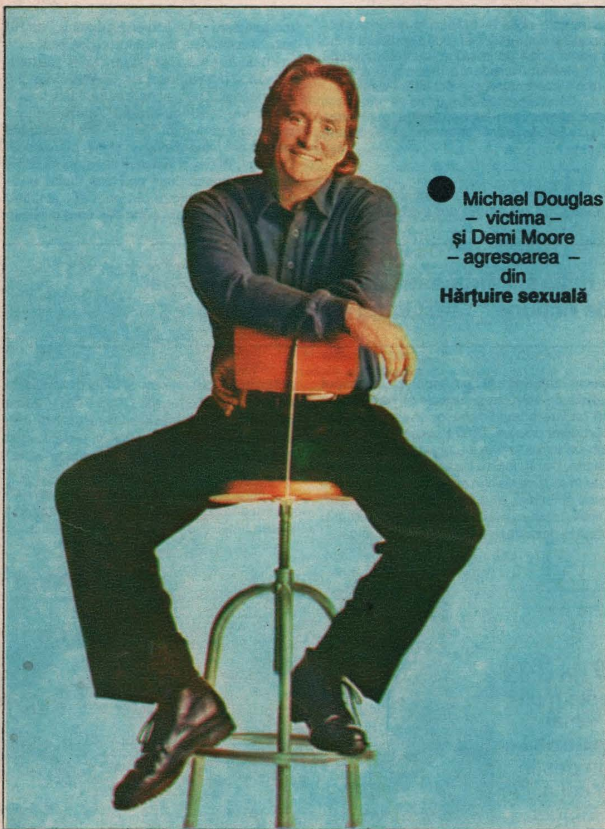
Deși este ilegal să te răzbuni pe reclamant, în industria cinematografică de multe ori cei (și mai ales cele) care au depus astfel de plângeri, sunt supuși la destule șicane. Și e greu să demonstrezi că ai fost nedreptățit, mai ales în cazul membrilor unor echipe de filmare care se deplasează adesea rapid de la un loc de filmare la altul. Una dintre asistentele unui producător de la un cunoscut studio, care – ne-am obișnuit deja – nu vrea să-și dezvăluie numele,

● Un bărbat urmărit de femei – Jon Voight

mo
ra
li
ta
te

sexuală

● Michael Douglas
– victima –
și Demi Moore
– agresora –
din
Hărțuire sexuală

spune: „În momentul în care ai făcut publică acuzația, ceilalți se întorc împotriva ta. Ți se amintește că există sute de alte persoane care îți doresc postul. Ei se pot lipsi de tine. Când un bărbat este concediat pentru o astfel de acuzație, el își găsește relativ repede o altă slujbă. Pentru o femeie e însă mult mai greu”.

Se știe că de multe ori cazurile se rezolvă chiar în incinta studiourilor, neajungând niciodată publice. De aceea mulți cred că, pentru a schimba atitudinea producătorilor, e nevoie ca mai multe plângeri să ajungă în presă. Același Dan Stormer spune: „Industria spectacolului își permite încă un stil de viață ca în urmă cu 30-40 ani. Pentru că studiourile au destui bani pentru a închide gura celor care ar putea spune ceva împotriva lor. De aceea e necesar ca responsabilii să fie loviți acolo unde îi doare cu adevărat – în presă”.

Stormer a fost avocatul lui Wendy-Sue Rosen, angajată la parcul de distracții al Studiourilor Universal, care a afirmat că șefii au hărțuit-o sexual în repetate rânduri. O dată au invitat-o într-un birou în care unul dintre ei se masturba. Cazul a apărut pe prima pagină a ziarelor. Dar Rosen și-a retras acuzația în momentul în care patronii de la MCA, care dețin Universal, i-au oferit 600.000 dolari pentru a înăbuși scandalul.

Un alt caz care săptămâni de-a rândul a alimentat paginile de scandal ale ziarelor, în 1993, a fost cel în care scenaristul Wayne Mogilefsky l-a acuzat pe președintele de la Silver Pictures, Michael Levy, de „comportament sexual necorespunzător cu o persoană de același sex”. Mogilefsky a fost convocat seara în camera de hotel a lui Levy, pentru a discuta probleme de producție”.

Cum ora era târzie, Levy i-a sugerat scenaristului să rămână peste noapte acolo. A pus o videocasetă pornografică, pe care a comentat-o cu expresii obscene. Apoi l-a întrebat pe Mogilefsky câți bani vrea pentru a face aceleași lucruri care se vedeau pe ecran. În dimineața următoare, Levy a declarat celorlalți membri ai echipei de filmare că s-a culcat cu colaboratorul său. După ce Mogilefsky a făcut public cazul, Levy a demisionat de la Warner Bros, pretextând probleme de familie. Același companie a mai avut probleme de acest tip, unul dintre vicepreședinții compartimentului producție, Lance Young, demisionând în momentul în care un asistent al său l-a acuzat de hărțuire sexuală, deși acesta nu a depus plângere în justiție.

Patronii studiourilor se tem că, încurajați de succesul unor colegi care au avut câștig de cauză în justiție, unii se vor grăbiți să depona plângeri, susținând că au fost hărțuiți sexual, bazându-se doar pe simple glume cu un substrat sexual, căutând astfel să câștige niște bani. Dar experții susțin că astfel de cazuri sunt puțin probabile, dat fiind că un proces poate fi îndelungat și un avocat bun costă mult (la Los Angeles, în astfel de cazuri, un avocat cere aproximativ 400 dolari pe oră). E adevărat că se pot câștiga niște bani, dar trebuie aduse dovezi certe. Și apoi, dacă este o minciună, reclamantul nu va mai avea o viață bună cu colegii și superiorii.

Până și cei care au adus probe în favoarea lor sunt supuși unei presiuni permanente. Tânăra de 17 ani, despre care am vorbit mai sus, figurantă în Little Big

League, a fost concediată din slujba care-i aducea 50 dolari pe zi, după ce membrii echipei de filmare au observat că Timothy Busfield, vedeta filmului, îi dădea prea multă atenție. Dar Harve Cook, unul dintre asistenții de regie, susține că a fost concediată alături de prietenii săi, pentru că, nu stătea niciodată la locul lor, se plimbau pe platoul de filmare și nu voiau să asculte indicațiile asistenților de regie”.

În plângerea ei, fata susține însă că Busfield și Keith Henderson, jucător de baseball care are un mic rol în film, o hărțuiau sexual, iar cei din compania producătoare Castle Rock Pictures – la care regizorul Rob Reiner este acționar – încurajau un astfel de comportament. Busfield a invitat-o în cabina sa, i-a dat bere, apoi a început să facă diverse comentarii obscene în legătură cu sănii și fundul ei, strângând-o în brațe și în final i-a propus să se culce cu el. Când ea a refuzat, el a întrebat-o dacă nu cumva e lesbiană. Henderson și-a deschis pantalonii arătându-i sexul, apoi a început să o pipăie pe sub fustă.

La scurtă vreme după această plângere, alte femei au depus mărturie că au fost hărțuite sexual de către Busfield. De unele s-a apropiat în barurile din Minneapolis – oraș în care se realizează filmările – descriindu-le în detaliu performanțele sale sexuale. Eliza Roberts, soția actorului Eric Roberts, susține că în urmă cu câțiva ani Busfield a început să facă glume pe seama ei, încercând să ghicească ce culoare are părul ei pubian. Ea spune: „În acuzațiile pe care le-am citit, comportamentul său este identic cu cel pe care l-am adoptat în privința mea. Sunt sigură că sunt adevărate”.

Alte femei care au lucrat la filmul Little Big League spun că după ce tânăra figurantă a depus plângere împotriva lui Busfield, acesta nu și-a schimbat purtarea și că angajații de la Castle Rock nu făceau nimic pentru a împiedica manifestările sexiste ale actorilor. Ele susțin că hărțuirea sexuală era regula pe platou și că era ceva neobișnuit ca un actor să nu se poarte urât cu femeile.

Busfield a dat-o la rândul său în judecată pe tânăra și pe avocatul acesteia, susținând că totul este o calomnie. Reprezentanții de la Castle Rock au refuzat orice comentariu.

Janet Wood, de la MCA/Universal crede că astfel de situații pot fi evitate printr-o educație corespunzătoare. Ea organizează seminarii pentru angajații studioului, cu tema „hărțuirea sexuală”. „Încercăm să-i ajutăm pe funcționari să înțeleagă mai bine această problemă, pentru că se fac multe confuzii. Când vor înțelege ce este de fapt hărțuirea sexuală, vor ști ce trebuie să facă pentru a-și schimba comportamentul”, declară Wood, optimistă.

Sunt destui sceptici, care se întreabă dacă astfel de seminarii vor duce la vreun rezultat. E greu să crezi că marile vedete și producătorii, obișnuiți să facă întotdeauna ce vor și să obțină ce doresc, vor ține seama de avertismente. Pentru a contracara, sindicatele și asociațiile profesionale organizează cursuri în care angajaților li se explică ce drepturi au și cum pot să se apere de atacurile și abuzurile superiorilor. Probabil că în curând și mai multe cazuri vor apărea pe primele pagini ale ziarelor.

Rolland MAN

FANTASME noi la VICII vechi

(Urmare din pag. 13)

Cele mai bine plătite call-girls se supun unor asemenea perversiuni în mod curent pentru a satisface fantasmele morbide ale celor mai bogați oameni din lume sau ale unor vedete. Printre clienții Lizei s-au numărat George Harrison, Warren Beatty, Rod Stewart, Jack Wagner, gitaristul David Crosby, rock starul Don Henley, bogătaşul Adnan Khashoggi, Timothy Hutton. Întâlniri care de mai care mai șocante în intimitate. Poate însă cea mai puțin obișnuită apare cea cu Timothy Hutton, candidul personaj din filmul lui Redford *Oameni obișnuiți*. Neobișnuită în dublu sens: plăcut pentru că Hutton și-a invitat partenera nocturnă să-l însoțească la premiera cu *Ordinary people*, ceea ce nu prea se întâmpla; și neplăcut căci după ce o invită acasă la câteva proiectii private, într-o seară o obligă să facă dragoste cu un prieten de-al său în timp ce el le dădea „Instrucțiunile”. Cartea deconspăra cu fiecare pagină un adevărat târg al umilințelor. Portretul comun al starurilor implicate în aceste practici așa cum reiese din destăinuirile celor patru tinere care i-au frecventat în intimitate este: sunt cei mai aroganți, cei mai egocentriști, narcisici, la extrem, amatori de fantezii sexuale, folosind tot felul de accesorii (sex-toys) dedându-se la acte de violență și bineînțeles mari consumatori de droguri. Diferența dintre vedete și ceilalți clienți este că primii nu

declarație, ești inevitabil obligată să antrenezi noi tinere să o practice. Internată, de sora ei Robin, într-o clinică de dezintoxicare ea spune: „După ce am început să mă eliberez de nevoia de drog am sfârșit prin a mă descătușa și de prostituție”.

Linda a urmat același traseu. Deși părinții ei au fost divorțați, mama Lindei i-a dat o bună educație. La sfârșitul liceului Linda obține o bursă la UCLA pentru a studia dreptul. Până atunci din joburi adiacente – meditații și altele – își cumpărase chiar o mașină și era hotărâtă să studieze dreptul și să ajungă avocată. Când sosește la Los Angeles spre a se înscrie la facultate avea 18

ani, ea s-a dat drept o vedetă cu care semăna din serialele *All My Children* pe care soțiile clienților îi urmăreau cu mare plăcere.

Ce nu poate înțelege Linda este cum speranțele ei de învățătură și o carieră frumoasă și onorabilă s-au putut spulbera după o primă priză de cocaină; cu câtă ușurință și-a pierdut încrederea în sine, și-a compromis integritatea și a dat uitării visele.

„Când eram tânără totul mi se părea mai ușor, aveam mulți bărbați și prea puțin timp. Cu cât îmbătrânești (te apropii de 30 de ani) devine mai greu”.

Tiffany a fost la rândul ei aruncată în rețeaua de prostituție după ce familia ei a

Parcurgând acest volum-document constai că scenele, oricât de repulsive, din filme sunt mereu în urma vieții reale. În schimb sfârșituri ca în *Pretty Woman* nu se mai pot găsi în viața reală.

Este incontestabil meritul celor trei autori care se numără printre analiștii de frunte ai moravurilor hollywoodiene (Joanne Parrent este și scenaristă de ficțiune și de seriale TV, printre acestea se numără și câteva episoade din faimosul *Dr. Quinn*) de a-și fi asumat riscul de a scoate la lumina tiparului o asemenea docu-dramă. Apărute după procesul intentat lui Heidi Fleiss, măturile celor patru fete au avut un și mai mare ecou. De altfel, Tiffany a fost unul din martorii cheie la acest proces după ce Heidi Fleiss a refuzat să o elibereze din pușcărie, plăind cauziunea necesară când cea care o slujește

„Se caută blondă naturală, frumoasă pentru un rol principal într-un film de ficțiune” ...rezultatul e cu totul altul

ani. Acolo face însă cunoștință cu bărbați de 30-40 de ani plini de bani, cu mașini și case care de care mai luxoase. Unul dintre ei o curtează. Când acceptă prima sa invitație e și tratată cu cocaină. Filiera i e și pețeluită: drog, alcool, prostituție. Convinsă de câștigul ușor, sarabanda amatorilor de sex, mai mult sau mai puțin arabi, o introduc în mafia comerțului cu carne vie care-i pun repetat viața în pericol. Când în sfârșit găsește un unic protector care o instalează luxos la

plecat din Elveția la Los Angeles. La început tot atât de naivă ca și suratele ei, i-a fost greu să reziste complimentelor și promisiunilor bărbaților cu bani. Doriința secretă de a juca într-un film a fost la ea argumentul primelor cedări. Dar în loc să facă o carieră pe ecran sau în muzica de film pentru care se pare că avea aptitudini, ea a eșuat ca toate celelalte. Dintre toate experiențele care au marcat-o până la dezastru a fost cea cu Don Simpson,

atâția ani a fost reținută și închisă pentru că depășise viteza legală. Când Tiffany a fost eliberată, ea a luat legătura cu brigada anti-viciu din Beverly Hills și a declanșat începutul sfârșitului celei mai „la modă” rețele de prostituție de la Hollywood.

Noi, toți cei care iubim Hollywoodul pentru arta și industria sa, nu putem doar să-l privim critic. Probabil că și în lumea filmului

● În viață este mult mai plauzibil un destin ca cel al lui Ginger (Sharon Stone) din *Casino* decât cel al lui Vivien (Julia Roberts) din *Pretty Woman*

plătesc nici un dolar. Singurul dar pe care îl oferă câteodată profesionistelor nocturne este câte un poster cu chipul lor! Și toți aceste frumoase fete, după cum singure o mărturisesc, nu știu cum, dar se aflundă repetat în asemenea situații. Fără a mai găsi plăcerea în vicii au totuși „cultul” jobului lor.

„Sunt mândră că nu m-am culcat niciodată pentru un rol. Deși nenumărați agenți, producători, regizori, directori de casting mi-au propus-o. Nici nu cred că aceasta este calea de a obține un rol. Cel mai adesea acești bărbați nici nu mai vor să dea ochii cu o femeie cu care au petrecut o noapte de orgie, darmite să-i mai dea și un rol”

Prețișilor boy-scouts de talente cinematografice, fetele le preferă casele de proxenetism stabile, așa cum au funcționat prin anii '80-'90 cele conduse de Madam Alex și Madam Heidi Fleiss. La început parteneri în plăcere apoi devenite rivale. Cum se știe Heidi Fleiss și-a încetat activitatea fiind condamnată în urma unui proces răsunător.

Parcursul Lizei nu face excepție de la regula jocului. Într-o profesie în care la 23 de ani ești considerată bătrână după propria-

Monaco, se îndrăgostește de un italian în căutare de o partidă. El o ia drept o femeie cu bani și o cere de nevastă. Linda avea 21 de ani și îl crede pe el cu adevărat îndrăgostit. În ajunul căsătoriei îi mărturisește însă că luxul în care trăiește nu-i aparține, este doar o femeie întreținută. El o abandonează pe loc. Ea revine la Los Angeles fără un ban. Începe să practice vechea ei profesie. După câteva luni citește în ziare că prințesa Caroline de Monaco se căsătorește cu Stephano Casiraghi. Prințul consort era cel care o pețise și de care ea se îndrăgostise. Printre partenerii ei de obsesități de care nu mai vrea să-și amintească se numără: James Caan, Don Henley, Glenn Frey, Dennis Hopper...

Câteodată hazardul le furniza și mici revanșe. Linda și Tiffany își amintesc cum s-au lăsat agățate la o saună și au făcut dragoste rând pe rând cu Matt Dillon. Ele l-au făcut să creadă că sunt două colegiene și își închipuie ce mură va face starul când din această carte va afla abia acum adevărul. Altă dată când Madam Alex a trimis-o pe Tiffany să întrețină un îmbogățit al petro-do-

producătorul unor filme ca *Top Gun*, *Flashdance*, *Beverly Hills Cop*. În eleganta sa locuință din Stone Canyon în cartierul Bel Air toate virtualele candidate la actorie treceau prin patul său. Ceea ce ele nu știau era că totul era înregistrat pe video (amintiți-vă secvențele din *Jade*). Don le plătea foarte bine pe partenerese sale, dar le supunea și unor extreme violențe. Le bătea până la însângerare și le supunea unor exerciții scatologice. Nu era singurul cu asemenea gusturi. Tiffany îl citează și pe Jack Nicholson. Într-o zi ea i-a spus: „Parcă-ai fi dracul însuși”. Actorul i-a răspuns blazat: „Mi-au mai spus-o și alții”. Rendez-vous-urile fixate de Madame Alex sau de Fleiss în hotelurile sau la mesele de joc de la Las Vegas coincid cu detaliile furnizate de Martin Scorsese în *Casino*, justificând existența în realitate a unui personaj interpretat în filmul său de Sharon Stone. Între strălucire și decădere nu e decât un pas,

american se petrec aceleași dezintegrări care au loc în toate societățile post industriale sau de tranziție la acest sfârșit de mileniu.

Nu vreau să idealizez trecutul care a avut și el păcatele sale. Dar urmărind la Televiziunea națională acele minunate programe oferite de Institutul Național al filmului american care premiază pentru excelență și contribuție la arta cinematografică mari vedete, văzându-le profesionalismul desăvârșit și cunoscându-le atitudinile morale, îți apare evident că atunci păcatele erau o excepție în timp ce azi ele par să fi devenit regula. Chiar și în privința criteriilor estetice multe s-au schimbat. Să-i citez doar pe Gregory Peck, care cu cinci, șase ani în urmă onorat cu acest premiu, spunea: „Nu numai banii contează, a face milioane cu un film nu e totul. Să nu dăm uitării calitatea artistică, originalitatea, imaginația. Artă nu trebuie să treacă pe planul do”.

A. D.

DRACULA,

Așa cum ne așteptam de la Mel Brooks, readucerea pe ecran a celui mai celebru vampir, Dracula, nu este o nouă ecranizare a cărții lui Bram Stoker ci o parodie a precedentelor ei versiuni cinematografice. De la pânzele de păianjen care flutură în castelul contelui strigoi în prima variantă filmică, semnată de Ted Browning în 1931,

● Leslie Nielsen

Tentația erudiției

UN MORT IUBĂREȚ

la vampiresele sexy și agresive din pelicula lui Coppola (din 1992), trimerile parodice se înlanțuie sprinten devenind un inventar ironic al poncifurilor horror-ului.

Regizorul-actor a mai șarjat cu succes acest gen în *Tânărul Frankenstein* sau *Marea neliniște* (vezi nr. 7/1996, p. 23). Fără să reediteze verva primului citat, *Dracula*, un mort iubăreț e totuși o comedie amuzantă și ingenioasă uneori, în pasajele care apelează la mijloacele filmului mut sau ale musical-ului. Ceva nemulțumește însă și ar trebui să fim sinceri să recunoaștem că totul pleacă de la semidoctele informații despre Transilvania.

N-ar fi prea grav că decorul castelului lui Dracula e de carton: aceasta poate fi o trimitere la primele ecranizări ale cărții, filmate în condiții de studio. Ne crispăm însă în fotoliile de spectatori văzând figurația îmbrăcată rusește (în care am zărit-o, vai, și pe Ann Bancroft!) cuvintele fără noimă sunând, chipurile, românește și evocarea (prelins erudită) a lui Vlad Țepeș. Acceptăm ideea că în parodie totul se poate dar pelicula, nu are, din păcate, destul haz ca să ne facă să trecem peste amănuntele amintite. Parcă avea mai mult farmec

Mel Brooks

Născut la 28 iunie 1926 în Brooklyn, Mel Brooks (pe adevăratul său nume Melvin Kaminski) debutează pe scenă la vârsta de paisprezece ani, într-un rol de compoziție spectaculos, intruchipând un bătrân de 75 de ani. Ucenicia în trupa comică a lui Sid Caesar îi marchează definitiv formația actoricească. El devine în 1949 scenaristul unor show-uri T.V. ale acestuia și ale unor altor interpreți făcându-și o adevărată specialitate din parodie. Se impune el însuși ca actor în spectacole de divertisment. În 1963 primește un premiu Oscar pentru scurtmetrajul de animație *Criticul* (scris și narat de el), care îi va deschide porțile spre Hollywood. Debutează în lungmetraj regizând *Producătorii* (1968), un alt premiu Oscar (pentru scenariu). Filmografului sale i se mai adaugă Douăsprezece scaune (1970), *Blazing Saddles* (Șei încinse, 1970), *Frankenstein junior* (1974), *Comedie mută* (1976), *Marea neliniște* (1977), *Istoria lumii* (1981), *Robin Hood*, bărbați în izmene (1993).

Ca producător, el a asigurat realizarea unor filme prestigioase ca *A fi sau a nu fi?* (regia Alan Johnson), *Omul-elefant* de David Lynch, *Musca* de David Cronenberg, *Anul meu favorit* de Richard Benjamin etc.

decorul transilvan de operetă din *Batul vampirilor* al lui Polanski. Cel puțin acela nu făcea caz de detaliile „etnice”.

Una peste alta, un film de Mel Brooks se vede, totuși, cu plăcere, mai ales de acel public ce nu suportă horror-ul decât în varianta sa parodică.

Dana DUMA

Dracula: Dead and Loving it ● Producție: SUA, 1996, Brooksfilms ● Regia: Mel Brooks ● Scenariul: Mel Brooks, Rudy De Luca, Steve Haberman ● Imaginea: Michael O'Shea ● Cu: Leslie Nielsen, Peter Mac Nicol, Steven Weber, Amy Jasbek ● Distribuție de: Guild Film România

MULTIPLICITY

O bombă fără focos

Iarăși și iarăși este de amintit prezinția lui Freud – formulată pe vremea respectivă ca o butadă – pe când cobora de pe transatlanticul care-l transportase la New York: anume că în servietă pe care o prezenta vameșilor aducea cu sine o bombă ce va pulveriza America.

De pulverizat n-a pulverizat-o, ce-i drept, dar a creat o adevărată manie. Când ține să fie în pas cu moda (și câți își refuză acest imperativ al modernității) americanul obișnuit, care se vrea neobișnuit, se psihanalizează, se instalează pe canapeaua specialistului în inefabilele taine sufletului. Și, ca din senin, începe să simtă că „are probleme”. Așa, moda s-a transformat într-un fel de industrie a self-investigării. Latura strict profesională și riguroasă a disciplinei rămâne, evident, în perimetrul seriozității și nu se dă în spectacol.

Lumea spectacolului, însă, cade – vai, prea adesea – în parodie involuntară. Și nimic nu mai rămâne vesel chiar atunci când tonul exhibării este voit cel comic (ca în filmul lui Harold Ramis). Debutarea, cvadruplarea, aici, a personalității devine doar un pretext pentru un actor – Michael Keaton – ca să încerce să interpreteze cu „dezinvoltură comică” patru ipostaze ale aceluiași caracter, iar aceasta cu mijloace artistice care nu i-ar fi fost de ajuns nici pentru una singură. Este – aș fi tentat să spun – un fel de lèsekeatonism dacă te gândești că pe Buster îl chema tot Keaton. (Și mai există și o mare comediană, devenită între timp și regizoare, care este și ea o Keaton.)

Realizatorul filmului pare a fi primul (te pomenești că e și singurul!) spectator al interpretului pe care și l-a ales. Pentru că tot ce se întâmplă în povestea fără ritm, fără sens, fără spirit și fără fantezie, pare a fi produsul nefeicității „inpirații” de moment a

acestuia sau a ambilor. Iar gluma, gluma bună, e scumpă și rară.

Încet, încet (ba nu încet ci chiar destul de repede) zâmbetul cu care întâmpini genericul filmului îți îngheață pe buze și ieși din sală purtându-l ca pe o grimasă a durerii, în așteptarea, poate, a unei comedii mai inspirate, mult mai inspirate.

Aceasta de față ai zice că e mai degrabă produsă pe un computer dereglat.

Mircea ALEXANDRESCU

Multiplicity ● Producție: SUA, 1996, Trevor Albert Production ● Regia: Harold Ramis ● Scenariul: Chris Miller, Mary Hale ● Imaginea: Laszlo Kovacs ● Cu: Michael Keaton, Andre Mac Dowell, Harris Julin, Richard Masur ● Distribuție de: Guild Film România

● Andie MacDowell

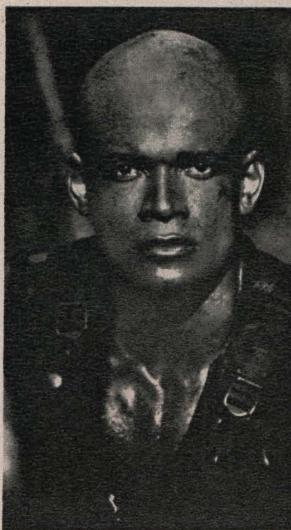

SOLO

Solo ar putea fi descris ca o combinație de Terminator 2 și Comando; pare creația unui admirator fanatic al lui Arnold Schwarzenegger.

Protagonistul este cea mai modernă și mai devastatoare armă: un robot umanoid mult mai rapid și mai precis decât orice om. Trimisă într-un desant într-o junglă din America de Sud, această mașină de anihilare refuză să ucidă niște inocenți neînarmați, se revoltă împotriva patronilor săi și devine salvatorul penilor și ocrotitorul copiilor. Dacă nu ați prins încă ideea, iată-o, roboții au și ei sentimente. Filmul e ieftin, copilăresc și familiar; împătimitii genului, cei care colindau odinioară centrele de închiriat casete video, căutând filme de „supraciune-S.F.-comando”, îl vor găsi banal. Și când „cyborg”-ul nostru detractat începe să învețe de la oameni despre generozitate și despre sacrificiu și mai învață cum să glumească și cum să blufteze, se instalează plictiseala. Dar Mario Van Peebles, starul și producătorul, e un supererou amuzant – un Terminator cu pielea ciocolatie, mergând din explozie în explozie și oprindu-se doar cât să-și încarce bateriile. Van Peebles știe că persiflege prietenos manierismele lui Schwarzenegger: vorbește cât mai puțin și cât mai cavernos, umblă grijuliu, ca să nu strivească pe nimeni, și înțeștează maxilarele, evocându-ne parodic prognajia lui Schwarzie. Efectul e simpatic, dar dacă starul se arată dispus la comedie, filmul în sine băjbăie undeva între seriozitate și parodie și e incapabil să își facă un pustiu de bine și să aleagă parodia. Din fericire e scurt, bine intenționat și nu din cale-afară de săngeros – un „popcorn movie” mai sărac. Destule sunt filmele de

Joaca de-a Terminatorul

● Mario Van Peebles

acțiune cu buget mare și campanie publicitară asurzitoare, dar fără mai multă minte ca acest filmuleț modest.

Andrei GORZO

Solo ● Producție: SUA, 1996, Orpheus Films-John Flock ● Regia: Norberto Barba ● Scenariul: David Corley ● Imaginea: Christopher Walling ● Cu: Mario Van Peebles, William Sadler, Adrien Brody ● Distribuție de: Guild Film România

●
S
U
S
A
N

S
A
R
A
N
D
O
N

noul CINEMA

CONFERINȚĂ

O subtilă reflectare LA NIVEL ÎNALT

Cine-și va mai aduce aminte de noi peste 50 de ani? Este aceasta o replică-provoca-tore ce-și are răspuns în chiar acest film de televiziune (cu perspective de a fi transpus pe 35 mm pentru a putea fi proiectat și pe marile ecrane, vezi nr. 8/96, pag. 9), conceput de cineastul Radu Gabrea după textul inițial al piesei scoțianului Robert David McDonald. Dizlocând structura teatrală a spectacolului lui Petre Boker de la Teatrul Nottara, regizorul-scenarist și-a apropiat subiectul, plasându-l în succesiunea altor pelicule ale sale cu temă similară, conferindu-i o semnificație complexă și mai subtilă.

O posibilă întâlnire între cele două amante oficiale ale liderilor fasciști Adolf Hitler și Benito Mussolini este pretextul de ordin anecdotic, care, printr-o insolită extrapolare, configurează prin câteva elemente relevante însuși fenomenul nazismului. De la principiile ideologice de bază până la rutina demagogică, de la simpla enunțare a teroarei până la punerea acesteia în aplicare. Un tur de forță înfănt cont că în intrigă sunt angrenate doar aceste două eroine și un soldat SS având misiunea de a le asigura protecția. Acțiunea se derulează aparent după canoane clasice, în apartamentul vecin sălii de conferințe în care se produce o importantă întâlnire privind soarta planetei. Întâlnire virtuală și ea, ca de altfel întreg focul de artificii al unui scriitor dialog coborât la nivelul unei conversații de salon, purtată în termenii cancanierii proprii fiecăreia dintre eroine. Ambele înzestrate într-un grad mai mare sau mai mic cu umor, un umor cinic care permite persiflarea tragicului înfăntșat din perspectiva „budoarelor” istoriei.

Originala sublimare a realității de cruntă amintire este izbutită de către cineastul devenit teleast cu aportul deopotrivă de important al coechipierilor săi. Scenograful Florin Gabrea a imaginat ca spațiu de filmare două încăperi care se reflectă una într-alta: o cameră „încălzită” de lambriuri de lemn, draperii de mătase și covoare persane plus o antecameră austeră cu un imens tablou al fűhrer-ului, încadrat de roșii drapele cu negre zvastici. Reconstituirea funcțională pune în valoare dinamică

interioară a cadrelor de o calofită simetrie, în tradiția riguroasei estetice impusă universului hitlerist de către arhitectul Albert Speer. Atât travlingurile cât și prim-planurile evocă personalitatea malefică a dictatorului și în absența sa. Este acesta unul dintre procedeele de inducere a semnificațiilor focalizată pe formele ambigui și perverse ale erotismului și puterii. Respectiv lesbianismul și substituția identității. Acest din urmă sindrom cunoaște trei ipostaze excelente argumentate actoricește. În ciuda dificultății, verosimilitatea nu este în nici un fel contrariată. Chiar dacă scenografa Lia Manjoc a uzat de o licență înfăntșând-o pe blonda Eva Braun ca pe o senzuală brunetă introvertită, masculinizată insidios în taiorul pantalon. Blondă cu temperament meridianal este Claretta Pettaeci cu nimic mai prejos de amica ei pe care o confruntă, deși le leagă o veche complicitate. Cele două obișnuiesc să discute substituindu-se fiecare amantul ei, vorbind în numele lui.

Într-un formidabil elan de ură și dispreț, dar și de admirație, Dana Dogaru face demonstrația frustrărilor personajului ei, culminând cu scena delirului oratoric, când

trimite cu gândul la celebra performanță mimetică chapliniană.

Victoria Cocias se prevalează de locvacitatea și frivolitatea italienei sporindu-i personajului senzualitatea care crește odată cu teroarea disimulată în aparent banala și benigna hărțuială.

Obiectul amuzamentului este junele SS, tratat de „domnișoară”, ca până la urmă, mai în glumă mai în serios, să i se stabilească fără tagadă originea iudaică. Ceea ce el va determina să se spânzure. Umilitul și infrișcatul roșcovan nearian este interpretat nu doar cu emoție, ci și o mare finețe a nuanțelor de către Alexandru Jitea.

Oglinda – invocată concret nu o dată de către directorul de imagine Nicolae Niță – este prezentă și metaforic prin șirul de reciproce reflectări ale chipurilor. Într-o suită ce înglobează inspirat și senvențele documentare (ingenioasă ideea mini-televizorului) care – iată – a adus în atenția publică și peste zeci de ani figurile tiranilor ce au maculat secolul sfârșitului de mileniu.

Irina COROIU

Conferința la nivel înalt • Producția: Studioul de Film TVR și Grupul Tofan, 1996
 • Regia și scenariul: Radu Gabrea (după piesa lui Robert David McDonald) • Scenografia: Florin Gabrea • Costumele: Lia Manjoc • Imaginea: Nicolae Niță • Cu: Dana Dogaru, Victoria Cocias, Alexandru Jitea

Victoria Cocias și Dana Dogaru

ÎNTOARCEREA ÎN PARADIS

Virtuozitate

Fată... Băiat... Pescăruș... Mare... Fotografie... De la aceste cinci elemente disperate a pornit aventura coregrafică a lui Gheorghe Preda, tânăr regizor recent absolvent al ATF, dar deja cu o serie de scurmetraje memorabile extrem de diferite și tematic, și stilistic: Cântarea cântărilor – hazuoasă parabolă cazanieră; Lumina din jurul trupului – portretul unui mare regizor nonconformist, Aureliu Manea; Apocalips cum figuris – despre universul interior al unui original artist plastic, Marcel Chirnoaga; Urechea – alegorie a opresunii totalitariste; Madame Bovary – tragi-comedie conjugală.

După ce a acceptat generoasa ofertă de debut a Departamentului de Film al TVR, soldată însă cu o metraj mediu neinspirat, Lumina – o convențională tratare a unui anost subiect, Gheorghe Preda a primit oferta realizatoriei Silvia Ciurescu de a regiza un film coregrafic. S-a lăsat la latitudinea cineastului să conceapă scenariul, după care s-a elaborat coregrafia propriu-zisă.

Imaginea aparține altui tânăr absolvent de talent, Cătălin Gabor, și este de o frumusețe aparte. Poate și datorită faptului că pasiunea protagonistei (Mihai Mihalcea) este fotografia, așa cum protagonista (Sevil Baubec) există prin dans. Întâlnirea lor se produce undeva la malul mării, în vecinătatea unei epave și în compania unui pescăruș. Ea închipuie pe nisip din linii geometrice un labirint care-i sugerează angosa-se. Descoperind-o astfel pe plajă, el o fotografiază, dezvoltând apoi detaliile zeci. O senzuală tensiune conflictuală se iscă din trăirile lor emoționale induse în plastica fluidă a fiecărui cadru.

Un film „de stare”, de o mare poezie. I.C.

Întoarcerea în paradis • Producția: TVR, 1996 • Realizator: Silvia Ciurescu • Regia și scenariul: Gheorghe Preda • Imaginea: Cătălin Gabor • Scenografia: Dana Moraru • Colaj muzical: Anca Dumitrescu • Cu: Sevil Baubec, Mihai Mihalcea.

VII „Popcorn movie” ȘI MORȚI

Primele minute din acest thriller semnat de Kevin Hooks sunt de-ajuns pentru a vă avertiza în legătură cu ce va urma: decupaj rapid te asaltează, mișcărilor frenetice de cameră te îmbrâncesc în acțiune, iar pe banda sonoră pulsează dezlanțuit un ritm disco de sintetizator. De-abia te-ai acuiat în fotoliul de spectator, că pe ecran a și avut loc prima explozie distrugătoare. Și filmul o ține tot așa.

E despre doi evadați – un negru și un alb (Laurence Fishburne și Stephen Baldwin) – și despre cum se luptă ei cu toți poliștii corupți, cu cei mai proști dintre cei cinstiți, și cu asasinii sud-americani. La început, cei doi evadați (care se detestă) sunt încătușați împreună, întocmai ca Sidney Poitier și Tony Curtis în filmul lui Stanley Kramer din 1958, Lanțul (The Defiant Ones) Urmăritorii lor sunt însetați de sânge și, bineînțeles, generoși cu muniția; uneori, parcă întreaga omenire trage asupra eroilor noștri. În cursul filmului, Stephen Baldwin e rând pe rând

umilit, bătut, fugărit până la epuizare, atârnat de lustră și creat pe piept de un torționar cubanez, care îl și întreabă: „Ești obișnuit cu tortura chinezească?”, la rândul său, Fishburne e maltratată în fel și chip, dar scenariștii îl recompensează cu o iubită (Salma Hayek). Când nu e nici un sadic în jur să fi prigonească, eroii noștri se bat între ei – își cimentează prietenia cărându-și pumni orbește, așa cum o făceau odinioară John Wayne și Victor McLaglen. Fishburne este o prezență impunătoare – are grație și putere – și iese cu bine la liman, deși aproape fiecare replică din dialogurile sale cu Baldwin începe cu ceva gen „you stupid motherfucker”. Baldwin, dimpotrivă, se scufundă odată cu filmul; când stă și secretă lacrimi în amintirea iubitei și a prietenului ucis, îi vine să chicotesc.

Regizorul nu desconsideră nici cea mai nerușinată practică de „exploitation movie”

nu trec cinci minute fără un masacru și atunci când camera nu întârzie asupra cadavrelor ciuruite, se delectează cu fiecare trup feminin la îndemână. În schimb, filmul se grăbește să ne liniștească dubile legate de moralitatea eroilor-evadați: Fishburne nu e un simplu pușcăriaș, ci un poliștit sub acoperire; iar Baldwin, deși pușcăriaș adevărat, ne arată căt de nobil e, salvând un copil care traversa impropriu. Tot filmul e la nivelul asta de subtilitate. Nu merită numit

„divertismant”. E doar un supliment vizual la cornetul de „popcorn”.

Andrei GORZO

Fled • Producție: SUA, 1996. • Regia: Kevin Hooks. • Scenariul: Preston A. Whitmore II • Imaginea: Matthew F. Leonetti • Cu: Laurence Fishburne, Stephen Baldwin, Salma Hayek • Distribuitor: Media Pictures International

Stephen Baldwin și Laurence Fishburne

COCOȘATUL

Un Disney romantic

DE LA NOTRE DAME

Privind post-genericul ce consemnează participarea a peste 100 de profesioniști în realizare, începi să înțelegi de ce acest lung metraj de animație emană pe tot parcursul său senzația de perfecțiune. Desigur, firma purtând numele lui Disney – regele feerilor animate obligă. Pare însă greu de închipuit că tradiția acelei nebunii a detaliului impecabil se poate perpetua atât de fidel. Că acest lucru e posibil vine să confirme *Cocoșatul de la Notre Dame*.

Scriitorii francez care lansa manifestul romantismului în prefața dramei sale „Cromwell” investește personajul celui mai faimos cocoșat din istoria literaturii cu trăsăturile emblematicale ale eroilor tipici pentru noul curent: destin zbuciumat, fizic marcat, pasiuni tumultuoase. Realizatorii au estompat latura sumbră a poveștii și au făcut din ciopolarul Quasimodo un monstru simpatic, ce ascunde o inimă de aur într-un corp diform. Și nici măcar atât de monstrous cum ne-am fi putut aștepta nu arată, căci desenatorii și animatorii de la Disney dețin secretul faimoasei tușe afectuoase care poate face agreabilă orice făptură.

Pentru ca pledoaria în favoarea acceptării de către majoritatea normală a minorității diferite să nu capete accente teziste, s-a trecut în prim plan povestea de amor dintre faimoasa dansatoare țigancă Esmeralda și războinicul Phoebus. Un loc important îl ocupă și contrapunctul umoristic, asigurat

de spectacolul saltimbancilor, și de gargoyles, spiridușii din piatră care se însuflețesc numai în preajma lui Quasimodo pentru a-i alina suferința de a fi batjocorit și marginalizat.

Farmecul personajelor se datorează și vocilor împrumutate de celebrități precum Tom Hulce (Quasimodo), Demi Moore (Esmeralda), Kevin Kline (Phoebus). Numerele cântate și dansate au și ele momente de antologie. Din nou în plină formă, compozitorul Alan Menken își onorează reputația de câștigător al unui Oscar (*Frumoasa și bestia*). Părinții care își vor însoți odraslele la *Cocoșatul de la Notre Dame* vor savura în special aceste pasaje și vor aprecia că animația a ieșit din zodia violenței.

Dana DUMA

The Hunchback of Notre Dame • Producție: SUA, 1995, Walt Disney Pictures • Regia: Gary Trousdale, Kirk Wise • Scenariul: Tab Murphy, Irene Mecchi, Bob Tzudiker, Noni White, Jonathan Roberts • Muzica: Alan Menken • Vocile: Jason Alexander, Tom Hulce, Tony Jay, Paul Kandel, Charles Kimbrough, Kevin Kline, Demi Moore, David Ogden Stiers • Distribuție de: Buena Vista/Româniafilm

● Esmeralda (cu vocea lui Demi Moore) și Quasimodo (cu vocea lui Tom Hulce)

Sigourney Weaver

ECRANE

MOARTEA ȘI FATA

Ar fi putut fi un telefilm

Otână războinică latină-americană. Rânilor lăsate de dictatură încă nu s-au vindecat. O femeie are impresia că îl recunoaște pe tortionarul ei. Se va răzbuna sau nu?

Pe la jumătatea filmului răspunsul la această întrebare nu mai are importanță. Spectatorii care au rămas în sală vor fi probabil deja plictisiți. Adaptând piesa lui Ariel Dorfman, „Moartea și fecioara” – jucată și pe scenele noastre – Roman Polanski nu dovedește prea multă ingeniozitate. Teatrul filmat, atmosfera apăsătoare, multe, multe sentimente frumoase și... cam atât. Că regizorul se află în declin de formă, o știm de mult. Dar că va ajunge să realizeze această peliculă oarecare, semănând cu un telefilm, nu bănuiam. Până și imensul talent al unei actrițe ca Sigourney Weaver este irosit. Hotărât lucru, problemele

politice și sociale ale Americii de Sud nu le prea poartă noroc regizorilor europeni în ultima vreme. (Vă mai amintiți de Casa spiritelor care, nu cu multă vreme în urmă, ne demonstra același lucru?).

Vor exista, desigur, și persoane care se vor opri la subiect – o dramă umană care, în sine, este impresionantă. Cred însă că un astfel de subiect merita o soartă cinematografică mai bună.

R.M.

Death and the Maiden • Producție: Thom Mount, Josh Kramer, SUA, 1995 • Regia: Roman Polanski • Scenariul: Rafael Yglesias și Ariel Dorfman, după piesa lui Ariel Dorfman • Imaginea: Tonino Delli Colli • Cu: Sigourney Weaver, Ben Kingsley, Stuart Wilson • Distribuție de: G.C.E.B.

DEEWANA O atrocitate

Acest film comercial indian – o comedie romantică-muzicală de acțiune – se vrea o mostră de cinema evazionist; judecând după exotismul conștient și după zelul cu care e maimuțită cultura pop occidentală, e făcut pentru export.

Amrish Puri, un actor care a cunoscut și zile mai bune (a fost salanicul Mare Preot în *Indiana Jones și templul blestemat* – 1984), îl joacă aici pe Negativul poveștii – un intrigant netrebnic care a jurat pieirea fratelui său vitreg. Fratele vitreg (eroul nostru) e un compozitor genial și un cântăreț electrizant: când se produce pe scenă, publicul de toate vârstele e în delir (cu excepția câtorva figurați neînsemnați care n-au înțeles instrucțiunile regizorului). Tot în delir e și aleasa inimii lui. Abia s-au cunoscut cei doi tineri, că lată-i cântându-și cu foc, înconjurați de dansatoare dispuse în formațiuni savante, „inspirate” din Busby Berkeley. În mijlocul unui duet romantic, li se întâmplă să țopăie peste pașii înfloriți, filmați în ralanti. Bărbații poartă sacouri cu paiete, inele și cercei din beșug – intenția a fost să li se dea un „look” foarte disco, foarte exuberant. Dar pentru noi arată cam ca

niște bișnițari din Gara de Nord. Femeile poartă „sari”, în culori foarte fistiche. Rolul este să chicotească și să danseze din buric.

După o oră de duete pătimase și interminabile, reapare intrigantul cel hain, pornit să îi ardă de viu pe îndrăgostiții dănsăreji. În acel moment îl înțelegem atât de bine pe bietul om, încât aș fi fost dispus să scapăr eu chibritul. Dar spre disperarea noastră triumfă virtutea. Dacă doriți să știți mai mult despre această „atrocitate”, atunci veți vedea. Și lachei cu turbane roz, și personaje negative care fac grimase, și îndrăgostiții care se pot privesc bovine. Deși imaginea e lustruită – pare o reclamă interminabilă –, montajul trebuie să fi fost executat de un ucenic de măcelar. Și totuși există un public – un public entuziasmat – pentru așa ceva iar gusturile nu se discută...

Andrei GORZO

Deewana • Producție: India, 1995, Mayank Attrs • Regia: Raj Kanwar • Scenariul: Sagar Sarhadī • Imaginea: Harnet Singh • Cu: Riski Kapoor, Divya Bharti, Shahrucht Khan, Brahmachari, Amrish Puri • Distribuție de: Hani Habaybeh and Bros Cinema Co și România film

TWISTER

Cicloul justițiar

Nu-i de mirare că un film produs de Steven Spielberg și al cărui scenariu e col-jsemnat (alături de Anne Marie Martin) de faimosul Michael Crichton (*Jurassic Park*) a urcat rapid între primele zece titluri ale box-office-ului mondial de anul acesta. Spectatorii de pe toate meridianele au plătit deja 180 de milioane de dolari pentru a vedea cum trece tornada pe ecran, pedepsindu-i pe cei răi și – deși îi sperie puțin și pe ei – făcându-i fericiți pe cei buni. Câți pozitivi sunt aici oameni de știință care și-ar da și viața pentru a afla mai multe despre tailul: un el și o ea în pragul divorțului dar uniți în fața pericolului și redescoperindu-și trăinicia sentimentelor.

Regizorul Jan De Bont, fost operator cu geniu imaginilor frapante (*Instinct primar*) joacă acum pe cartea electelor speciale. Vaci zburătoare, cisterne în flăcări, tractoare smulse de pe câmp se amestecă în spirala ucigașă a cicloului sub ochii îngrozii ai privitorului. Neputința omului în fața dezlănțurii naturii nu este însă sentimentul pregnant al acestui uimitor spectacol vizual, căci realizatorii apasă tare pedala mesajului

tonic rezumat astfel: „cei perseverenți și onești vor izbândi în cele din urmă”. Ceea ce se și întâmplă în final, lăsând însă impresia unei demonstrații forțate în care protagoniștii nu cuceresc atașamentul spectatorului, nu au biografie și le lipsește „povestea”. Încercările de a umple golurile cu trimiteri (la Vrăjitorul din Oz) sau citate cinielice (vezi secvența din *Shining* proiectată pe ecranul unui drive movie pusți de tornadă) nu fac decât să sporească senzația de artificiu.

Nici distribuția nu-i prea ajută pe regizor care, la opera sa prima *Cursă infernală*, avuse șansa unor staruri precum Keanu Reeves și Sandra Bullock. Orice s-ar spune, au și peliculele făcute la computer nevoie de prezențe umane pe al căror farmec se poate conta.

D. D.

Twister • Producție: SUA, 1996, Amblin Entertainment • Regia: Jan De Bont • Scenariul: Michael Crichton, Anne Marie Martin • Imaginea: John M. Green • Cu: Bill Paxton, Helen Hunt, Jami Gertz, Cary Elwes • Distribuție de: Media Pictures International

CINEMA CU TELECOMANDĂ

ACUM
5 ANI
GARANȚIE

Televizorul este numit "micul ecran".

Iată televizorul color NEI, cu diagonala de 72 cm. Cum să numești un televizor cu ecranul atât de mare?

Poate, "cinematograf"?

Iar când micul cinema NEI poate fi cu ușurință conectat la televiziunea prin cablu, iar telecomanda oferă acces la 90 de programe diferite, cum să-l numești?

"Cinema cu telecomandă"!

Iar prin NEI CREDIT, aveți bilet de intrare la cinematograful NEI, pentru sute de filme!

NEI VĂ COLOREAZĂ VIAȚA! NEI CREDIT!

„Pe ecran, cel mai bun decor este acela pe care nu-l observi“.

René Clair

Ne facem o datorie de onoare din a readuce în atenția cinemafilor creația unei scenariste timpurii dispărute care s-a dedicat prin excelență cotidianului: Marga Moldovan. Scenografia ei ar putea fi definită prin reliefarea „originalității“ banalului. Fără să aibă

calitatea de unicitate ori noutate, banalitatea avea în interpretarea arhitectei Marga Moldovan capacitatea de a emoționa, așa cum am putut constata și revăzând pe micul ecran De ce are vulpea coadă, realizat de Cornel Diaconu.

Așa cum a rămas în memoria criticului

Este știut, arta se naște din interpretarea realității și nu nu din reproducerea ei, iar elanul fanteziei este direct proporțional cu virtuțile artistice. Elaborarea estetică a spațiului operii de artă cade în sarcina scenografului, entitate creatoare individualizată odată cu Renașterea și descoperirea efectului *trompe l'oeil*, menit să sporească perimetrul jocului la propriu, dar mai ales la figurat. În cinema condiții *sine qua non* sunt: verosimilitatea, veridicitatea, autenticitatea. Mult mai dificil este de realizat un decor așa-zis realist decât unul supra-realist. Remodelarea, redimensionarea, recompunerea cotidianului pot constitui un ideal profesional precum cel exprimat cândva de arhitect Marga Moldovan: „Mărturisesc că fac un efort pentru a mă aduna și spun câteva cuvinte despre profesia mea (și eventual despre mine) care să stârnească interesul cititorului. Fac un efort pentru că sunt stăpânită de teama de a nu găsi cele mai potrivite vorbe care să exprime, deopotrivă, spectaculosul și banalul, spiritul creator, imaginativ și rigoroasa disciplinei unei profesii pe cât de dificilă, pe atât de pasionantă și plină de satisfacții: scenografia.“

Un tablou-portret cu ochii perforați permite unei noștime bătrâne bigote să-și urmărească pe *Liceenii în alertă*. Cu acest insolit gag Marga Moldovan se despărțea pentru totdeauna de public. Micuța protagonistă a comediei lirice *Întâmplări cu Alexandra* i-a făcut scenografei cel mai teribil compliment apreciind drept asemănătoare propriei existențe de zi cu zi ambianța creată la filmare într-un apartament de bloc oarecare, camera fetiței – ce și-a ajutat tatăl la gospodărie în absența mamei – degajă nu doar armonia firescului, ci și dușoaga candorilor prin devălmășia jucăriilor, hăinuțelor, rechizitelor școlare. În *Divor... din dragoste* apartamentul este chiar pretextul intrigi ce ironizează colectivismul gregar și contaminarea cu acest virus a unui cuplu „sănătos și ambițios“, care ajunge în fața tribunalului, în sala...minților pierdute. Sinusoida morală ce face adesea creatorul să se identifice cu opera înregistrează odată cu infanția interogația *De ce are vulpea coadă?* verva maximă a personalității luminoase a Margăi Moldovan. Ea pare să fi redescoperit împreună cu citadini blazați lumea satului, care gravitează în jurul casei de poveste a bunicilor, dar și a Daciei nou nouțe transformate în ospitalier cotej. Alături, șopronul devine ad-hoc expoziție de pictură nonfigurativă, asociind natura moartă cu vitalitatea animalelor și zburătoarelor din ogradă. *Să-ți vorbesc despre mine* indică secrete afinități între scenografă și eroină: tânără solitară sensibilă cu o vulnerabilitate bine disimulată, feminină fără ostentație, inteligentă cu grație și nefericită cu demnitate. În *Recital în grădina cu pitici*, care aduce față în față o violonistă precoce și o profesoară rigidă, biografia interioară a acesteia din urmă este „citită“ în ovalul unei oglinzi ce reflectă și chipul femeii răscolită de amintiri, și un crâmpel de fereastră prin care se observă pe terasă un ficus abandonat ploii recei de toamnă. *Povestea călătorilor* i-a dat ocazia arhitectei să vizeze și să etaleze

Arh. Marga Moldovan

o adevărată hartă mitologică, îngemănând decorul natural cu cel construit în stil baroc. Universul macabru din *Capcana mercenarilor* a fost pigmentat de tabulos și datorită costumelor care personalizau tipologiile stranii ale fiecărui combatant din acea tensionată confruntare petrecută într-o Transilvanie la 1918. Rigoroasa detaliului vestimentar într-un *policier* retro precum *Revanșa* este esențială și comisarul superman e astfel umanizat, dar și idealizat, într-un elegant record între formă și fond, gând și acțiune. Vigoarea faptului autentic a fost atul principal al peliculei *Septembrie*, un fel de reportaj intimist în care tinerii eroi sunt caracterizați și prin intermediul spațiului pe care-l locuiesc.

Seva vieții reale continuă să circule prin fotografiile acestor filme, care mai întâi au fost insufletește pe planșeta artistei cu vocație nu numai pentru autenticitate, ci și pentru generozitate. Vocație care a determinat... să șteargă granița dintre realitate și ficțiune înzestrând sediul UCIN cu multe articole de birotică: de la mașini de scris și de calcul, la agrafe și hârtie *aide memoire*. Un gest defel neobișnuit din partea unei cineaste care, acceptând să vorbească despre sine într-un colocviu intitulat „În penumbră...“ (găzduit de revista Cinema în 1989) ȋinea să precizeze: „Aș vrea ca eventualul cititor al acestor rânduri să înțeleagă că, de fiecare dată când spun «am semnat», «am făcut», «am realizat», nu am în vedere numai pe mine. Mai exact ar trebui să spun asistenții, recuziterii, măștrii de platou, muncitorii, garderobierele, croitoresele, într-un cuvânt, întreg colectivul pe care-l conduc la un film «se exprimă» pe peliculă prin efortul său de gândire și de trudă“.

Întru neutrare...

Irina COROIU

Filmografie

- 1978 *Septembrie*, regia Timotei Ursu – decor
- 1978 *Revanșa*, regia Sergiu Nicolaescu – costume
- 1979 *Mihail, căine de circ*, regia Sergiu Nicolaescu – decor
- 1980 *Cumpăna*, regia Cristiana Nicolae – decor
- 1980 *Ultima noapte de dragoste*, regia Sergiu Nicolaescu – costume
- 1981 *Capcana mercenarilor*, regia Sergiu Nicolaescu – costume
- 1982 *Femeia din Urșu Mare*, regia Adrian Petringeanu – decor
- 1983 *Povestea călătorilor*, regia Alexandr Mita – decor
- 1983 *De dragul tău, Anca*, regia Cristiana Nicolae – decor
- 1984 *Vreau să știu de ce am aripi*, regia Nicu Stan – decor
- 1984 *Acordaiți circumstanțe atenuante*, regia Lucian Bratu – decor
- 1987 *Recital în grădina cu pitici*, regia Cristiana Nicolae – decor
- 1988 *Orele 11*, regia Lucian Bratu – decor
- 1988 *Să-ți vorbesc despre mine*, regia Mihai Constantinescu – decor
- 1989 *De ce are vulpea coadă*, regia Cornel Diaconu – decor
- 1991 *Sanda*, regia Nicu Gheorghe, Cristiana Nicolae – decor
- 1991 *Divor... din dragoste*, regia Andrei Blaier – decor
- 1991 *Întâmplări cu Alexandra*, regia Cornel Diaconu – decor
- 1992 *Liceenii în alertă*, regia Mircea Plângău – decor

... așa cum a cunoscut-o sora ei

De mică reușise să iasă în evidență, începând chiar cu primii ani de școală: ea trebuia să se impună în orice situație. Chiar de atunci începea să i se contureze personalitatea. Când povestea întâmplării petrecute peste zi avea atâta patos încât domina întreaga asistență. Încă de pe atunci, era atrasă de frumos: îi plăcea să fie cochetă, să apară pe scenă în spectacolele organizate la școală. Cânta foarte frumos la mandolină. Îi plăcea să șocheze, în altitudine și în vestimentație. Era îndrăgită, dar în aceeași măsură invidiată. Îmi amintesc că, deși extrem de mică, și-a tăiat singură breton. A fost pedepsită, dar nu și-a plecat fruntea. Era foarte mândră de noua ei înfățișare care îi stătea foarte bine. Era talentată la desen și nu se punea problema să urmeze o altă facultate decât arhitectura, având în familie un precedent, pe mine, sora ei mai mare. A reușit din primul an și a început totodată pentru ea o nouă etapă, departe de părinți. Cunoaște o perioadă nefastă când, neînțeleasă, se închide încet-încet, suferind atât pentru ea cât și pentru cei ce nu o înțelegeau. Dintr-un copil expansiv se transformă într-o adolescentă introvertită, catalogată pe nedrept de colegi ca distantă și inabordabilă. Era însă, cei apropiați o simțeau, un om capabil de mari sacrificii. Cinstea, corectitudinea și dăruirea totală o caracterizau pentru că era o mare luptătoare. În lumea filmului a intrat numai printr-o muncă infernală. Meticuloasă, obsedată de detalii, nu abandona niciodată în fața greutăților, de cele mai multe ori antrenând echipa de colaboratori într-un ritm de lucru teribil. Viața ei a fost o agitație permanentă, dar, din păcate, nu a găsit în jur oameni pe măsura devoțiunii ei. A fost un om prea sensibil pentru lumea în care a trăit și oboseala, singurătatea s-au transformat treptat într-un sentiment al neputinței, punând pecetea inutilității tocmai pe cea care ar fi fost în stare să se războiască singură cu întreg universul, să-i ajute pe cei nevoiași, să împartă cu generozitate atât daruri materiale cât mai ales o vorbă bună.

Arh. Eliza NICULESCU

Într-o pauză de filmare la *De ce are vulpea coadă* de Cornel Diaconu (cu Géo Costiniu, Octavian Herescu și Valentin Uritescu)

„Nu-mi doresc să fiu star cu indiferent ce preț!”

GWYNETH PALTROW

„**A**re o figură care transcende timpul. Poate părea foarte modernă, se identifică și cu prototipul anilor '60, dar tot atât de bine arată și ca eroină de secol XIX”. Astfel o caracterizează nimeni alta decât Julia Roberts, rugată să indice o actriță care-i calcă pe urme.

Dar Gwyneth Paltrow are propriul ei destin spectaculos, după cum arată cariera artistică ferm conturată la cei 23 de ani ai săi. S-a născut la Los Angeles, dar a crescut la New York, alături de doi frați mai mici, Jack (proaspăt debutant în regie, cu *An Eviction Notice*, prezentat la Festivalul de la Sundance) și Laura. Mama ei este Blythe Danner, una dintre cele mai bune actrițe de teatru ale generației sale (*Futurii sunt liberi* jucat pe Broadway în '69 i-a adus un premiu Tony, iar în '88 rolul Blanche Du Bois din „Un tramvai numit dorință”, o nominalizare la aceeași distincție), iar tatăl, Bruce Paltrow, este un producător de vestite seriale TV (*St. Elsewhere*, *The White Shadow*).

Când n-avea decât doi ani, a imaginat pentru copiii din vecini „Pickelton Tours” — o călătorie prin Studiourile Universal și — ca să se înțeleagă cu prietenii de-u o șchioapă, a inventat un limbaj cifrat. De mică a fost foarte sociabilă și curioasă. „Mi-am urmărit părinții la lucru și am realizat de timpuriu că trebuie să-ți fixezi stacheta cât mai sus posibil. Mama ar fi putut deveni probabil star de cinema, dar a preferat să facă doar teatru pentru a nu-și frustra familia și o respect mult pentru asta. E o femeie fermidabilă”.

A urmat „Spence School” — o prestigioasă școală de fete din Manhattan. După obținerea diplomei în 1990 și-a petrecut vara jucând alături de mama ei la Festivalul de teatru de la Williamstown. Tatăl a încurajat-o apoi să se ducă la Los Angeles să-și încerce norocul. A obținut repede primul ei rol, amica lui James Caan în *Flesh and Bone* (1993, regia Steve Kloves). Mai târziu, după ce s-a învârtit în anturajul prietenului de familie Steven Spielberg (pe care-l numește cu afecțiune „Uncle Morty”), a câpătat rolul Wendy din *Hook*, cu o simplă lectură din scenariu. Curând a realizat că n-are rost să-și mai continue studiile la Universitatea californiană din Santa Barbara: „Era un loc impropriu pentru ceea ce-mi propusesem.

Simțeam că mi se va întâmpla ceva deosebit. Nu știam exact ce. Nu știam dacă în profesie sau în ambale...”

Neprevăzutul avea să ia chipul lui Brad Pitt, cu care Gwyneth Paltrow a început o idilă. Această dragoste îi conferă ei forță nu pentru că el e un superstar, ci fiindcă Brad îi e complet subjugat. Sunt atât de îndrăgostiți încât din iubirea lor a putea dăruți și altora, spun cei ce îi văd. Ea nu înțelege de ce lumea e atât de curioasă să știe cum își petrec timpul împreună: „Obişnuim să trăim ca toată lumea. Evident, nu vom mai înota fără (aluzie la vacanța caribiană atât de mult speculată de paparazzi)! De obicei eu șofez și gătesc (specialitatea casei, pui fript umpluți). Ne sculăm, ne plimbăm, stăm de vorbă, chițotim. Uneori facem câte un tur cu bicicleta. În general evităm Soho în weekend. Dejunăm mai târziu, dacă-i duminică. Vrem mereu să mergem la cinema și nu ne ducem niciodată”. Mai apar și dezaorduri: ea nu vrea să iasă, el vrea. Ea crede că-i potrivită temperatura, lui i se pare că e prea cald. Și viceversa, când el îi e cald, lui îi e frig. Dar până la urmă „conflictul” se rezolvă în cinci minute. „Facem eforturi mari să fim împreună — cea mai lungă perioadă de despărțire a fost de 28 de zile — un infern. De altfel așa am fost educată, în respectul căsătoriei ca instituție”. Iar inelul de aur cu diamant este o certitudine pentru seriozitatea relației: „Sunt hotărâtă să nu las să ne fie încălcată intimitatea și să-mi protejez copiii pe care-i vom avea”.

Gwyneth Paltrow a șocat multă lume când a afirmat în fața presei „Femeile n-au rușine!” Ea se referea — fără dispreț sau ură — la acele femei binecrescute, cultivate,

faimoase, căsătorite sau cu amanți ce-l asaltează de-a dreptul agresiv pe Brad, idolul lor.

Această constatare extravagantă s-ar putea însă să o fi inspirat în munca ei de creație, vezi rolul prostituaticei din *Hard Eight* — Sydney (1996, regia Paul Thomas Anderson) care o inscrie la loc de cinste în lunga listă a interpretelor celebre ale acestui personaj. Nu înseamnă însă că are o paletă interpretativă limitată: în *Emma* — povestește regizorul Douglas McGrath — face de toate: călărește, dansează, cântă, trăiește intens. E scânteietoare. Nu cred că există rol pe care să nu-l poată interpreta”. „E una dintre cele mai bune actrițe ale Americii de azi, care poate fi solicitată pentru orice fel de film”, afirmă Harvey Weinstein, director la Miramax Pictures.

Gwyneth și-a legat numele și de alte filme — *Jefferson in Paris* (1995, regia James Ivory), *Moonlight and Valentino*, *Mrs. Parker and The Vicious Circle* (regia Alan Rudolph), *The Pallbearer*, *Seven* (1996, regia David Fincher), în destinul cărora înțelege să se implice: „Emma sau Sydney sunt două filme excelente, dar de calibru mic și am obligația de a le promova. Dacă s-ar putea și fără publicitate ar fi grozav. Dar n-am încotro. N-am să mă duc să joc în *Speed III* sau *Terminator 4*. Mai degrabă joc cinci săptămâni o piesă de teatru și învăț ceva”. Dacă soarta i-a hărăzit succesul atât de timpuriu, nu înseamnă că Gwyneth Paltrow a uitat ce-i modestia și bunul simț: „Chiar dacă n-aș mai face nici un film, aș fi mulțumită. Nu sunt o fanatică și cred că e oribil să te cramponezi. Nu-mi doresc să fiu star cu indiferent ce preț!”

Irina COROIU

„**C**e personaj aș dori să joc pe ecran? Difil de spus! Poate pe mine însumi...”

Răspunsul acesta neașteptat la întrebarea de rutină reportericească ar trebui să ajungă la urechile scenariștilor americani despre care Newman n-are o părere grozavă: „Sunt realmente puține scenarii bune pe piață. Televiziunea devoră scenariștii cu un apetit incredibil, ceea ce prejudiciază mult cinematografia. Singurii profesioniști care scriu actualmente la Hollywood sunt puștii care ies din școlile de cinema și care au talent, dar foarte puțină experiență. Știu să scrie, dar n-au nimic de povestit. E drept că și publicul s-a schimbat. Nu-i mai interesează subiectele psihologice care erau la modă în anii '60-'70 și care n-au fost înlocuite prin nimic. Altădată îmi petreceam în jur de 10% din timp citind scenarii. Acum pierd 50%, dar

„Publicul s-a schimbat. Nu-i mai interesează subiectele psihologice care erau la modă în anii '60-'70!”

cu cât trece vremea descopăr tot mai puține lucruri care să mă intereseze. Nu mă găsesc roluri care să mă fascineze.” În schimb s-a angrenat în reclama de produse alimentare, banii astfel obținuți folosindu-i în diferite acțiuni umanitare.

Până ca ecranul să-i ofere satisfacția de a-l transforma din vedetă de cinema în erou de film, iată câteva dintre argumentele unei „Newman saga” propuse de el însuși:

„Marea dramă a vieții mele a fost că am avut două iubiri: meseria de actor și pasiunea pentru sport!” Și cum să nu-ți placă sportul când tatăl îți este proprietarul celui mai mare magazin de articole sportive din Cleveland: „Eram băiatul cel mai inviat din oraș. Prima jucărie a fost o echipă de fotbal în miniatură. Aveam totdeauna la dispoziție mingi de tot felul, mănuși de baseball. Nu trăiam decât pentru sport.”

Performanțele sportive i-au permis să fie admis la școala de atletism Jenyon College unde devine foarte popular pentru succesele

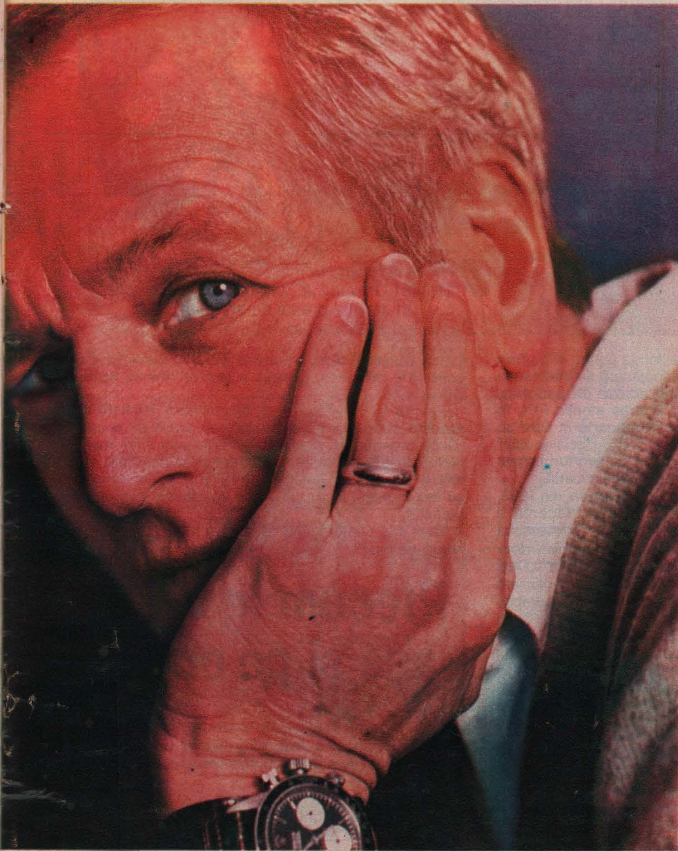
PAUL

la fotbal, basket și natație: „Sportul te învață să lucrezi în echipă și să îți cont de observațiile partenerilor. Te ajută să îndrăgești competiția și să știi să suporti eșecurile cu inima ușoară.” Susține chiar că sportului îi datorează faptul că a putut deveni actor împiedicându-l să ajungă omul de afaceri pe care și-l dorise tatăl său.

Sport de performanță n-a mai putut face pentru că în timpul războiului a fost rănit la genunchi. Din școală încă fusese contaminat și de virusul teatrului și jucase în multe piese. După demobilizare intră într-o trupă itinerantă și într-o bună zi este remarcat de William Ray care-i incredințează câteva roluri în spectacole importante printre care „Menajeria de sticlă”. La celebra piesă a lui Tennessee Williams va reveni peste ani Paul Newman cranizând-o special pentru Joanne Woodward, adică a sa soție, încredințându-i lui John Malkovich rolul lui Tom din *The Glass Menagerie*, 1987.

Când i-a murit tatăl s-a simțit obligat să preia afacerea Cleveland, dar s-a plictisit repede, s-a înscris la Yale School of Drama și nu poate mult timp va fi angajat la televiziune unde apare în piesa lui William Inge „Picnic”. La câteva luni debutează și pe

MEREU VEDETE

NEWMAN

marele ecran în *The Silver Calice*, regia Victor Saville, 1954. Revine pe Broadway unde joacă în „Desperate Hours”, spectacol preluat de tv, ceea ce face să-i sporească serios cota.

„Altădată îmi petreceam în jur de 10% din timp citind scenariu. Acum pierd 50%, dar cu cât trece vremea descopăr tot mai puține lucruri care să mă intereseze.”

În 1955 divorțează de Jackie Witt, o blondă cu ochi albaștri ca și el, care în șase ani de mariaj i-a dăruit trei copii. Scott (mort la 28 de ani de o supradoză de barbiturice), Susan și Stephanie.

1956 îi aduce primul rol important în cinema: boxerul Rocky Graziano din *Somebody Up There Likes Me*, regia Robert Wise, film în care debutează Steve McQuinn și Robert Loggia.

Începe să se împartă între Hollywood și New York. E cap de afiș la Actor's Studio. Face film și cu Arnold Laven, dar și cu Michael Curtiz, iar Martin Ritt îi devine prieten. La filmul său *The Long Hot Summer* (1958) o întâlnește pe cea ce-i va deveni curând soție, Joanne Woodward, și cu care va avea doi copii, pe Nell și Melissa.

Odată cu *The Left-Handed Gun*, regia Arthur Penn, 1958, el este Billy the Kid, un personaj de western ce va marca istoria genului.

Cat on a Hot Tin Roof (1958, regia Richard Brooks) în consacră atât mare actor, cât și idol masculin. Nostim este că Joanne are obiecții: „Îl ador pe soțul meu. Dar nu înțeleg cum de a ajuns «sex simbol». Pentru că picioarele îi sunt extrem de subțiri, și în plus are platfus.”

Dar employ-urile sale se diversifică. Dacă a fost boxer, va fi și muzician (*Paris Blues*, 1960); lider al rezistenței israeliene (*Exodus*, regia Otto Preminger, 1960); avocat (*The Verdict*, regia Sidney Lumet, 1982) și expert în canoală (*The Hustler*, regia

Robert Rossen, 1961, ce va cunoaște remake-ul *The Color of Money*, 1986, regia Martin Scorsese, Oscar-ul de interpretare); campion de curse automobilistice (*Winning*, regia James Goldstone, 1969); detectiv particular (*Harper*, regia Jack Smight, 1966, *The Drowning Pool*, regia Stuart Rosenberg, 1976); hocheist (*Slap Shot*, regia George Roy Hill, 1977); polițist (*Ford Apache, The Bronx*, regia Daniel Petrie); general (*Fat Man and Little Boy*, regia Roland Joffe, 1989) ori guvernator (*Blaze*, regia Ron Shelton, 1989) etc.

„E dificil de spus cum se intră într-un personaj. La începuturile meseriei, îmi trebuiau vreo cinci săptămâni ca să încerc să-mi înțeleg și dezvolt personajul. Azi o fac instinctiv. Avantajul experienței, presupun.

„Sportul te învață să lucrezi în echipă și să îți contor de observațiile partenerilor. Te ajută să îndrăgești competiția și să știi să suportți eșecurile cu inima ușoară.”

Dezghioc personajul rapid, îi găsește esența și știi ce aspecte ale personalității trebuie să le fac să iasă la iveală. E foarte simplu. De exemplu dacă personajul fumează trabuc, gura e strămbă în permanență, ca și cum i-ar fi lăsat o amprentă puternică.” Amănuntele acestea se referă la personajul manipulator din *The Hudsucker Proxy*, regia Joel Coen, 1994 (v. nr. 5/96): „Cu frații Coen mi-am dorit să lucrez. Îmi place felul în care privesc lucrurile. Au o viziune foarte rapidă și stranie asupra vieții care mă fascinează. Am fost realmente fltat când mi-au propus să fac parte din universul lor.” Toată lumea vede în Sydney răul, personajul negativ al poveștii, dar pentru mine el este «eroul». Altfel spus, îl găseșc formidabil. Nu-i cineva pe care aș putea să-l admir, bineînțeles, dar e genul de personaj care mă captivează. Așa cum ești captivat de un leu sau de alt animal sălbatic, la Zoo. Îmi plac toate scenele de complicitate și ambiguitate, în care el se joacă cu ceilalți, îi manipulează mereu cu zâmbetul în colțul gurii. Filmul este foarte special, într-o ambianță Art deco de anii '50 amintind deopotrivă de *Metropolis* și *Brazil*, și evocând deliberat mahiera unui Capra sau Sturges, dar nu numai, astfel că protagonistul Tim Robbins a riscat chiar un slogan: «Mai nostim decât Kanel» Ceea ce-mi place la frații Coen e această manieră deopotrivă excentrică, perversă și neașteptată cu care ei tratează comedia. Ador *Arizona Junior*. Nu știu de unde le vine această nebulie, acest gust al absurdului. Poate de la studiile de filosofie urmate la Princeton...” Este aceasta o pelucidă cu un destin aparte,

menită să amortizeze schisma dintre independenții cu filmele lor „de autor” și producția comercială. A avut un buget de 25 milioane dolari, condiționat fiind de distribuirea a trei vedete. Importantă este părerea lui Ethan Coen: „Spre deosebire de multe stururi hollywoodiene, Paul e o persoană care ia rapid deciziile și pe care putem conta odată ce s-a angajat. El a acceptat repede oferta noastră pentru că-i plăcuse scenariul și n-am avut nici un fel de probleme.”

Paul Newman își amintește: „Când am început meseria asta, filmările decurgeau cu totul altfel. Dacă semnai un contract erai

acolo pe toată durata turnării, chiar și dacă aveai doar câteva scene. Era o atmosferă mult mai familiară. (Azi, abia de-și întâlnești partenerii înainte ca regizorul să dea comanda «Motor!» și, imediat ce se termină scena, fiecare sare în câte un avion, de regulă pentru a ajunge la altă filmare.) Totul e planificat, organizat și există o presiune enormă și constantă. S-a pierdut, cred, nonșalanța care dădea filmelor de altă dată bună parte din farmecul lor. Trebuie că am aerul unui bătrân arjăgos care se vaită repetând «Nostalgia nu mai e ce-a fost!»-Chestie de... cochetărie: „Nu-mi place să mă văd pe ecran, dețest lucrul ăsta!” Cu un cap de statuie antică, privire limpede, nas drept, buze tăiate fin putând exprima reflexivitate și dinamism, inocență și cinism, revoltă și visare, într-un cuvânt seducție. Și este suficient de amintit doar *Butch Cassidy and Sundance Kid* (regia George Roy Hill, 1969), *The Sting* (regia George Hill, 1973) sau *Absence of Malice* (regia Sydney Pollack, 1981).

„Sunt multe lucruri care mă interesează pe lângă actorie. Totuși dacă ai fost actor toată viața a te angaja într-o direcție în care gratificarea e mai puțin evidentă, sau, în tot cazul mai puțin directă, e dur. Când ești actor devii dependent de aplauze. Și e dificil să te dezobșnuiești.”

În regie a debutat în 1959 cu un scurt-metraj *On the harmfulness of tabaco*. A urmat *Rachel, Rachel* în 1968, despre o profesoară celibatară ce vrea să iasă din carapacea singurătății; interpretă Joanne Woodward. Pentru aceeași acrită regizează *The Effect of Gamma Rayson Man-in-the-Moon Marigolds*, 1972, cu fiica lor Nell; *The Shadow Box*, 1980, *The Glass Menagerie*, *Harry and Son*, 1984 – acesta din urmă inspirat de tragica moarte a fiului

„Când ești actor devii dependent de aplauze. Și e dificil să te dezobșnuiești.”

său. A avut însă divergențe de opinii cu soția care n-a fost de acord ca fiica lor Nell să joace, Joanne afirmând: „Am urât întotdeauna copiii minune gen Shirley Temple și mi-am jurat că dacă voi avea copii nu voi consimți niciodată să devină astfel de automate”. Și, în replică, Paul: „E adevărat că pot exista inconveniente, dar nu trebuie niciodată ezitat să favorizezi un talent în gestație. Nell are disponibilități, nu un talent bulversant, nimic dintr-o Margaret O'Brien sau Patty Duke. Dar ea reacționează bine în fața camerei și acest lucru m-a interesat.” Și tot Joanne era cea care la un moment dat, clama în presă că le interzice fiicelor sale să aibă copii, militând astfel împotriva... suprapopulării și a poluării planetei.

Un reflex autobiografic a căpătat inevitabil și *Mr. and Mrs. Bridge* unde James Ivory l-a distribuit într-un cuplu ce traversează timpul într-un echilibru fragil: ea, o femeie menținută într-o stare infantilă de către un soț castrator, care-i impune toate gesturile și gândurile: „Pentru a-i interpreta pe acești eroi ai romanțelor lui Evan S. Connel n-am avut decât să apelez la amintiri conjugale proprii. Eu sunt Mr. Bridge cum Joanne e Mrs. Bridge, Joanne e nitroglicerina, iar eu diesel-ul!”

Comedia de și pentru familie *Nobody's Fool* (regia Robert Benton, 1994) e tot o formă de autoreflexivitate. Și autoper-siflare...

Irina COROIU

Războiul ideologic nu a luat sfârșit

Blocul comunist nu mai există, războiul rece s-a sfârșit, dar luptele continuă. Dacă nu ne mai putem bate cu cei vii, ne războim cu morții. Și astfel se descoperă, se inventează, se publică tot felul de documente și amintiri care se vor revelații despre adevărata viață a unor celebriități dispărute. Ultimul scandal a fost provocat de publicarea în Statele Unite a cărții *Trump*, o biografie a lui Chaplin scrisă de Joyce Milton, în care se susține că cineastul a fost puternic influențat de ideologia comunistă în anii '30 și '40 și că și-a modificat scenariile filmelor după indicațiile primite de la Moscova sau la statul unor simpatizanți comuniști.

Chaplin a fost și rămâne o personalitate controversată și reacțiile nu au întârziat să apară. Revista *Limelight*, dedicată în întregime creațiilor cineastului, a publicat imediat o amplă recenzie în care se arată că acuzațiile sunt nedrepte și nefondate, în timp ce în revista *New Yorker* și în ziarul *New York Times* s-a scris că e o

● Robert Downey Jr., interpretul lui Chaplin, în atenția presei de scandal

anii '20, când s-a stabilit în California pentru a-și urma cariera cinematografică, el a început să se intereseze mai ales de tinerele fete, fiind acuzat de pedofilie. Promiscua sa viață intimă ar fi atras atenția FBI, în arhivele căreia se află mai multe rapoarte în care se susține că a organizat orgii, este acuzat de „sclavie albă” și sunt denunțate mai multe cazuri de avorturi ilegale aranjate de Chaplin pentru tinerele sale cuceriri.

În filmul lui Richard Attenborough, *Chaplin*, din 1992, cineastul este prezentat ca o victimă inocentă a răzburării orbe a lui J. Edgar Hoover, controversatul director al FBI. Milton spune însă că, dimpotrivă, Hoover nu s-a implicat personal în „cazul Chaplin”. „Deși existau la FBI mai multe dosare în care Chaplin era acuzat de cele mai groaznice păcate – unele de-a dreptul absurde –, deși era considerat un fel de tovarăș de drum al comuniștilor, Hoover a preferat să-și păstreze forțele pentru a putea ataca personalități politice”. Conform dosarelor FBI, prima încercare de a-l aduce pe Chaplin în fața instanței pe motive de imoralitate nu a fost inițiată de Hoover, ci de un funcționar ambițios care spera să avanseze astfel în ierarhie. Dar încercarea a fost sortită eșecului.

În 1952 Chaplin a plecat într-un turneu promoțional pentru filmul său *Luminile rampelor*, iar autoritățile americane i-au refuzat reintrarea în SUA. „Expulzarea lui Chaplin a fost o mișcare ce s-a dovedit lipsită de sens”, scrie Milton. „Astfel a fost creat un martir pentru cei cu vederi anti-americane, pe care nu-i interesau gusturile sale sexuale. Nu a fost o acțiune a lui Hoover, care a încercat să nu se amestece”. Aici ne putem întreba dacă nu cumva această încercare de a-l apăra pe Hoover nu vine ca un răspuns la biografiile apărute în ultimii ani, în care el este prezentat ca un sadic depravat, cu o promiscuă viață sexuală. Apărarea prin atac este o metodă care s-a dovedit adesea efecă.

Vederile de stânga ale lui Chaplin ar proveni încă din copilărie, petrecută în Lambeth, cartier sărac din sudul Londrei. Dar convingerile comuniste i-au fost insuflăte de Rob Wagner, asistentul său. „Rob era un comunist dur, inflexibil și a devenit mentorul politic al lui Chaplin. A avut o mare influență asupra multor filme din ultima sa perioadă de creație”, scrie Milton. Wagner ar fi început operația de îndocrinare a lui Chaplin în 1936, în timpul lucrului la *Timpuri noi*. Boris Șumițaiki, comisarul sovietic care se ocupa de soarta cinematografului, se afla în vizită la Hollywood. Wagner și Chaplin i-au arătat materialul filmat, iar Șumițaiki ar fi sugerat că finalul să fie schimbat pentru a-l face mai pregnant, „mai marxist”. Când Șumițaiki s-a întors la Moscova, el a publicat un articol pe această temă în *Pravda*, lăudându-se că filmul a fost modificat conform indicațiilor sale. Chaplin nu a reacționat în nici un fel, de unde concluzia că articolul ar reflecta adevărul.

Patru ani mai târziu, în timp ce filma *Dictatorul*, Uniunea Sovietică a semnat un pact de neagresiune cu Germania nazistă. Milton susține că „Wagner a scris o parte din scenariu, în special discursul final, pentru a mai diminua virulența atacurilor la adresa fascismului. Filmul a devenit astfel mai confuz, dar servea interesele sovietice ambigui din 1940”. Se mai spune și că în anii '40 autoritățile de frontieră americane au fost prevenite că Chaplin ar putea încerca să fugă în Uniunea Sovietică.

Este atacată și biografia publicată în 1985 de către istoricul de film David Robinson, care ar ocoli unele aspecte neclare din viața lui Chaplin. Robinson a replicat: „Cred că Milton nu a făcut altceva decât să adune la un loc toate prostiile care s-au scris ori s-au spus despre Chaplin, încercând apoi să le potrivească într-o schemă

logică. Nu știm nimic despre articolul lui Șumițaiki, dar cred că e mincinos. Chaplin a fost un liberal, nu un comunist”.

Familia lui Chaplin a fost, bineînțeles, revoltată de această carte. Într-un comunicat de presă se spune: „După moartea lui Chaplin, în 1977, s-au spus multe răutăți despre el, dar asta le întrece pe toate. Dacă ar fi trăit, el ar fi dat-o în judecată pe Milton. Dar noi nu vrem să facem acest lucru, nu dorim să-i facem publicitate gratuită”.

Cine mai poate spune că despre morți se vorbește numai de bine?

Precum în viață, așa și pe ecran

Am vorbit despre un scandal survenit după moartea lui Chaplin. Însă nici în timpul vieții cineastul nu a fost scutit de scandaluri. Nici cel care l-a interpretat pe ecran nu a scăpat de ele.

Robert Downey Jr. e considerat unul dintre cei mai interesați și talentați tineri actori americani. A fost nominalizat la Oscar în 1992 chiar pentru rolul din *Chaplin*, iar Ian McKellen, care a lucrat cu el la *Richard III*, a declarat că Downey este cel mai bun actor al generației sale. Dar apariția sa pe primele pagini ale ziarelor din această vară nu s-a datorat rolurilor din filme, ci proceselor din viață, urmare a problemelor sale cu drogii. Am putea considera „cazul Downey” ca un pandant al dosarului tematic „Drogul și drogații” din numărul trecut, sau ca o nouă dovadă a (i)imoralității la Hollywood (vezi pag. 12-16).

Primul film important în care Downey Jr. a apărut a fost *Less Than Zero*, în 1987, în rolul unui tânăr bogat independent de cocaină. S-a spus că actorul, care avea pe atunci 22 ani, nu făcea altceva în film decât să se joace pe sine. Partenera sa, Jami Getz, își amintește: „Erau scene ce păreau preluate din viața sa. Tot ce se întâmpla în film i se întâmplase și lui. Ne întrebam dacă va sfârși la fel de rău precum personajul pe care-l interpreta”. După terminarea filmărilor, Downey a fost internat într-o clinică pentru dezintoxicare. Apoi în fiecare an a fost internat pentru o astfel de cură.

Robert Downey Jr. a fumat prima țigară cu marijuana pe când avea doar opt ani. Tatăl său, Robert Downey Sr., era un regizor *underground*, locuia în Greenwich Village – cartierul boemei artistice, și spre sfârșitul anilor '60 a cunoscut o oarecare succes cu filmele sale. În 1970 a realizat *Pound*, în care și-a distribuit rolul în rolul unui... câine. Toți ceilalți actori interpretau roluri de câini. Downey Sr. recunoaște că își distribuia copiii în filme, pentru că i se părea o soluție mai confortabilă decât angajarea unui *baby-sitter*. „N-am fost un tată prea grijuliu. Dacă Robert vrea să-și facă de cap, eu n-am nimic împotriva”.

Într-un articol din *The New York Times* este descrisă atmosfera de pe platou la filmările de la *Putney Swope*, cea mai cunoscută peliculă a lui Downey Sr. Regizorul a sosit pe platou cu o pungă plină cu bomboane cu droguri și i-a invitat pe toți să servească. „Cei mai mulți ne drogam, și am fi fost ipocriți să nu-i lăsăm pe copii să fumeze marijuana sau alte droguri ușoare”, recunoaște el. În timp ce tatăl său și-a bazat cariera pe refuzul Hollywoodului și al filmului comercial, Downey Jr. a învățat rapid să-și vândă talentul, apărând în multe filme

● Chaplin nu este lăsat în pace nici după ce a ieșit din scena vieții

biografie convingătoare. Nici o editură britanică nu a acceptat să publice cartea.

Autoarea susține că în primii ani ai războiului rece, când orice comportament nonconformist era imediat suspectat că ar indica convingeri de stânga, Chaplin și-a atras dușmani atât prin simpatia sa politică, cât și prin „fanteziile” sale sexuale. Astfel, spune Joyce Milton, tânărul Chaplin ar fi fost homosexual, dar prin

comerciale cu viață scurtă, care însă i-au adus bani. Singur recunoaște că a cheltuit peste 15 milioane dolari, aruncându-i în dreapta și în stânga. Sora sa, Allison, spune: „Robert nu avea o părere prea bună despre sine. Avea întotdeauna impresia că personalitatea sa e incompletă”.

„Este, probabil, cea mai excentrică persoană pe care am întâlnit-o în viață, foarte ciudat, dar în același timp un om deschis”, spune Sarah Jessica Parker, prietena lui timp de șapte ani. Ani în care Downey o înșela cu toate prietenele ei. După rolul din *Chaplin*, rol pe care se simțea îndreptățit să-l interpreteze pentru că... purta același număr la pantofi ca Charlot, el s-a simțit mai sigur pe sine. Nu pentru multă vreme; un an mai târziu declara într-un interviu: „Credeam că lupta mea cu demonii interiori s-a terminat, dar m-am înșelat. Nu știu cum se pot schimba oamenii. Nici cu frica, nici cu rușinea n-a mers. Poate că te schimbi doar de plictiseală. Sunt probabil un monstru. Și nu e vina nimănui”.

Hollywoodul a știut despre problemele sale de zece ani dar, destul de surprinzător, cariera sa nu a avut de suferit. Abia anul acesta au început necazurile adevărate. În aprilie soția sa, Deborah Falconer, l-a părăsit de teamă că fiul lor de trei ani, Indio, ar putea fi afectat de comportamentul bizar al tatălui. Downey Jr.

James Spader în *Crash*, „pornografie tehnologică”

Pornografie și tehnologie

Scandaluri în jurul celor morți, scandaluri în jurul vedetelor în viață... să ne oprim puțin și asupra celui mai controversat film al anului, probabil, *Crash* al lui David Cronenberg. Oricum avem de-a face cu un regizor care este obișnuit să fie contestat. Dar și adulat, admiratorii săi nesfiindu-se să spună și să scrie că el este cel mai mare regizor în viață. Pe această temă se pot purta discuții la nesfârșit. Filmele sale au fost întotdeauna provocatoare, punând în discuție teme și idei nu tocmai ortodoxe.

Adaptare a romanului-cult publicat de J.G. Ballard în 1973, *Crash* explorează potențialul erotic al... automobilului, fascinația morbidă pentru accidente de mașină și pentru victimele acestora, într-un mod care i-a iritat pe mulți critici, ce au calificat filmul drept „pornografie născută dintr-o imaginație bolnavă”. Scandalul continuă încă, la aproape o jumătate de an de la proiecția în cadrul Festivalului de la Cannes (vezi și nr. 6/96, p. 7). Chris Auty, unul dintre producătorii executivi ai filmului, spune: „De 17 ani vin la Cannes și n-am văzut niciodată un juriu discutând atât de aprig în legătură cu un film. S-au certat, s-au insultat, credeam că se vor lua la bătaie”. Cu toate acestea, filmul a primit Premiul special al juriului. Dar la proiecția de presă, într-un gest pe care Auty îl califică doar ca „neobișnuit”, Alexander Walker, critic la *London Evening Standard*, a arătat pumnul membrilor echipei de filmare prezenți. Un gest amenințător? În cronica sa, apărută mai târziu, Walker denunță filmul ca „pornografie cinematografică”.

De ce atâta înversunare în fața unuia dintre cele mai bune filme ale anului? (Aș spune chiar cel mai bun, dar mă tem... Nu vedem decât o mică parte a producției cinematografice mondiale.) Și, în orice caz, cea mai reușită, cea mai încheagată operă a lui Cronenberg din ultima perioadă. Poate doar în *Dead Ringers* mai găsim o intuiție cinematografică atât de precisă ca aici. Erotismul și tehnica se îmbină perfect, rănile devin obiect de adorație, universul celor obsedați de coliziunea cu o altă mașină – gândită ca o supremă satisfacție sexuală – e coerent și este condus de legi pe care, dacă faci efortul de a pătrunde în lumea propusă de regizor, le poți înțelege perfect. Nu înseamnă că trebuie să le și adopți și nici măcar să le aprobi.

O explicație posibilă a atitudinii cu care a fost întâmpinat filmul ne este sugerată chiar de J.G. Ballard, care într-o prefață adăugată romanului la 20 ani după prima ediție, scria: „Oare vedem în accidentul de mașină un simbol al mariajului de coșmar dintre sex și tehnologie? Îmi place să cred că am reușit să scriu primul roman pornografic bazat pe tehnologie – *Crash*. Într-un anumit sens, pornografia este cea mai politică formă de ficțiune, în care se arată cum ne folosim unii de alții și cum ne exploatăm, rapid și fără rușine”.

Puriștii i-au reproșat lui Cronenberg că nu respectă textul cărții – unul dintre eroii romanului este obsedat de Liz Taylor, și această obsesie devine un ax al cărții a dispărut cu desăvârșire din film. Apar în schimb alte fire inexistente în roman, dar perfect integrate spiritului

acestuia, astfel încât până și Ballard a recunoscut că „filmul merge încă și mai departe cu îndrăzneala”.

În ceea ce-l privește pe Cronenberg, el este încă mirat de reacția criticilor. (Trebuie spus că filmul i-a șocat mai puțin pe spectatori, care l-au primit bine, decât de specialiști.) „Nici nu știu ce să mai cred. La Cannes, după proiecția de gală, ne-am ridicat în picioare. Publicul s-a ridicat și el, și a rămas astfel, tăcut. Ne-am dat seama că spectatorii ne mulțumeau astfel pentru ceea ce le-am oferit. N-am fost la proiecția de presă și nu am auzit huiduilele. Dar la conferința de presă care a urmat întrebările au fost dezamăgitor de reținute”. I se pare de neînțeles faptul că ziarștii și criticii de cinema, acum influențați de o nouă generație de moralști, au devenit atât de conservatori și cu o atitudine ce amintește de cenzură. „În comparație cu ei, generația mea, mai în vârstă, pare una de radicali, când de fapt noi nu am dorit decât să exprimăm ceea ce simțim”.

În ciuda aspectelor care pot părea senzaționale, el spune că nu a dorit un scandal care să facă publicitate ieftină. „Nu am vrut să-i ofer spectatorului o experiență extremă. Nu e vorba de încercarea de a depăși vreun tip de limite. E doar o investigație filosofică”. Și, în orice caz, nu e vorba de pornografie. „Dacă aș fi făcut un film pornografic, nu mi-ar fi fost rușine și aș fi recunoscut. Dar *Crash* nu e așa ceva. Nici măcar o singură scenă nu poate fi descrisă ca pornografică, nu încerc niciodată să excit spectatorii. Dar poți folosi o serie de scene conținut erotic ca element structural – povestea evoluează și personajele se dezvăluie”.

Oricum, există și critici care l-au comparat pe Cronenberg cu Jean Cocteau și Bunuel, iar Martin Scorsese recunoaște că este urmărit de imagini din mai multe filme ale sale. „Vorbec mereu despre aceste imagini, în speranța că le voi exorciza. Dar nu pot. De exemplu ultima imagine din *The Parasite Murders* (cunoscut și sub titlul *Shivers* – n.r.), în care personajele pleacă pentru a infecta întreaga lume cu un fel de nebulie sexuală, n-am s-o pot uita niciodată”. Sigur că lui Cronenberg îi plac aceste cuvinte: „E extraordinar că Scorsese spune așa ceva. La urma urmei, el a creat *Taxi Driver*!”

Psihologul Martyn Steenberg a vorbit despre „condiția lui Cronenberg” – existența unei permanente nevoi de a crea lumi total artificiale ca o formă de apărare împotriva „maladiei morții”.

Mark Consins a vrut să prezinte filmul în deschiderea Festivalului de la Edinburgh, al cărui director este. Nu s-a găsit însă nici un distribuitor britanic amator. A fost invitat atunci Cronenberg să țină o prelegere ilustrată doar cu câteva fragmente din film, pe care le-a analizat pentru spectatori. Consins spune că primirea făcută la Cannes filmului se aseamănă cu alte scandaluri din istoria artei, cum ar fi cel în jurul tabloului lui Picasso *Domnișoarele din Avignon*. „Dezvăluirea criticii la proiecția de presă de la Cannes este un efect secundar pe care îl provoacă orice capodoperă”, exagerează el puțin.

Capodoperă sau nu, filmul atrage spectatori peste tot unde rulează. Pe lista țărilor în care nu a fost distribuit încă figurează Marea Britanie („Prea puritani”, remarcă Mark Consins. „Distribuitorii i-ar vrea, dar se tem de cenzură”), China și România. O fi onorant să te afli pe aceeași listă cu Marea Britanie și China, dar nu în acest caz...

Pagini realizate de Roland MAN

Este Marisa Tomei vinovată?

fusese oprit de poliție, gol la volanul mașinii sale, drogat, închipuindu-și că este atacat de șobolani. Oricum, a reușit să termine filmările la *One Night Stand*, de Mike Figgis, în care interpretează un bărbat care moare de sida.

A urmat o serie de trei arestări în luna iunie. Prima în urma unui control al poliției care l-a oprit pentru exces de viteză și a găsit în mașină heroină și cocaină. Câteva zile mai târziu Losa Curtis, care locuiește pe aceeași stradă cu Downey, suna la poliție spunând că un necunoscut doarme în patul filului său. Necunoscutul era Robert Downey Jr., atât de drogat încât a trebuit să i se administreze o doză mare de medicamente pentru a-l reduce în simțiri și a fi interogat. Bineînțeles, a susținut că a confundat casa. Internat într-un sanatoriu al poliției, a evadat. E prins și arestat din nou.

După aceste evenimente s-au ivit multe persoane care au declarat presei tot felul de amănunte necunoscute din viața actorului. Unii au susținut că el îl aprovizionau cu droguri, alții că Downey Jr. ar fi homosexual. Tehnicienii care au lucrat la *Only You*, în care actorul o avea parteneră pe Marisa Tomei, au declarat că de fapt problemele sale s-au datorat faptului că Tomei se îndrăgostise nebuneste de el și că era imposibil să scape de ea.

Aflat acum sub supraveghere medicală într-o clinică, Downey va avea probleme și după ce va ieși din închisoare, pentru că nici un producător de la Hollywood nu mai vrea să lucreze cu el. Impresarul său, Ed Lomato, a declarat că a avut o discuție cu actorul, pe această temă, când l-a vizitat la sanatoriu. Îi aplică oare o terapie de șoc?

Disney's
THE HUNCHBACK OF NOTRE DAME

“MAGNIFICENT ! EXTRAORDINARY !”

Gene Shalit, TODAY SHOW

“A TRUE DISNEY MASTERPIECE!”

Neil Rosen, N.Y.1 NEWS

“THIS IS A GREAT FILM!”

Joel Siegel, GOOD MORNING AMERICA

BUENA VISTA INTERNATIONAL

EXTAZ-ul lui Iulian Mihu

Regizorul și debutanta Otilia Toma

La o întâlnire cu regizorul Iulian Mihu, rolul reporterului e minim, căci cinemaștii a fost și a rămas un suprarealist frustrat.

- **Cu ce sentimente reveniți pe platoul de filmare după șapte ani de la *Flăcăul cu o singură bretea*?**

- Cu sentimentul cu care, atunci când mă duc la farmacie, trebuie să dau pe bicarbonat 500 de lei, care înainte costa 50 de bani. Adică, fac un mare efort să nu înjur la fiecare minut, atunci când sunt treaz, dar poate că și în somn fac același lucru.

- **Cum v-ați hotărât pentru un subiect feliu de viață?**

- Asta ar suna ca „o feliu de pepene”. Nu, nu este o feliu, filmul pe care îl fac e un întreg, așa putea chiar spune că sunt două povestiri întregi care se intersectează, având un sens unic, sunt complementare. De aceea și titlul conține cuvântul „dublu”, el se va numi **DUBLU EXTAZ**. Este istoria cunoscută a caporalului dezertor din postul de santinelă, care a ucis doi polițiști, și o alta, complet

fictivă, a unei dansatoare de bar, care are un viciu de care nu se poate dezabura. Cred că filmul e foarte actual și într-o oarecare măsură are o tentă tragi-comică. Ca fiecare zi din viața noastră. În aparență, forma filmului e foarte complicată, dar va fi lesne de înțeles, din pricina realității pe care o întâlnim la tot pasul. Interpretii sunt în marea lor majoritate tineri și au un mare chef s-o ducă bine și din punct de vedere material și sexual. Sunt scene erotice aproape de vulgaritate, așa cum ai fi aproape de înec, dar nu te îneci. Am căutat poezia și în aceste aspecte foarte intime și sper să le fi descris cum trebuie, ceea ce e cu adevărat minciună și vulgaritate în alte filme ale noastre, nu vor fi aici și vă veți bucura. Uneori veți face și haz de necaz, numai să vină spectatorii să vadă oameni frumoși, aduși din viața de toate zilele, pe care sistemul nostru social îi aruncă dintr-un perete într-altul. Sper să nu fiu sabotat de către difuzare ca la *Flăcăul cu o singură bretea* și asta într-o așa-zisă democrație.

- **Prezențați-vă echipa, vă rog...**

- De abia acum cred că îți răspund la prima întrebare. Mulți se plâng că nu mai există specialiști la noi. Și eu am crezut-o și m-am apropiat cu multă teamă de film, mai ales că el e foarte complicat. Dar am dat peste niște oameni de foarte bună calitate. Veți constata și singuri. Alexandru Întorsureanu și Dobre la imagine, Crina Zaharescu la decoruri și costume, Adina Petrescu la montaj, Îndeosebi, Gabriela Moruzi ca director de film. Minunea pământului sunt electricienii, pe care-i cunosc de mult și nu înțeleg atâta sârguință la salariile de mizerie pe care le au, cred că pe lângă casă cultivă grădinițe cu roșii și nu trebuie să se ducă în piață să dea opt sute de lei pe un ardei... M-am purtat urât cu toți (cum îi șade bine unui regizor), le-am cerut imposibilul, am avut într-o zi și șase locuri de filmare diferite, așa am reușit să termin turnarea înainte de termen și, în limitele devizului cel mai mic care se acordă azi filmelor, se pare că a fost ceva de necrezut. De aceea, zic eu, că domniii noștri colegi să-și aleagă teme contemporane cu prețuri mai rezonabile, că dacă e ca omul că nu vine la un film românesc, nu vine... și să acorde șanse și tinerilor, altfel ne vom face în curând de râsul lumii, dacă nu ne-am și făcut. Sigur.

Pagină realizată de Irina COROIU

OCHII CARE NU SE VĂD

Din luna octombrie TVR lansează un mai vechi serial început în decembrie '89 și terminat în 1995.

Cu zece ani în urmă, **Ochii care nu se văd** se transmitea în premieră la televiziune. Filmul - realizat de Dan Neșulea pe un scenariu de Constantin Banu - a fost distins în 1986 cu Marele premiu la festivalul internațional al filmului de televiziune de la Praga.

Subiectul - drama unei femei părăsite de soț care încearcă cu disperare să-și crească normal cei patru copii - conține premisele unui serial. Așa s-a născut ideea celor zece episoade care să urmărească evoluția previzibilă și imprezvizibilă a două familii prietene din care își luau zborul mai mulți copii. Lucia Hossu Longhin a fost atunci redactorul serialului. Spre sfârșitul lui 1989, serialul era aproape gata. Doar finalul nu se rezolvase. Și a venit 22 Decembrie. Serialul a rămas să doarmă în cutii, în vreme ce societatea românească se trezea la o nouă viață. Astfel, ultimul tur de manivelă s-a dat abia după patru ani de către aceeași echipă, Dan Neșulea - regia, Constantin Banu - scenariul, Constantin Chelba - imaginea și o distribuție de elită. Doi dintre protagoniștii vi se adresează.

Irina Tomoroveanu: „Principala calitate a eroinei Smaranda Zamfir este aceea de a fi un personaj adevărat. Existența ei - împărțită între cămin și serviciu, între cei patru copii pe care trebuie să-și crească și să-și educe, un bărbat care lucrează mai mult departe de casă - se desfășoară între problemele, tensiunile, necazurile și bucuriile

vieții de familie și dramele cetății. Este ceea ce se numește o femeie cumsecade: bună, caldă, înțeleghătoare, dreaptă, răbdătoare, de multe ori înțeleaptă. Și foarte generoasă. O femeie care trăiește mai mult pentru alții. Recunosc, am iubit foarte mult această eroină.

Familia mea din spatele aparatului, echipa, mi-a dat și starea bună atât de necesară creației. Familia mea din fața camerei de luat vederi, colegii din toate generațiile cu care am fost fericită să lucrez: Mariana Buruiană, Raluca Penu, Maria Ploae, Eugenia Bosânceanu, Ileana Stana Ionescu, Catrinel Paraschivescu, Rodica Popescu Bitănescu, Manuela Hărăbor, Mircea Albușescu, Ilarion Ciobanu, Virgil Andriescu, Traian Stănescu, Constantin Diplan, regretatul Vistrian Roman, Ilie Gheorghe, Adrian Păduraru, Marian Ghenea, copiii Dana Mladin și Mihai Voicu. Sper ca această familie să devină pentru un timp și familia celor care vor primi serialul”.

Mircea Albușescu: „Acțiunea serial se prinde într-un pariu cu seriile străine care sunt difuzate. Atât Dan Neșulea, Constantin Chelba, cât și noi, actorii, avem încredere că telespectatorul român va privi cu interes povestea cu oameni simpli ale căror întâmplări de viață seamănă mult cu viața lor. Scenariul lui Constantin Banu încearcă să fie spectaculos nu în peripejiile de excepție, ci în surprinderea mobilității morale a eroilor săi. Neșulea se mișcă cu lejeritate într-un univers pe care-l cunoaște.

Dacă tonul meu vi se pare promoțional, vă înșelaj, e doar o mărturie de iubire față de munca mea și a celor din echipă, cuprinsă într-o acotă de peste... șapte ani”.

Irina Tomoroveanu și Virgil Andriescu

CINEMATECA ROMÂNĂ Războiul independenței 100

Sub semnul manifestărilor consacrate celor 100 de ani de cinema în România, ANF-Cinemateca română a organizat „Colocviul Grigore Brezeanu și filmul *Independența României*”. În deschidere, directorul ANF Savel Stîopul a anunțat că se va prezenta copia restaurată a acestei opere de pionierat cinematografic - amplă reconstituire a unui mare război, dar și emoționantă evocare a oamenilor care l-au trăit. Și astăzi impresionează compoziția dinamică a fiecărui cadru de intensă frumusețe, dar și eficiența în ritmarea narațiunii. La discuțiile găzduite de Cercul Militar, istoricul de artă Răzvan Theodorescu s-a referit la contextul cultural european pentru

a releva modernitatea în epocă a acestui demers cinematografic românesc, recurs la istorie sincron cu fenomenul estetic contemporan *revival*. Muzicologul Viorel Cosma a apreciat calitatea excepțională a acompaniamentului muzical executat *live* de către tânărul pianist Ramona Horvat. Memorialistul Gaby Michaelescu a evocat cu multă căldură figura de marcă a societății Teatrului Național, Ion Brezeanu, tatăl tânărului Grigore, furnizând amănunte despre nașterea acestui film care s-a bucurat de contribuția multor mari actori ai primei scene a țării. Criticul Tudor Caranfil a redeschis polemica legată de paternitatea acestei pelicule pe care înclină să o atribuie lui Aristide Demetriade. Cercetătorul Bujor T.

Răpeanu, prezentând o expertiză grafologică autorizată și alte dovezi indubitabile a contracarat orice speculații, reconfirmându-l ca autor de geniu al acestui film pe Grigore Brezeanu. Manuea Cernat a desprins o altă prețioasă informație chiar de pe monumentul funerar al regizorului: în 1919 tifosul exantematic l-a răpus pe Grigore Brezeanu pe când se afla la Cluj într-o acțiune culturală a armatei. Ceea ce confirmă legăturile sale cu armata care a participat nu numai la realizarea filmului, ci și la lansarea acestuia - după cum a arătat Viorel Domenico în comunicarea sa. Oltea Vasilescu a clarificat situația celor două versiuni ale acestui subiect care a mai interesat o echipă parazită. Directorul de imagine Ion Anton a

analizat valorile plastice și tehnice ale filmului în discuție. Savel Stîopul, mergând pe urmele unui citat al profesorului Ion Cantacuzino, a descoperit un articol al lui D. I. Suciuanu care a asistat la turnarea filmului și face un elogiu personalității ieșite din comun a tânărului regizor. S-a constituit și Fundația „Grigore Brezeanu” menită să reia inițiativele asociației înființate de către tatăl său: încurajarea creatorilor, artiștilor și criticilor de talent. S-a semnat un protocol pentru recuperarea integrală și etalonarea la standarde internaționale a copiei acestui film.

Cu aceeași ocazie, în incinta Cinematografului Eforie S-a inaugurat o cochetă sală consacrată filmului mut.

● Mel Gibson și Jamie Lee Curtis la una din galele de binefacere unde se cotizează cu sute de mii de dolari

FILM-BUSINESS

● Cine ar putea să depășească cele 20 milioane dolari primite de Jim Carrey pentru rolul din *The Cable Guy*? Se pare că Eddie Murphy, care se apropie cu pași repezi de rivalul său. Pentru *Doctor Dolittle*, produs de Fox, el a primit 17 milioane dolari. Cota la box-office a lui Eddie a crescut după ce Profesorul trăznit a înregistrat – numai în Statele Unite – peste 118 milioane dolari beneficii.

● Mel Gibson, prin societatea sa de producție, *Icon Productions*, a semnat un contract cu *Fox Filmed Entertainment* cu scopul de a realiza, produce și distribui filme

● Pierce Brosnan a semnat un contract pentru încă patru filme din seria **James Bond**

în Australia. Contractul va intra în vigoare de-abia la începutul lui 1997.

● Spectatorii americani beneficiază de un număr de telefon la care pot afla orarul filmelor programate în sălile de cinema. Studiourile hollywoodiene au adăugat – pentru o mai bună orientare a spectatorului – noi informații, cum ar fi: durata filmelor, subiectul și distribuția lor. *777-Film* deservește deja 27 mari orașe americane.

● După ce timp de doi ani Sharon Stone n-a avut nevoie de serviciile unui impresar, ea s-a hotărât „să se integreze” agenției *Creative Artists* unde va fi reprezentată chiar de președintele acesteia, Richard Lovett. În 1991 acționa prima 350.000 dolari onorariu. Astăzi, ea încasează peste 8 milioane dolari pentru un film.

● Inflația galopantă a salariilor stăruirii a început să-i neliniștească pe producătorii care se tem că aceasta va duce la creșterea costurilor de producție și, implicit, la scăderea beneficiilor potențiale. Semnale alarmante au început să vină și din televiziune. În momentul în care rețelele de televiziune au început filmările la noi episoade ale unor seriale de succes, actorii-vedete – fără de care serialele și-ar pierde din popularitate – au cerut creșterea onorariilor lor. Astfel, interpreții principali ai serialului-fluviu *Fire Friends* au anunțat casa Warner că nu mai pun piciorul pe platou dacă în loc de 40.000 dolari nu vor primi 100.000 dolari (pe episod!). Studiul a încercat să negocieze, dar afacerea a inspirat și pe alți actori, de astă dată pe cei ai serialului *New York Undercover* care au cerut nu numai o creștere a salariului (75.000 dolari/episod în loc de 25.000) dar și câteva avantaje (realizarea unor episoade, colaborarea la scrierea scenariilor etc). Din nou producătorii au încercat să nu cedeze. Amenințați însă cu iminența unei greve, ei au cedat. Dacă actorii au obținut până la urmă câștig de cauză, producătorilor a început să le fie frică de-a binelea. „Ce ne vom face când un Stallone în loc de 20 va cere 40 milioane dolari?” se întreba un producător. „Vor băga mâna în buzunar și vor plăti?” a răspuns prompt impresarul lui Sly.

● Sigourney Weaver a obținut o creștere substanțială a onorariului. Dacă pentru *Alien 3* ea a primit 5 milioane dolari, iată că pentru cea

HOLLYWOOD

● John Kennedy jr. și-a dat acordul de principiu pentru o biografie cinematografică a mamei sale, Jacqueline (aici cu soția lui, Carolyn Bassette)

de-a patra serie *Alien* ea a negociat 11 milioane dolari. Și i-a primit. Sigourney a devenit astfel a treia dintre actrițele cele mai bine plătite de la Hollywood, după Demi Moore și Julia Roberts.

● Ted Turner a plătit 25 milioane dolari pentru a obține dreptul de a difuza o sută de filme din catalogul *Paramount*, filme ce vor fi prezentate pe rețelele cablate TBS și TNT. Contractul – care oferă astfel avantaj cert asupra celorlalte televiziuni – este valabil zece ani și fiecare film va putea fi programat timp de 18 luni.

● Studiourile *Universal* au oferit 1,75 milioane dolari pentru drepturile de adaptare a romanului *White Blood* de Danielle Alexandra. Este vorba de un thriller politic ce va fi produs de Richard Gere care a hotărât să interpreteze și rolul principal. Nu se știe – deocamdată – cine va fi regizorul.

UN ROMANCIER DE MILIOANE

John Grisham este pe cale să devină romancierul cel mai ecranizat la Hollywood și mai ales, cel mai bine plătit. Ultimul său roman, *The Runaway Jury* (pe locul doi la box-office-ul încasărilor) a fost cumpărat cu 8 milioane dolari de către Warner Bros. *The Runaway Jury* este povestea unei femei care dă în judecată o fabrică de tutun pe care o consideră vinovată de moartea soțului ei. Grisham și-a bătut propriul record fiindcă pentru *A Time To Kill*, regizat de Joel Schumacher (filmul a făcut încasări

de 72,6 milioane dolari de la 26 iulie a.c.) a primit 6 milioane dolari. Regizorul lui *The Runaway Jury* va fi tot Joel Schumacher.

Grisham este obișnuit, de mult mai mult timp, cu succesul. Toate romanele sale adaptate pentru marele ecran au depășit – fiecare – 100 milioane dolari la box-office. Firma, de exemplu, a adus 158,3 milioane, iar *Dosarul Pelican* – 100,6 milioane. Alte două romane ale lui sunt în „șantier”: James Foley lucrează la scenariul după *The Chambers* pentru Universal, iar Francis Ford Coppola va începe filmările la *The Rainmaker* pentru Paramount. În curând, se pare că John Grisham va depăși cele 9 milioane de dolari plătiți de producătorul Robert Halmi pentru *Scarlett*, urmarea la *Pe aripile vântului*.

SUPERMAN – REGIZOR

Hotărât să nu se lase înfrânt de paralizia care îl jîntuiește într-un fotoliu rulant, Christopher Reeve s-a reintors la Hollywood în calitate de regizor. El a realizat pentru canalul de televiziune HBO în *The Gloaming*, povestea unui bărbat bolnav de sida. Distribuția este de zile mari: Glenn Close, Bridget Fonda, Whoopi Goldberg.

JAMES BOND – PRODUCĂTOR

Dacă Richard Gere este producător și Christopher Reeve regizor, Sean Connery a trecut la producție „în serie”. Creată acum doi

ani, societatea lui de producție, *Fountainbridge Films* are mai multe proiecte pentru anul viitor: un remake după *Aventura Doamnei Muir* de Joseph L. Mankiewicz, *Do Not Go Gentle* (povestea unui astronaut obsedat de eșecul unei misiuni), *Absolute Zero* (despre un comando de elită) și *Thirty-Two Days and Nights on the Iberian Peninsula* (o comedie despre un profesor care își duce elevii în Spania, țara coridelor).

▶ DECORURI DE VÂNZARE

Admiratori înfocați ai nemuritorului *Pe aripile vântului*, bucați-vă! Puteți cumpăra pentru doar 199 dolari o bucată din reședința voastră favorită. Construită în 1939 ca decor pentru unul din cele mai scumpe filme ale epocii, casa (de fapt este vorba doar de o fațadă pentru secvențele de exterior) este astăzi de vânzare. Așadar, pregătiți-vă banii!

▶ O RIVALĂ PENTRU OPRAH

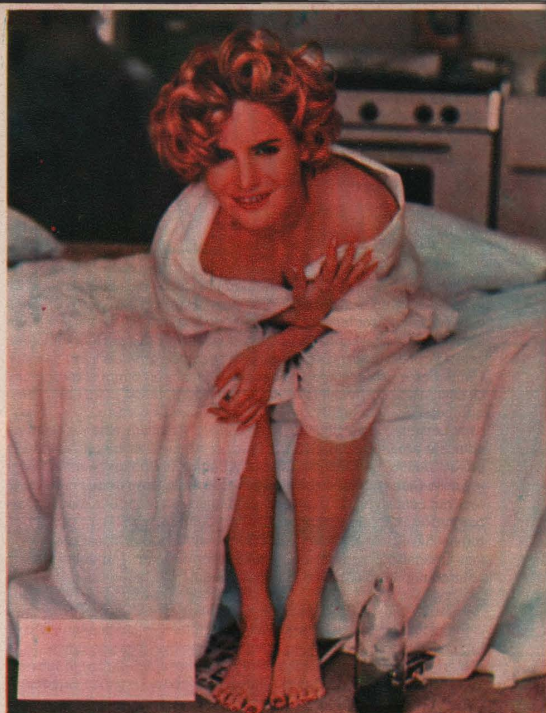
Actrița Rosie O'Donnell s-a lansat – începând din iunie – într-o carieră televizată, cu un talk-show propriu. *The Rosie O'Donnell Show* a fost difuzat la început, la 9 dimineața. Pețeaua Warner Bros. – în urma succesului înregistrat – i-a schimbat difuzarea spre orele de mai mare audiență, 16-17. Rosie o înfruntă astfel pe regina de necontestat a talk-show-ului, Oprah Winfrey, care stăpânește micul ecran de vreo zece ani. Înfruntarea va fi dură pentru că Rosie a bătut-o deja pe Oprah la indicile de audiență în timpul Jocurilor Olimpice.

▶ CHAMBER OF CHILDS

În fața succesului „buticurilor” Disney și Warner, sau al rețelei de restaurante *Forrest Gump*, rari sunt producătorii care să nu se gândească la eventualitatea extinderii afacerilor lor dincolo de sălile de cinema. Astfel, *Imagine Entertainment*, aparținând lui Ron Howard care a produs *Apollo 12* și *Profesorul trăznit*, a anunțat deschiderea în curând a unui parc de distracții și a unor magazine pentru tineri intitulate *Chamber of Childs* în mai puțin de 12 orașe din Statele Unite. Ele sunt constituite pe conceptul trenurilor-fantomă: copiii se plimbă prin coridoarele unei case bănuite, ca apoi, la ieșire să poată să-și cumpere tot felul de tricouri și gadget-uri.

▶ OLIVER STONE – SCRITOR

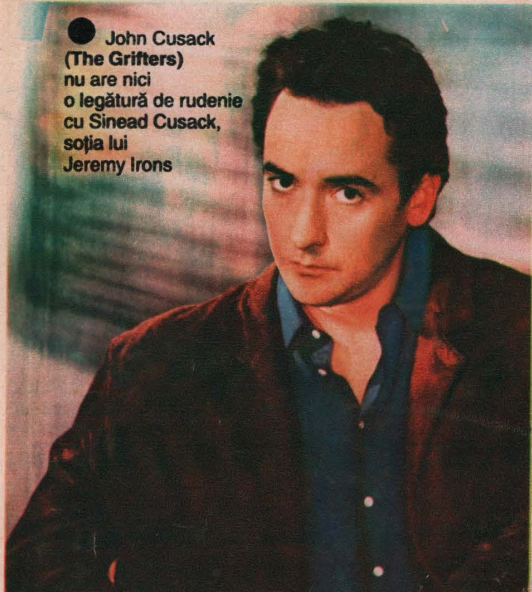
Stărușitul acestui an se anunță plin pentru Oliver Stone. El a început filmările la *Stray Dogs*, un thriller în care rolurile principale sunt deținute de Nick Nolte și Sharon Stone și, printre picături,

● Jennifer Jason Leigh: „N-am nici un fel de complexe. Pot foarte bine să joc o drogată, o criminală, sau o lesbiană. Nu-mi e teamă că îmi «stric» imaginea publică”

merge în Maroc să se documenteze în vederea viitorului film pe care intenționează să-l realizeze: *Alexandru cel Mare*. Dar mai mult decât cu filmul, timpul îi este ocupat cu... mașina de scris. Stone, a debutat ca scenarist (*Midnight Express* și *Scarface*). Pe

biroul lui se află în lucru două cărți. Prima, *A Child's Night Dream* – un roman povestind călătoria în jurul lumii a unui tânăr american. La a doua, intitulată *In The Trenches*, Oliver Stone revine asupra experienței sale de cineast în cursul ultimilor zece ani.

● John Cusack (*The Grifters*) nu are nici o legătură de rudenie cu Sinead Cusack, soția lui Jeremy Irons

McDonald's

**Nimic nu
poate fi mai
bun după
un film de
excepție
decît o masă
la**

FILM FAX

► **Hamlet** din nou pe ecran. Turnat în studiourile din Shepperton și în cadrul somptuos al castelului Blenheim, **Hamlet** de Kenneth Branagh este pentru regizor încununarea seriei de adaptări pentru marele ecran ale unor piese shakespeariene, serie începută în 1989, cu **Henry al V-lea** care a făcut din Branagh – aproape peste noapte – o vedetă internațională. **Hamlet** este un spectacol monumental: filmat pe 70 mm și respectând cu sfințenie textul marelui Will, filmul durează aproape patru ore și are o distribuție răsunătoare: Robin Williams, Gérard Depardieu, Billy Crystal, Jack Lemmon, Julie Christie, Kate Winslet. Premiera este anunțată pe ecranele americane în ziua de Crăciun. Kenneth Branagh mai are în proiect pentru luna noiembrie rolul principal în **Shakespeare's Sister** (r. Leslie Glaser). Titlul este înșelător (și de altfel provizoriu), pentru că în realitate este vorba de o poveste de dragoste și moarte în mediul marii burghezii din Bostonul anilor '20. **The Gingerbread Man**, adaptarea romanului lui John Grisham – celălalt proiect regizoral al lui Branagh – a fost amânat pentru începutul anului viitor din cauza Annettei Bening (interpreta principală) care este însărcinată.

► Se pare că Emir Kusturica a renunțat definitiv la ideea de a părăsi cinematograful. El a fost prezent la începutul lunii în Muntenegru, unde a filmat **Chat noir, char blanc**, despre un belgian care se lansează în afaceri cu petrol împrumutând bani de la mafia din Turcia. În ianuarie 1997 va juca alături de Daniel Auteuil în comedia **Le roi de Suède sur son vélo vert, un vendredi après-midi**.

► Afiat în ultimul timp printre cei mai căutați realizatori de efecte speciale, grație societății sale **Digital Domain**, James Cameron a terminat **Titanic** și pregătește **Avatar**. Cele șase roluri principale vor fi interpretate de „actori” creați pe computer, dar care vor evolua într-un cadru real. Primele calcule situează bugetul filmului la peste 100 milioane dolari.

► **Povestea lui Romeo și a Julietei sale** a fost adusă pe ecran de mulți regizori, printre ei aflându-se George Cukor (1936) și Franco Zeffirelli (1968). Realizatorul australian Baz Luhrmann (**Ballroom Dancing**) a păstrat pentru filmul său textul shakespearian, dar cei doi îndrăgostiți trăiesc de astă dată în zilele noastre, în... Verona Beach, aproape de New York, unde, spun mulți, poveștile de dragoste se termină rău. Interpreți principali: Leonardo DiCaprio și Claire Danes (**Cele patru fiice ale doctorului March**). **Montague-tatăl** este Brian Dennehy; **Capulet**: Paul Sorvino.

► După eșecul **Insulei Piraților**, Geena Davis și soțul ei, regizorul Renny Harlin, au terminat filmările la **The Long Kiss Goodnight**, un thriller pe un scenariu aparținând lui Shane Black (**Arma fatală**). Geena interpretează o femeie obișnuită, cu soț, copil și o slujbă de învățătoare. Ea descoperă că suferă de amnezie și că înainte fusese ucigașă cu simbrile, lucrând pentru o misterioasă organizație teroristă. Partener: Samuel L. Jackson. Materialul vizionat este promițător, astfel încât compania **New Line** a semnat un contract pentru încă două filme cu Renny Harlin. Primul se va numi **The Kiss After Lightning**.

► **Oscar and Lucinda** (r. Gillian Armstrong) este filmul în care Ralph Fiennes jefine rolul principal. El este un ministru al guvernului britanic care se îndrăgostește de o bogată moștenitoare australiană. Cu toate că pentru rolul feminin s-au vehiculat numele Umei Thurman și Judy Davis, cea aleasă a fost mai puțin cunoscuta Cate Blanchett, actriță australiană de teatru.

► **Paramount** a angajat pe William Goldman (unul dintre cei mai cunoscuți și bine plătiți scenariști de la Hollywood, premiat cu două Oscari pentru **Butch Cassidy... și Toți oamenii președintelui**), pentru a scrie scenariul la a doua serie a **Misiunii imposibile**. Filmările sunt prevăzute pentru vara lui 1997. În rolul principal, desigur, Tom Cruise. Se speră că Brian De Palma va accepta să regizeze și acest **sequel**.

► Vincent Perez (**The Crow – Corbul 2**, cel mai recent film al său, în care preia rolul regretatului Brandon Lee) a plecat în Anglia să filmeze **Amy Foster** (r. Beeban Kidron), film inspirat de o năvălă de Joseph Conrad. Perez interpretează un marinar ucrainian, naufragiat în secolul 19 pe pământ britanic, care se îndrăgostește de o tânără marginalizată (Rachel Weisz). Celialți doi parteneri: Kathy Bates și Ian McKellen.

► **Winona & Daniel**. În 1953, **Vrăjitoarele din Salem**, piesa lui Arthur Miller era oglinda Americii maccarthyste. Scriitorul se inspirase dintr-un proces de vrăjitorie ce avusese loc în Salem, în secolul 17 și care dusesse la un val de isterie religioasă, de sânge și foc. Scenariul inspirat de **Vrăjitoarele...** a fost dorit mai întâi de Norman Jewison, dar cel care a câștigat a fost Nicholas Hytner (**Nebunia regelui George**). El îi pune astfel față în față pe Winona Ryder și Daniel Day-Lewis, absent de pe ecrane de la **În numele tatălui**. Producătorii speră ca filmul să fie nominalizat la mai multe categorii pentru premiul Oscar.

► **Moda Spitalului de urgență** se răspândește. Într-un alt film medical, **Critical Care**, James Spader va interpreta un medic dintr-un spital de urgență care trece printr-o criză de conștiință: dacă în schimbul unei mari sume de bani poate lăsa să moară un pacient aflat în comă, fără speranță de supraviețuire.

● „Jodie Foster este cea mai mare actriță de la Hollywood” spune Andrezej Zulawski

► AMERICANI ÎN JAPONIA

Japonezii sunt tot mai fascinați de starurile americane iar companiile nipone de publicitate apelează tot mai des la vedetele hollywoodiene. Dacă celebrități ca Madonna, Jodie Foster sau Steven Spielberg refuză încă să apară pe posturile americane de televiziune făcând publicitate, ele nu se sfiesc să laude meritele nu știu cărui produs pe micile ecrane din Țara Soarelui Răsare. În ultimele opt luni, firma **Dentsu** realizat spoturi tv cu Madonna pentru băutura **Takara Shuzo**, cu Peter Falk pentru mașinile **Corolla**, cu Whoopi Goldberg pentru bomboanele **Morinaga** și cu Anjelica Huston – reluând rolul din **Familia Addams** – pentru compania **Honda Odyssey**. Există chiar și un clasament al onorariilor pe care actorii le pot cere. **Arnold Schwarzenegger** și **Sylvester Stallone** pot negocia contractele publicitare până la 1,2 milioane dolari, în timp ce actorii mai puțin cunoscuți pot încasa în jur de 280.000 de dolari. Din 9.000 spoturi publicitare japoneze produse în fiecare an, 10 la sută folosesc serviciile starurilor hollywoodiene. Premiul cel mare i-ar putea reveni lui **Charlie Sheen** care, în timpul unei conferințe de presă la Tokyo pentru filmul său **Terminal Velocity**, a ținut să mulțumească lui **Gianni Versace** pentru costumele sale, firmei **Parliament** pentru țigările pe care le fumează, fabricii **Madra** pentru încălțăminte și... lui **Tokyo Gas** pentru aerul condiționat.

Ne face plăcere să salutăm apariția primului număr al revistei „**Quadrat** – benzi desenate” (director Radu Popovici), publicație a Editurii cu același nume, specializată în S.F. Redactorul șef Cristian Lăzărescu a semnat și în paginile

„Noului Cinema”.

Invitația la aventura din editorial este onorată de seriile de facturi diferite – unele tenebroase, altele pline de umor. Jocuri, concursuri, informații completează sumarul celor 50 de pagini elegante prezentate grafic.

► DIVORȚ... ARTISTIC

John Travolta continuă să se afle în top, plătit cu 15 milioane dolari pentru un film ceea ce, consideră el, îi dă dreptul să-l părăsească la Paris pe un regizor ca Roman Polanski. Acesta, împreună cu Isabelle Adjani și întreaga echipă de filmare l-au așteptat zadarnic pe Travolta pentru începerea filmărilor la **The Double**. Actorul s-a certat cu Polanski „pe motive de scenariu”. „N-am fost de acord cu schimbările efectuate de el. În plus, când am semnat contractul am specificat că nu doresc nici o reinterpretare a scenariului de către Polanski. Am propus chiar producătorilor 3 milioane de dolari ca să-l înlocuiască pe Polanski cu Lili Zanuck. Din păcate n-au fost de acord. Din toată afacerea asta eu am pierdut cel mai mult. Un cec consistent, rulotele pe care le-am trimis special în Franța (echipate cu tot confortul), cheltuielile de transport pentru cei care mă însoțeau. Dar mai bine un „divorț artistic”, decât să fac un film prost”.

► FARGO – SERIALIZAT

Dacă cinematograful s-a inspirat enorm – în ultimul timp – din seriile de televiziune (vezi **Evedatul și Misiune imposibilă**), contrariul există și el: numeroase block-busters hollywoodiene au fost „serializate” – cu mai mult sau mai puțin succes – la televiziune. Rar s-a întâmplat însă ca un scenariu de televiziune să se inspire dintr-un film care a primit premiul

Alain Delon și cei doi copii ai săi, Alain Fabien (2 ani) și Anushka (4 ani) În medalion: același Delon la vârsta fiului său

de regie la Festivalul de la Cannes. Frații Ethan și Joel Coen au încheiat de curând un contract cu NBC pentru adaptarea comediei politice **Fargo** pentru micul ecran. Va fi un serial în care este reluat personajul lui Marge Gunderson, șerif eficace într-un oraș pierdut din Minnesota, interpretată în film de Frances MacDormand. Producătorii de la NBC se așteaptă la cel puțin același succes de care s-a bucurat **Fargo** în Statele Unite, dar și în Europa.

► EXPOZIȚIE

Între 3 și 13 octombrie, „James Bond” a fost invitatul de onoare al Salonului mondial al automobilului de la Paris. Pentru prima dată, cinci

S-au născut în luna noiembrie

- **1 noiembrie**
 - Elena Pașca (1929) Panc, Hunedoara
- **2 noiembrie**
 - Ferenc Fabian (1933) Gălăițaș, Harghita
- **3 noiembrie**
 - Marcel Anghelescu (1909) Craiova
 - Iulian Mihu (1926) București
 - Izabela Petrașincu (1931) București
 - Radu Panamarenco (1938) București
 - Nicolae Ularu (1953) București
- **6 noiembrie**
 - Emil Loteanu (1936) Clocușna, Ocnîța
 - Olga Delia Mateescu (1949) Bistrița
- **7 noiembrie**
 - Ion I. Cantacuzino (1908) București
 - Mihai Berechet (1927) Brăila
 - Dorina Lazăr (1940) Hunedoara
 - Mariana Miheu (1942) București
- **8 noiembrie**
 - Gabriel Oseciuc (1950) Constanța
- **9 noiembrie**
 - Lucian Pintilie (1933) Tarutino
 - Ioana Holban (1954) București
- **10 noiembrie**
 - Val Săndulescu (1920) Odorheiu Secuiesc
 - Tudor Mărăscu (1940) București
- **11 noiembrie**
 - Mircea Mureșan (1928) Sibiu
- Ștefan Bănică (1933) Călărași
- **12 noiembrie**
 - Silviu Camil (1930) Soveja, Vrancea
- **13 noiembrie**
 - Ioana Crăciunescu (1950) București
- **14 noiembrie**
 - Costel Constantinescu (1924) Tulcea
 - Geo Saizecu (1932) Prisăceaua, Mehedinți
 - Vasilica Istrate (1934) Aluniș, Prahova
 - Vasile Muraru (1956) Piatra Neamț
- **15 noiembrie**
 - Florin Anghelescu (1931) București
 - Valentin Plătăreanu (1936) București
 - Ștefan Sileanu (1939) Cislău, Buzău
 - Ovidiu Moldovan (1945) Iernut, Mureș
- **16 noiembrie**
 - Ion Sahighian (1897) București
 - Corina Constantinescu (1919) Nășporeni, Lăpuș
 - Ion Truică (1935) Caracal
 - Ion Marinescu (1948) Ghergani, Dâmbovița
- **18 noiembrie**
 - Adina Georgescu-Obrocea (1931) Olten, Elveția
 - Cornel Todea (1935) Cluj
 - Vlad Rădescu (1952) București
- **19 noiembrie**
 - Ion Fiscuteanu (1937) Sânicolau de Câmpie
 - Reka Nagy (1941) Sfântu Gheorghe
- Oana Ștefănescu (1960) Constanța
- **20 noiembrie**
 - Valeriu Paraschiv (1941) București
- **21 noiembrie**
 - Nicolae Cabel (1943) Buzău
 - Radu Igazsag (1953) Diosig, Bihor
 - Adriana Șchiopu (1954) Galați
 - George Alexandru (1957) București
- **22 noiembrie**
 - Ion Marinescu (1930) Craiova
 - Andrei Papp (1931) Tileag, Bihor
- **23 noiembrie**
 - Nicolae Sireteanu (1905) Cernăuți
- **24 noiembrie**
 - Victor Iliu (1912) Râul Sadului, Sibiu
 - Dumitru Carabăi (1932) Brăila
 - Emil Hossu (1941) București
- **25 noiembrie**
 - George Vraca (1896) București
 - Nicu Stan (1931) Constanța
- **27 noiembrie**
 - Dina Cocea (1912) București
 - Marian Stanciu (1951) București
- **28 noiembrie**
 - Victoria Marinescu (1942) București
 - Colea Răutu (1912) Bălți
- **29 noiembrie**
 - Flavia Buref (1934) Craiova
 - Olimpiu Bandalac (1955) Săcele
- **30 noiembrie**
 - Dem Rădulescu (1931) Râmnicu Vâlcea

mii de metri pătrați au fost consacrați celebrului agent secret britanic, în cadrul unei expoziții reunind mașinile și alte mijloace de locomotivă – terestre sau maritime – pe care 007 le-a folosit în cele 17 filme. Majoritatea obiectelor expuse au fost împrumutate de colecționari din diferite colțuri ale lumii. De la **Doctor Nô** (1962) la **Goldeneye** (1995) fiecare film a făcut obiectul unui stand specific, recreând atmosfera la James Bond. Trebuie subliniat că „prototipul” personajului lui Ian Fleming a existat în realitate. El se numea Fitzroy MacLean, era diplomat și în timpul celui de-al doilea război mondial a făcut parte dintr-un regiment de elită specializat în operații ultrascrete: faimosul SAS. Prietenul lui, Ian Fleming s-a inspirat, în mare parte, din viața acestuia pentru a-l inventa pe 007.

► TURNER COLORIZEAZĂ

Ted Turner, prin compania sa **Turner Entertainment Group**, a trecut iar la colorizarea vechilor filme în alb-negru, declanșând – din nou – scandalul. Primul din marea serie de filme cărora „li se va da o haină nouă” (dixit Turner), este **The Seventh Cross** (1944) al lui Fred Zinnemann, film care a și fost difuzat pe canalul italian de televiziune TMC. „Asociația de apărare a drepturilor actorilor și regizorilor” i-a semnalat faptul lui Zinnemann care a depus imediat o plângere autorităților italiene. Presa a comentat incidentul sub titlul: „Când Turner colorizează, Zinnemann vede roșu”.

„Cineglob” – realizat de Doina STĂNESCU

● Catherine Deneuve și Roger Vadim la căsătoria fiului lor, Christian

În medalion: actrița cu Christian și ursul său din pluș

Bazarul inimilor Sfă-rî-ma-te

● După ce a uitat – nu fără greutate – episodul „Divine – Melrose Avenue”, „cuptul cel mai fotogenic din Anglia”, Hugh Grant și Liz Hurley, a prezentat la Festivalul filmului de la Toronto **Extreme Measures**, lung metraj produs de societatea lor de producție. La conferința de presă jurnaliștii au putut pune tot felul de întrebări, numai să nu fi pronunțat vreunul dintre ei cuvântul Divine.

● Pentru admiratoarele lui **Dolph Lundgren**. Blondul viking și-a botezat fetița (născută la 29 aprilie anul acesta) tocmai în Suedia, țara lui natală. Alături de soția sa, Annette și de nașii copilului, Lundgren a făcut „deplasarea” pentru că „fetița mea este în primul rând suedeză”. Lundgren nu încercă, spre deosebire de rivalii Schwarzenegger și Jean Claude Van Damme, să devină mai american decât americanii.

● Supărată foc pe producătorii care nu-i oferă decât roluri „dezbrăcate”, neavând încredere în talentul ei, Pamela Anderson și-a luat o

● Sophia Loren și-a sărbătorit cei 62 de ani pe platoul de filmare la **Soleil**.

vacanță prelungită, timp în care se ocupă de băiețelul ei de câteva luni și își întreține forma fizică făcând... box. Pentru viitoarele întâlniri cu producătorii?

● Giorgio Armani a organizat o serată fastuoasă pentru a sărbători inaugurarea celui de-al optulea magazin al său pe pământ american, unul din cele mai mari și mai elegante din lume. Cei 700 de invitați au avut ocazia să asiste și la un concert susținut de Eric Clapton. Prietenii cei mai buni ai lui Giorgio Armani se aflau și ei acolo: Al Pacino, Robert De Niro (cu noua lui prietenă, ca de obicei o superbă negresă), John-John Kennedy și sora lui, Caroline, manechinele Naomi Campbell și Najda Auermann, Sophia Loren... Cel mai impresionant invitat: Mike Tyson care a venit însoțit nici mai mult, nici mai puțin de opt body guards.

● Catherine Deneuve, înainte de a deveni bunică (fiica ei, Chiara Mastroianni așteaptă un copil pentru luna ianuarie) a devenit soacră mare. Christian, fiul ei și al lui Roger Vadim, s-a căsătorit luna trecută cu o frumoasă brunetă de 24 de ani, Caroline Bufalini, care nu are nimic de-a face cu mediul cinematografic. Deși

proprietara unui cochet hotel-restaurant (unde, de altfel, a avut loc și nunta), Caroline lucrează într-un salon de coafură. Printre invitați: Henri Leconte, Adeline Blondiau, fostă Hallyday, Jean Marais.

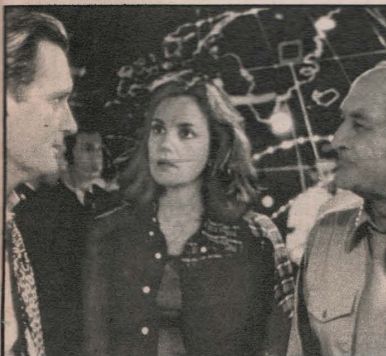
● Arielle Dombasle a asistat și ea la căsătoria Justinei, fiica lui Bernard Henry Lèvy din prima lui căsătorie. Cu toate că biserica și sinagoga au refuzat să binecuvânteze căsătoria mixtă (Justine este evreică, soțul ei – catolic), toată lumea s-a distrat de minune. Se aflau acolo și Alain Delon, Anne Sinclair, Cyrielle Claire, John Travolta...

● Alte două nunți au „ținut afișul” în luna octombrie: Jean Réno (**Léon**) s-a căsătorit (după 3 ani) cu aleasa inimii, Nathalie; John Kennedy jr., despărțit furtunos de Daryl Hannah, s-a căsătorit – într-un cadru restrâns, doar 40 de persoane – cu reprezentanta firmei Calvin Klein în Europa, Carolyn Bessette.

● Sophia Loren și-a sărbătorit cei 62 de ani pe platoul de filmare, la Paris. Ea este partenera lui Roger Hanin în **Soleil**. La eveniment a participat toată echipa, Sophia primind un imens buchet de trandafiri roșii, 62 la număr.

CINE INTEGRAMĂ

de Mihai Zgubea

	A COJI SEMINTELE	D	BURIBE PE MUCOASA GURII SLĂBICUNE	A	COSTUM	P	LA MODĂ!	O	UNEALTĂ AGRICOLĂ	P	PRĂNZ	A						
	ACTOR	J	F	F	F	G	O	L	D	B	L	U	M					
	NEGURI	C	E	T	U	R	I		RAPIZI	I	U	T	I					
	ACTOR	R	O	B	E	R	T	L	O	E	G	I	A					
	CURELE!	R	L		ÎN STIHIE!	E	APEL LA TELEFON	A	L	O		LIANA ZAINEA	L	Z				
	EXTRAS DI CARTOFI						TRUN-CHIURI											
PRIVITOR LA NIMETISM ACTORUL PRINCIPAL	M		NU-I ACEASTA UN FEL DE RÂNDUNICA	A	DE ATEU	A	T	E	I	S	T	A						
	W	I	L	L	S	M	I	T	H	PLIN DE APA	U	D	ACEST (reg.) A DA IMPRESIA	S	T	R	A	
										LIZIBIL							RANDY ...	
OBĂRȘII CUREA PENTRU CĂINI	M	A	T	R	I	C	E		PRINS DE URECHE	C	L	I	P	S		ANTHONY QUINN AUTOMOBIL (film.)	A	Q
	L	E	S	A					POTIRE									
					A OFERI	D	A	CIRIPIT					COMUNA ÎN JUD. BUZĂU	A	M	A	R	U
					BATUT LA TABLE			RANII NOȘTRI!					ÎN DEDA!					
TEȘIT!	T	T		CENTRU DE ÎNOT!	N	O		MESTER ÎN VIORI!	L	V	T	E	R	NUC GOE!	U		ÎNSCRISE ÎN CERC!	A
				AUR (simb.)				DORINA BĂDESCU										
	8	I	U	A	I	N	D	E	P	E	N	D	E	N	T	E	I	
NAGAICĂ	C	N	U	T	SĂRMANI	B	L	E	T	I		CONSENS	A	C	O	R	D	

DEZLEGAREA CINEINTEGRAMEI DIN nr. 10/96

A; B; U; APA; A; ED HARRIS; LAC; MAROC; AVERE; NICOLAS CAGE; T; SUR; H; ENE; SFT; RECIF; AN; R; ALŌ; STI; L; IG; T; PACT; AP; I; DANSURI; SEAN CONNEFRY; URAT; FORTAREATA; TARAFRA; LT; RATIE; TONA; AT; FIARA; IV; BUNĂTATE.

(Urmare din pag. 3)

DIALOG cu cititorii

Mulțumim tuturor corespondenților pentru aprecierile la adresa revistei noastre. Tuturor celor care ne scriu „vă spun părerea mea, dar oricum nu contează” răspundem: Ba da, CONTEAZĂ! Ținem cont de dorințele și observațiile voastre pentru că, în definitiv, revista o realizăm pentru voi; cititorii noștri, vii care o „ronțăiți din scoarță în scoarță”, cum spune MARIANA MIHAI din Roșiori de Vede.

(Urmare din pag. 9)

NEW YORK...

Adevărul e că mă așteptam la ce e mai rău: citisem, în presa de scandal, tot soiul de bârfe despre decăderea Lizei – despre trădările, deprimările și curele ei de dezalcoolizare, despre încercările ei de a scăpa de sub dependența drogurilor... Cea care obișnuia să spună „Reality is something you rise above” („Realitatea e ceva peste care te înalți”) nu reușise acest lucru decât în filme. Or, când apare, surpriza e totală: Liza arată superb! Deloc grasă, deloc „prăbușită”. Dimpotrivă. Într-un deus-pièces negru, la gât cu o eșarfă bleu, Liza este starul așteptat de toți, salutându-i pe toți cu o delicioasă lipsă de afectare. (Andrew Sarris scrisese, odată, despre tatăl

Lizei – regizorul Vincente Minnelli – că are încredere în capacitatea aparatului său de filmat de a transforma porumbul în caviar, nu știu ce „aparat” a făcut-o pe Liza așa cum e astăzi, dar poți avea încredere în el!)

Când află că vin din România – „țara lui Ceaușescu și Nadia Comăneci”, firește! –, Liza mă întreabă ce fel de filme se văd, ce muzică se ascultă; ar vrea să știe dacă tinerii o cunosc – și cum: mai mult ca actriță, sau în calitate

de cântăreață? Îi spun, în grabă, tot ce-mi trece prin minte (amestecând idolatria unora pentru actrița din Cabaret și New York, New York cu faptul, mai recent, de a fi devenit pentru tineret o voce de discotecă odată cu hit-ul „Losing My Mind”, cântat în duet cu „Pet Shop Boys”), însă mă interesează mai mult, evident, să aflu părerile ei!

„Eu sunt un vechi papuc de casă...” vine mărturisirea năucitoare; „uneori

regizorii mă găsesc, alții nu. Eu însă am pus actoria, deocamdată, în cui – e prea complicat un film, în timp ce a scoate un album e unul din lucrurile cele mai plăcute din lume. Când ai avut probleme, cum am avut eu, a cânta – a-ți regăsi vocea – e pur și simplu ceva dumnezeiesc! Are vreun film preferat, totuși? „Da, cel în care am jucat cu mama” (In the Good Old Summer-time, din 1949; Liza avea 3 ani, Judy Garland 27); „Îmi amintesc că toți se-mpiedicau de mine, în scena finală...” Proiecte? „Dal Plec în Italia, să cânt cu Pavarotti – îl știți pe Pavarotti, nu?” glumește ea: „Un tip așa de mare, cu o voce și mai mare – uriașă!... în Italia, țara tatălui meu și a lui Fellini... și nu numai, firește: și a lui Tarantino, nu?” Răde. „A lui Tarantino, a lui Marty și Bob (De Niro, n.n.) și toți cei buni. Așa că, ciao!”

Alex. Leo ȘERBAN

E D I T U R A

N O U I N E M A

Echipa redacțională

Director – Redactor șef
Adina Darian

Redactor șef adjuncț: Dana Duma. Secretar general de redacție: Ioana Stătie.
Publicist comentator: Irina Coroiu, Roland Man. Șef de rubrică: Doina Stănescu.
Fotoreporter: Victor Stroe. Manager Difuzare: Adrian Constantinescu.

Societatea Comercială S.R.L. Sentiința civilă nr. 3087/SC Judecătoria Sect. 1 București,
21 iulie 1992, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului cu nr. J 40/19554/1992
din 24.07.1992. ISSN 1220 – 1200

Culegere și paginare computerizată Secția Fotoculegere – Imprimeria Coresi

Redacția: Piața Presei Libere nr. 1 București, tel. 222.33.32

Regia autonomă a imprimeriilor „Imprimeria Coresi”, București

Abonamentele din țară se pot face prin Oficiile poștale, Catalog Presă 1993, editat de RODIPET poziția 4070. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET S.A. P.O. Box 33–57, telex 119955, 11034; Fax 222 64 07; Telefon: 222 41 26; Piața Presei Libere nr. 1, sector 1, București

Fotografii promoționale

- Press Release – Cannes, Locarno, Veneția, San Sebastian.
- Buena Vista International (Touchstone Pictures, Hollywood Pictures Company, Peacock Films) – România Film
- Columbia TriStar, 20th Century Fox – Guild Film România
- UIP – Media Pictures International
- Warner Bros. – Ecran XXI
- Arhiva revistei Noul Cinema
- poster: Albert Watson

BANCOREX
BANCA ROMÂNĂ DE COMERȚ EXTERIOR SA

PUTERA SUCCESULUI

BANCOREX, înființată în 1968, este în prezent o bancă comercială cu caracter universal, cu experiență în efectuarea operațiilor de comerț exterior

BANCOREX este cea mai bine capitalizată bancă românească, cu participări de capital la bănci mixte din: Paris, Londra, Milano, Frankfurt/Main, Cairo, reprezentanțe în New York, Moscova, Chișinău, Salonic, Viena și sucursală la Nicosia.

22-24 Calea Victoriei, 70012 BUCHAREST - ROMANIA

Tel.: +40.1-614 73 78; +40.1-614 91 90 Fax: +40.1-312 24 95; +40.1-311 27 51; +40.1-614 15 98

Telex: 11 235; 11 703 ebank r, SWIFT: BRCEROBU

BANCOREX dispune de o rețea de bănci corespondente în 150 de țări

BANCOREX a dezvoltat într-o scurtă perioadă de timp, o rețea internă de peste 25 de sucursale, situate în București și în toată țara.

BANCOREX este o prezență activă în cadrul comunității financiar-bancare internaționale: membru direct al Camerei Internaționale de Comerț de la Paris, membru SWIFT, membru al VISA INTERNATIONAL.

- Acordare de credite
- Operațiuni documentare
- Finanțare de proiecte
- Operațiuni cu efecte comerciale
- Pastrare de valori
- Arbitraj valutar
- Decontări prin carduri
- Servicii VIP
- Consultanță financiar bancară

Lei 1800